

PRVI HRVATSKI VOJNOSTRUČNI MAGAZIN

# HRVATSKI VOJNIK



Broj 469 • 13. ožujka 2015. • Izlazi od 1991. • [www.hrvatski-vojniki.hr](http://www.hrvatski-vojniki.hr)

BESPLATNI PRIMJERAK

EUR 2,10  
CAD 3,00  
AUD 3,30  
USA 2,00  
CHF 3,50  
SLO EUR 1,80  
SEK 17,00  
NOK 17,00  
DKK 15,50  
GBP 1,30

**HRVATSKA VOJNA INDUSTRIJA**

**IZVOZ VOJNE OPREME I NAORUŽANJA**

**SVE ZNAČAJNIJI I UNOSNIJI**

**ISPRAČAJ 2. HRVCON-a U MISIJU**

# RESOLUTE SUPPORT

**ČASNIČKI NAMJESNIK DAVOR PETEK**

**PRVI DOČASNIK OSRH POSTAO PRVI DOČASNIK  
ZAPOVJEDNIŠTVA ZA OPERACIJE NATO-a**

**POLIGON "CRVENA ZEMLJA"**

**PRIPREME ZA EUBG**



## SADRŽAJ

- 4 HRVATSKA VOJNA INDUSTRIJA**  
Izvoz vojne opreme i naoružanja sve značajniji i unosniji
- 8 VOJARNA "PUKOVNIK MARKO ŽIVKOVIĆ"**  
Ispračaj 2. HRVCON-a u misiju *Resolute Support*
- 10 MORH**  
Nastavak suradnje MORH-a i Hrvatskog olimpijskog odbora
- 12 GARDIJSKA MOTORIZIRANA BRIGADA**  
Pripreme za EUBG
- 14 VOJNI POLIGON "CRVENA ZEMLJA"**  
Topničke i raketne postrojbe gađale ciljeve u zračnom prostoru
- 16 VOJNOOBAVJEŠTAJNA SATNIJA GMTBR**  
Intenzivno dvotjedno uvježbavanje
- 18 VOJNI POLIGON "CRVENA ZEMLJA"**  
Vježba s bojnim gađanjem PAUK 15/1
- 20 VIJESTI IZ OSRH**  
Na HVU-u održane sjednice Vijeća studija sveučilišnih preddiplomskih studija



## IMPRESSUM

Nakladnik: **MINISTARSTVO OBRANE REPUBLIKE HRVATSKE  
SAMOSTALNA SLUŽBA ZA ODNOSI S JAVNOŠĆU I IZDAVAŠTVO  
ODJEL HRVATSKIH VOJNIH GLASILA I IZDAVAŠTVA**

Glavni urednik: Željko Stipanović (zeljko.stipanovic@morh.hr)  
Zamjenica glavnog urednika: Vesna Pintarić (vpintar@morh.hr)  
Urednici i novinari: Leida Parlov (leida.parlov@morh.hr),  
Domagoj Vlahović (domagoj.vlahovic@gmail.com),  
Lada Puljizević (ladapuljizevic@yahoo.com),  
Petra Kostanjšak (petra.kostanjusak@morh.hr)

Lektura / korektura: Gordana Jelavić (gjelavic50@gmail.com), Andrea Pavlič  
Prijevod: Dubravka Marić (dmarić@morh.hr)

Fotograf: Tomislav Brandt

Grafička redakcija: Zvonimir Frank (urednik), (zvonimir.frank@zg.htnet.hr), Ante Perković,  
Predrag Belušić

Marketing i financije: Igor Vitanović, tel: 3786-348; fax: 3784-322

Tisak: Intergrafika TTŽ d.o.o., Bistranska 19, Zagreb

Adresa uredništva: Odjel hrvatskih vojnih glasila i izdavaštva, Ilica 256b,  
10000 Zagreb, Republika Hrvatska

http://www.hrvatski-vojniki.hr, e-mail: hrvojniki@morh.hr

Naklada: 3000 primjeraka

- 22 **PREDSTAVLJAMO**  
Časnički namjesnik Davor PETEK
- 24 **NOVOSTI IZ VOJNE TEHNIKE**  
Italija naručila HammerHead
- 28 **RATNA MORNARICA**  
Razarači klase Zumwalt:  
kapitalni brod američke flote (III. dio)
- 33 **PROTUZRAČNA OBRANA**  
FLAADS - budućnost kraljevskog PZO-a

- 38 **VOJSKE SVIJETA**  
Oružane snage protiv kriminala
- 42 **PODLISTAK**  
Sablja i pet redova
- 47 **VEKSILOLOGIJA**  
Rumunjske vojnopomorske zastave
- 48 **MULTIMEDIJA**  
Predstavljeni Galaxy S6 i S6 Edge



# UVODNIK

Prvi dočasnik OSRH časnički namjesnik Davor Petek službeno je imenovan na visoku dužnost prvog dočasnika Zapovjedništva za operacije NATO-a. Bit će glavni savjetnik generala Philipa M. Breedlovea o pitanjima vojnika i dočasnika u NATO savezu. U broju koji je pred vama objavljujemo razgovor s časničkim namjesnikom Petekom...

Hrvatski su se proizvođači vojne opreme, unatoč vrlo velikoj konkurenciji, uspjeli sa svojim vrhunskim proizvodima izboriti za mjesto na svjetskom tržištu te se pozicionirati među prvih tridesetak. Na tom im je putu pomogao cilj Ministarstva obrane da pripadnici OSRH u cijelosti budu naoružani i opremljeni proizvodima hrvatskih proizvođača. Posjetili smo Agenciju Alan koja posreduje u plasiranju vojnih proizvoda na svjetska tržišta te se uvjerali u uspjehe koje postižu naše tvrtke...

Gardijska motorizirana brigada planira u drugoj polovini 2016. ustrojiti i obučiti sastavnice za EUBG jačine motorizirane satnije s ojačanjima. Zadaća je priprema i obuka motorizirane satnije kao i dijela stožernog osoblja koje generira za EUBG 2016/II. Obilazak Vukova u jeku njihovih terenskih priprema pokazao nam je koliko ozbiljno pristupaju ispunjavanju dodijeljenih zadataka...

Početak ožujka pripadnici Vojnoobavještajne satnije Gardijske motorizirane brigade prolazili su prvu od tri za ovu godinu planirane redovite terenske aktivnosti kojima održavaju visoku razinu uvježbanosti i osposobljenosti. Terenske aktivnosti obilježava danonoćan intenzivan rad na uvježbavanju standardnih radnih zadataka, kao što su opće izvidničke procedure, izviđanje, vojna topografija, borbe u urbanom području... Detaljnije pročitajte u reportaži u ovom broju.

Ministarstvo obrane Ujedinjenog Kraljevstva u siječnju je objavilo da je krajem prošle godine s tvrtkom MBDA potpisalo ugovor za razvoj i proizvodnju PZO sustava FLAADS u vrijednosti od 228 milijuna funti. Riječ je o sustavu modularnog karaktera koji treba postati osnova protuzračne obrane britanske kopnene vojske i brodova ratne mornarice. Imat će višestruko poboljšane sposobnosti, ne samo u dometu i efikasnosti, nego i u velikoj fleksibilnosti uporabe.

Hrvatski pištolj koji je dosad proizveden u nekoliko milijuna primjeraka prodaje se najviše u SAD-u



## HRVATSKA VOJNA INDUSTRIJA

Izvoz naoružanja i vojne opreme iz Republike Hrvatske u 2014. iznosio je oko 1 500 000 000 kuna. To je više od 20 posto povećanja u odnosu na godinu ranije, a u usporedbi s nekoliko posljednjih godina riječ je o rekordnom iznosu izvoza vojne opreme i naoružanja. Najveći je prošlogodišnji izvoznik karlovačka tvrtka HS Produkt koja je izvezla 434 520 pištolja i to najvećim dijelom na tržište Sjedinjenih Američkih Država. Uz pušku VHS istog proizvođača među najznačajnijim izvoznim proizvodima su i DOK-ING-ovi strojevi i oprema za razminiranje, borbene kacige tvrtke Šestan-Busch iz Preloga, bacači granata RBG-6 pulske tvrtke M Adler D, zatim hrvatski snajperi raznih kalibara i proizvođača, streljivo tvrtke ATIR, zaštitna oprema tvrtke Kroko, te brodovi vojne i policijske namjene Brodosplita, Tehnomonta, Grebena, Viktora Lenca...

Prema rezultatima Agencije Alan izvoz naoružanja i vojne opreme iz Republike Hrvatske u 2014. iznosio je oko 1 500 000 000 kuna (milijardu i petsto milijuna) ugovoreni i realiziranih poslova. To je više od 20 posto povećanja u odnosu na godinu ranije i potvrđuje stalan trend rasta izvoza u ovoj namjenskoj grani proizvodnje, a u usporedbi s nekoliko posljednjih godina riječ je o rekordnom iznosu izvoza vojne opreme i naoružanja. Riječ je o najmodernijoj vojnoj opremi i naoružanju proizvedenoj u dvadesetak hrvatskih tvrtki.

Najveći je prošlogodišnji izvoznik karlovačka tvrtka HS Produkt koja je izvezla 434 520 pištolja i to najvećim dijelom na tržište Sjedinjenih Američkih Država. Uz pušku VHS istog proizvođača među najznačajnijim izvoznim proizvodima su i DOK-ING-ovi strojevi i oprema za

razminiranje, borbene kacige tvrtke Šestan-Busch iz Preloga, bacači granata RBG-6 pulske tvrtke M Adler D, zatim hrvatski snajperi raznih kalibara i proizvođača, streljivo tvrtke ATIR, zaštitna oprema tvrtke Kroko, te brodovi vojne i policijske namjene Brodosplita, Tehnomonta, Grebena, Viktora Lenca, ali i usluge obučavanja i održavanja borbenih sustava.

Dio spomenutih proizvođača izvoze izravno ili preko drugih privatnih tvrtki dok je za dio njih u izvozu posredovala Agencija Alan kao registrirana državna tvrtka za izvoz. Inače oko 30 posto godišnjeg izvoza ostvaruje se preko Agencije Alan, napominje nam predsjednik Uprave Agencije Ivan Nekić te izdvaja tek neke prošlogodišnje izvozne destinacije za hrvatske tvrtke među kojima su bile Australija, Azerbajdžan, BiH, Češka, Danska, Filipini, Francuska, Grčka,



**"Kad imate dobar proizvod uvijek se možete natjecati pa i pobijediti na natječaju. Naravno da će pametan kupac uvijek preferirati proizvod domaće industrije, no ako on zadovoljava najviše standarde i ako je kvalitetan i tehnički savršen, tada cijena nije presudna,"** kaže predsjednik Uprave Agencije Alan Ivan Nekić

Gvatemala, Irak, Italija, Južnoafrička Republika, Kazahstan, Kolumbija, Kosovo, Litva, Mađarska, Makedonija, Njemačka, Pakistan, Poljska, Ruska Federacija, SAD, Saudijska Arabija, Slovenija, Španjolska, Sultanat Oman, Švicarska, Tunis, Turska, Ujedinjeni Arapski Emirati i Ukrajina.

### KVALITETOM I CIJENOM KONKURENTNI NA TRŽIŠTU

Hrvatski se izvoz temelji na novim tehnologijama i proizvodima i to u pravilu u zemlje koje su respektabilni kupci i u kojima se ne štediti kupuje jeftina roba, ističe Nekić. Primjerice, hrvatski pištolj koji je dosad proizveden u nekoliko milijuna primjeraka prodaje se u SAD-u, VHS puška na Bliskom istoku. Ima naravno pušaka koje su i nekoliko puta jeftinije od naše, ali je i kvaliteta jednako toliko lošija. Hrvatska ima

# IZVOZ VOJNE OPREME I NA SVE ZNAČAJN



**Novi je adut karlovačkog HS Produkta i puška VHS 2 koja se može ubrojiti među najkvalitetnije na svijetu**

Vesna PINTARIĆ, Foto: Stjepan BRIGLJEVIĆ, arhiva HVGI-ja

**Najveći dio svoje proizvodnje na međunarodno tržište plasira i tvrtka Šestan-Busch koja se proizvodnjom zaštitnih kaciga svrstala u najveće europske i jednog od najkvalitetnijih svjetskih proizvođača kaciga**

određeni broj proizvoda koji zadovoljavaju najviše svjetske tehničke standarde, a po cijeni su konkurentni na tržištu. "Kad imate dobar proizvod uvijek se možete natjecati pa i pobijediti na natječaju. Naravno da će pametan kupac uvijek preferirati proizvod domaće industrije, no ako on zadovoljava najviše standarde i ako je kvalitetan i tehnički savršen, tada cijena nije presudna," napominje Nekić. Zapravo takva bi kombinacija bila i najbolji izbor. Novi je adut karlovačkog HS Produkta i puška VHS 2 koja se može ubrojiti među najkvalitetnije na svijetu, a po tehničkim, konstrukcijskim i dizajnerskim rješenjima je ispred svih ostalih pušaka na svjetskom tržištu, napominje Nekić, što je izniman uspjeh. Jednako tako strojevi za razminiranje tvrtke DOK-ING među najboljima su na svijetu, a u uporabi su u američkoj i australskoj te još nekim svjetskim vojskama i humanitarnim organizacijama koje se bave razminiranjem. Najveći dio svoje proizvodnje na međunarodno tržište plasira i tvrtka Šestan-Busch koja se proizvodnjom zaštitnih kaciga svrstala u najveće europske i jednog od najkvalitetnijih svjetskih proizvođača kaciga. Prema posljednjim podacima Hrvatske gospodarske komore s netom završenog najvećeg svjetskog sajma vojne i obrambene industrije

IDEX 15, tvrtka Šestan-Busch dobila je narudžbu za više od sto tisuća kaciga čime su popunjeni svi proizvodni kapaciteti za ovu godinu i to od kupaca iz Ujedinjenih Arapskih Emirata, Turske, Bangladeša te za afričko tržište. Među uspješne se svakako treba ubrojiti i Adria-Mar čijim se brodovima koriste u Libiji, a nedavno su sklopili ugovor o remontu i modernizaciji



[morh.hr](http://morh.hr)

# ORUŽANJA IJI I UNOSNIJI



## HRVATSKA VOJNA INDUSTRIJA

četiri ophodna broda libijske ratne mornarice. Vrlo značajan proizvođač vojne opreme je i Đuro Đaković koji je nedavno s finskom Patrijom i norveškim Kongsbergom potpisao strateško partnerstvo za tržište Bliskog istoka, što bi mogao biti novi veliki posao za ovu slavonskobrodsku tvrtku. Sve zapaženije rezultate na zahtjevnom svjetskom tržištu postižu i Kroko, svojim vojnim odorama, pancirnim prslucima i odjećom, Inkop, Jelen i Viko, vojnim čizmama, i još niz drugih koji kvalitetom svojih proizvoda krče put i postaju prepoznatljivi te ostvaruju sve bolje poslovne rezultate.

### MEĐU 25 NAJVEĆIH IZVOZNIKA VOJNE OPREME U SVIJETU

Sve dosad spomenuto Hrvatsku stavlja u krug malobrojnih zemalja koje u ovom sektoru imaju i mogu ponuditi kvalitetan proizvod. Naravno da se ne možemo mjeriti, u tehničkom, tehnološkom i ekonomskom smislu, s velikim silama poput SAD-a, Njemačke, Francuske, Engleske ili Rusije, no svakako smo u skupini tridesetak zemalja koje imaju određene originalne proizvode, a koji su postigli značajan uspjeh na svjetskom tržištu. Prema nekim pokazateljima i količini izvoza te činjenici da se hrvatski proizvodi vojne industrije mogu danas naći u četrdesetak svjetskih zemalja, mogli bismo se smjestiti među 25 najvećih izvoznika vojne opreme u svijetu.

Da bi se zadržao ili povećao ovakav pozitivan trend, Nekić ističe kako bi u idućih desetak godina trebalo dodatno proširiti proizvodnju te sustavno raditi na usvajanju novih proizvoda i novih tehnologija. To nužno uključuje i potporu države u nalaženju boljih zakonodavnih i administrativnih rješenja koja im u nekim slučajevima otežavaju poslovanje i oduzimaju energiju koju bi trebalo usmjeriti u stvaranje novih proizvoda. Trebalo bi, napominje Nekić, stvoriti okruženje razumijevanja i pozitivne klime te sustav koji podupire i olakšava poslovanje, ali i ističe kako bez potpore vodećih ljudi u ministarstvima obrane i unutarnjih poslova koju su imali u proteklih desetak godina ne bi ostvarili rezultate koji su danas vrijedni svakog respekta. Uz to, ovu granu industrije ni na koji način ne subvencionira država te je prepuštena svim izazovima tržišta i oslonjena na samostalno snalaženje i vlastito poslovanje.

U ovoj industrijskoj grani poslovi s matičnom državom od iznimne su važnosti jer referenca da proizvode koristi i vlastita vojska i policija proizvođačima vojne opreme ponekad u prodaji proizvoda može biti presudna. Potpora države u tom smislu svim proizvođačima jest i te kako bitna pa je MORH-ovo potpisivanje ugovora s predstavnicima 22 hrvatska proizvođača vojne obuče, odjeće i opreme za potrebe Oružanih snaga RH u ukupnoj vrijednosti od oko 50 milijuna kuna, početkom godine, još jedan poticaj i potpora domaćoj vojnoj industriji. Ovaj projekt



## IDEX 2015

Treći put zaredom na sajmu IDEX, koji se održavao od 22. do 26. veljače u Abu Dhabiju, izlagale su Agencija Alan s programom HS Produkta i Inkop vojnim čizmama te tvrtke Šestan-Busch i DOK-ING.

Održan je velik broj sastanaka s hrvatskim izlagačima, a na sajmu su bile i hrvatske tvrtke koje nisu izlagale; Varteks, Čateks, PMTČ, Kapko i Šešir i Auto Safir, ali su došle vidjeti što je najnovije u svijetu vojnog i obrambenog sektora.

IDEX je jedina međunarodna izložba iz sektora naoružanja i vojne opreme koja se odvija na području MENA regije (područje Bliskog istoka i sjeverne Afrike) svake druge godine i koja prikazuje najnoviju tehnologiju iz područja vojne industrije i obrane, od kopna, mora i zraka. Sajam je jedinstvena platforma za uspostavljanje i jačanje odnosa s vladinim odjelima, poduzećima i oružanim

snagama u cijeloj regiji i svijetu, održava se pod pokroviteljstvom Njegove Visosti Sheikh Kalifa bin Zajed al-Nahjan, predsjednika UAE i vrhovnog zapovjednika Oružanih snaga. Za vrijeme sajma održali su se dodatni događaji poput pomorske izložbe NAVDEX, demonstracija, helikopterski i UAV forumi te Zaljevska obrambena konferencija. Na ovogodišnjoj je izložbi sudjelovalo više od 2800 izlagača iz 59 zemalja na površini od 133 000 četvornih metara, a sajam je posjetilo više od 80 000 posjetitelja. Sve to pokazuje da je IDEX među najvažnijim sajmovima naoružanja i vojne opreme na kojem svoje važno mjesto imaju i hrvatske tvrtke koji su značajni predstavnici proizvođača u sektoru vojne i obrambene industrije i čija se potražnja proizvoda na svjetskom tržištu iz godine u godinu povećava.



**Izložbena maketa broda M-46, superbrzog čamca za prijevoz diverzantata nastalog u suradnji Brodarskog instituta i Olimp Nautike**

**HRVATSKI VOJNIK**

broj 469 / 13. ožujka 2015.

**7**

opremanja hrvatskih vojnika u cijelosti proizvodima domaće vojne industrije, vojnika koji je odjeven u hrvatsku odoru s hrvatskom kacigom, naoružan hrvatskom jurišnom puškom i u hrvatskoj čizmi, potvrda je stvarnih napora MORH-a da potpomaže i jača hrvatsku industriju, cijeni znanja, sposobnost i kvalitetu hrvatskih proizvođača i dodatni je certifikat za njihove buduće izvozne poslove.

### **SPECIJALIZIRANI SAJMOVI**

Izlazak neke tvrtke na svjetsko tržište uvjetovan je i pojavljivanjem na specijaliziranim sajmovima vojne opreme i naoružanja. Bez takvih nastupa svijet ne bi znao za mnoge naše vrhunske proizvode. Oni su prije svega odlična prilika za uspostavljanje prvih kontakata ili obnavljanje postojeće poslovne suradnje, a ujedno pružaju uvid u kojem se smjeru kreće razvoj vojne industrije, koje su novosti na tržištu i trendovi u svijetu.

Na velikim svjetskim sajmovima kao što su Abu Dhabi, Pariz ili London okupljaju se svi relevantni akteri u svijetu proizvodnje i prodaje vojne opreme i naoružanja, bilo kao konstruktori, proizvođa-

či ili kao kupci. U predstavljanju hrvatskih proizvođača, njihovih mogućnosti i kvalitete proizvoda na takvim sajmovima značajnu ulogu ima Agencija Alan.

Agencija brine da na takvim sajmovima sudjeluju svi hrvatski proizvođači koji mogu nešto kvalitetno ponuditi na svjetskom tržištu, a koji sami nisu to u mogućnosti s obzirom na to da nastup na njima traži znatna materijalna sredstva, ali i stručno i tehnički pripremljeno osoblje.

"U našem se katalogu nalaze svi proizvodi i tehnologije koje Hrvatska u ovom sektoru može ponuditi i svi posjetitelji sajmova na izložbenom prostoru Agencije Alan mogu dobiti sve relevantne informacije," ističe Nekić. No, sajmovi nisu mjesta gdje se potpisuju ugovori, osim u iznimnim slučajevima kada su rezultat već prethodno realiziranih kontakata i dogovora. Ugovori u području naoružanja i vojne opreme uglavnom su plod višegodišnjeg rada, ispitivanja tržišta, testiranja, odabira i još niza drugih postupaka, napominje Nekić i dodaje kako se nabava naoružanja uvijek planira godinama unaprijed, uz prethodno

donošenje planova nabave i financijskih planova. Sajmovi su dakle dobra prilika da se probudi interes potencijalnog kupca, ali i iskoordiniraju svi detalji oko završetka započetih poslova.

Upravo je sajam IDEX 15 u Abu Dhabiju, s kojeg se nedavno vratilo izaslanstvo Agencije Alan, za hrvatske proizvođače bio iznimno uspješan, naime, vrijednost mogućih novih poslova i završna realizacija postojećih ugovora iznosi više od 100 milijuna kuna.

Potporu našim izlagačima na ovom prestižnom svjetskom sajmu vojne opreme i naoružanja dao je i ministar obrane Ante Kotromanić čija je nazočnost dodatno pridonijela hrvatskom predstavljanju na IDEX-u.

Značajan za Hrvatsku i njezine vojne proizvođače jest i nadolazeći sajam vojne opreme i naoružanja ASDA15 - Jadranska vojna i zrakoplovna izložba i konferencija koja će se u travnju po treći put održati u Splitu u organizaciji američke tvrtke TNT Productions Inc. Bit će to vjerujemo još jedna dobra prilika za otvaranje novih prostora hrvatskoj namjenskoj industriji.

### **DRŽAVNA AGENCIJA - JAMSTVO SIGURNOSTI**

Iako proizvođači vojne opreme i naoružanja na tržište mogu ići samostalno ili posredstvom pri-

vatnih tvrtki registriranih za obavljanje takvih poslova, ipak značajan broj potencijalnih kupaca posao želi realizirati upravo posredstvom državne tvrtke, jer im je to najsigurnije jamstvo, ističe Nekić. "Kupac traži sigurnost i potpuno povjerenje. Vrlo često, posebice u velikim projektima, kupci žele jamstvo, a ono im se može najbolje ponuditi ako iza svega stoji država. Ima naravno i velikih proizvođača koji su sami sebi dovoljno jamstvo no to su u pravilu renomirane multinacionalne tvrtke čiji se godišnji promet mjeri u milijardama. U svakom slučaju bez jednog ili drugog vrlo je teško ugovoriti poslove za sofisticirane i skupe proizvode."

U prodaji ovakvih proizvoda uvijek se vodi računa i je li krajnji korisnik međunarodno prihvaćen i provjeren te se koordinira i konzultira sa strateškim partnerima jer odgovornost ne prestaje isporukom robe već se proteže na cijeli niz onih koji su uključeni u posao. U svakom slučaju godina pred nama, na području vojne proizvodnje, nudi velike mogućnosti za sve one koji će ulagati u kvalitetu proizvoda i modernizaciju svojih kapaciteta. U tome ih treba poticati i osigurati da stečeno povjerenje i pozicije zadrže na domaćem i svjetskom tržištu. ■



**Strojevi za razminiranje tvrtke DOK-ING među najboljima su na svijetu, a u uporabi su u američkoj i australskoj te još nekim svjetskim vojskama i humanitarnim organizacijama koje se bave razminiravanjem**

## VOJARNA "PUKOVNIK MARKO ŽIVKOVIĆ"



"Ovo je savjetodavna misija te smo smanjili kontingent u odnosu na prije, ali ćemo i dalje biti u Afganistanu jer želimo završiti posao koji smo počeli i želimo biti odgovorna članica NATO-a," kazao je ministar Kotromanović

"Odlazak iz domovine uvijek je težak, pogotovo kad misija nosi određene rizike i izazove. Zato vam zahvaljujem na hrabrosti i odlučnosti kojom ste donijeli vrlo odgovornu odluku, bitnu za sigurnost Hrvatske i cijele međunarodne zajednice," poručila je predsjednica Kolinda Grabar Kitarović na ispraćaju 2. hrvatskog kontingenta



# ISPRAĆAJ 2. HRVCO U MISIJU *RESOLU*

Nakon završetka misije ISAF krajem 2014. godine zemlje članice NATO-a, s partnerskim su zemljama nastavile svoj doprinos u Afganistanu davati misijom potpore miru Resolut Support, koja je započela 1. siječnja 2015. Prošle je godine 24. HRVCON otišao u Afganistan, a početkom ove godine postao je 1. HRVCON nove misije.





**Načelnik Glavnog stožera OSRH general zbora Drago Lovrić pripadnicima 2. HRVCON-a poželio je sretan put te poručio kako će u novoj misiji steći nova iskustva i znanja**

Svečani ispraćaj 2. hrvatskog kontingenta u misiju potpore miru *Resolute Support* (Odlučna potpora) u Afganistan održan je 4. ožujka u vojarni "Pukovnik Marko Živković" na zagrebačkom Plesu. Pripadnike kontingenta u vojarni ispratili su predsjednica RH i vrhovna zapovjednica Oružanih snaga RH Kolinda Grabar Kitarović, ministar obrane Ante Kotromanović i načelnik Glavnog stožera OSRH general zbora Drago Lovrić sa svojim izaslanstvima te članovi diplomatskog zbora i drugi uvaženi gosti. Predsjednica RH Kolinda Grabar Kitarović pred postrojenim pripadnicima izrazila je iznimnu čast i

zadovoljstvo što ih kao njihova vrhovna zapovjednica može ispratiti u Afganistan. "Odlazak iz domovine uvijek je težak, pogotovo kad misija nosi određene rizike i izazove. Zato vam zahvaljujem na hrabrosti i odlučnosti kojom ste donijeli vrlo odgovornu odluku, bitnu za sigurnost Hrvatske i cijele međunarodne zajednice," poručila je predsjednica Grabar Kitarović. Naglasila je da je i sama više puta posjetila Afganistan te kao civil bila raspoređena u misiju ISAF, gdje je svjedočila vrhunskoj profesionalnosti naših pripadnika. "Kroz ISAF je prošlo oko 4500 pripadnika OSRH koji su svakako pridonijeli uspjehu te operacije. Napredak je vidljiv na svakom koraku, ali nas još čeka puno posla. Vaša je zadaća u okviru nove misije zato iznimno bitna u mnogim područjima," zaključila je Predsjednica i izrazila nadu će se s pripadnicima uskoro susresti u Afganistanu.

## Časnički namjesnik Davor Petek imenovan najvišim dočasnikom u NATO-u



Foto: S. Brigljević

**Prvi dočasnik OSRH časnički namjesnik Davor Petek službeno je imenovan najvišim dočasnikom u NATO-u, objavila je na ispraćaju 2. HRVCON-a predsjednica RH i vrhovna zapovjednica OSRH Kolinda Grabar Kitarović. "Naš prvi dočasnik Petek odabran je među respektabilnim kandidatima iz 19 zemalja i ja mu želim čestitati na tome. On je inače i sam sudjelovao u misiji u Afganistanu, a vrlo sam ponosna na njega jer je to dokaz profesionalnosti i vrhunskog rada pripadnika OSRH," kazala je Predsjednica. "Jučer smo dobili službenu potvrdu da sam izabran za prvog dočasnika Zapovjedništva za operacije NATO-a. Dužnost je to glavnog savjetnika NATO-ova zapovjednika generala Breedlovea za vojnike i dočasnike u NATO savezu," pojasnio je časnički namjesnik Petek kojemu je to iznimna čast, ali smatra da je to još veća čast Republici Hrvatskoj kao najmlađoj članici NATO-a te veliko priznanje za sve što se dosad učinilo.**

Ministar obrane Ante Kotromanović na ispraćaju kontingenta također je rekao da će ih posjetiti u Afganistanu, gdje je na snazi nova misija *Resolute Support*. "Ovo je savjetodavna misija te smo smanjili kontingent u odnosu na prije, ali ćemo i dalje biti nazočni u Afganistanu jer želimo završiti posao koji smo počeli i želimo biti odgovorna članica NATO-a," kazao je ministar Kotromanović koji je dodao da je rad s pripadnicima 50 različitih zemalja veliko iskustvo za naše snage. "Također pozdravljam naše partnere u Američko-jadranskoj povelji. Oni su nam vrlo važni jer nam je važna stabilnost i sigurnost regije," zaključio je ministar.

Načelnik Glavnog stožera OSRH general zbora Drago Lovrić pripadnicima 2. HRVCON-a poželio je sretan put te poručio kako će u novoj misiji steći nova iskustva i znanja. "Naš doprinos u obuci i mentoriranju afganistanskih snaga sigurnosti svakim je danom sve vidljiviji, a svaki naš novi kontingent svoje će snage sve više usmjeravati na prijenos znanja i potporu u razvoju afganistanske vojske i policije," rekao je general Lovrić. Zapovjednik kontingenta brigadir Stanko Paradžiković istaknuo je svoj ponos što je zapovjednik 2. kontingenta jer u postroju stoje pravi profesionalci koji su prošli zahtjevnju obuku i pripreme. "Ovaj kontingent je poseban i multinacionalan jer je sastavljen od pripadnika oružanih snaga pet zemalja," istaknuo je zapovjednik u svom obraćanju. U sastavu 2. hrvatskog kontingenta misije 81 je pripadnik Oružanih snaga RH, od čega tri žene, te 21 pripadnik oružanih snaga Albanije, BiH, Crne Gore i Makedonije. Novost u sastavu 2. HRVCON-a dodatni je savjetnički tim u Središtu za obuku specijalne policije Afganistana, a OSRH će biti vodeća nacija u tom savjetničkom timu. Novost su i savjetnici u zrakoplovnom savjetničkom timu koji će provoditi savjetovanje helikopterskih postrojbi Afganistanskog ratnog zrakoplovstva. ■

# N-a TE SUPPORT



Foto: S. Brigljević



**“MORH cijeni vrijednost vrhunskih sportaša, pripadnika naših oružanih snaga, koji nas sjajno promiču i postižu iznimne rezultate. Sretni smo što možemo pomoći mladim perspektivnim sportašima ustupanjem vojarni i adekvatnih prostora za pripreme te što Hrvatski olimpijski odbor nastavlja suradnju s MORH-om,” rekao je ministar Kotromanović**

## NASTAVAK SURADNJE MORH-A I HRVATSKOG OLIMPIJSKOG ODBORA

Ministar obrane Ante Kotromanović i predsjednik Hrvatskog olimpijskog odbora Zlatko Mateša potpisali su 4. ožujka u Ministarstvu obrane Sporazum o suradnji, unapređenju i razvoju športa u Republici Hrvatskoj.

Potpisivanju je prisustvovao načelnik Glavnog stožera OSRH general zbora Drago Lovrić, glavni tajnik Hrvatskog olimpijskog odbora Josip Čop i vrhunski sportaši pripadnici OSRH: jedriličari Tonči Stipanović i Tina Mihelić, veslači Damir Martin i Martin Sinković, karatist Danil Domdjoni i taekwondošica Ana Zaninović.

Sporazumom su regulirana pitanja službe vrhunskih sportaša u OSRH. Onima koje predloži Hrvatski olimpijski odbor ponudit će se, prema mogućnostima i potrebama Ministarstva obrane, sklapanje ugovora o službi u ugovornoj pričuvni. Regulirano je i korištenje sportskih i smještajnih objekata, suradnja u organizaciji sportskih priredbi te drugi oblici suradnje u unapređenju i razvoju sporta u Republici Hrvatskoj. Ministar Kotromanović izrazio je zadovoljstvo potpisanim Sporazumom: “MORH cijeni vrijednost vrhunskih sportaša, pripadnika naših oružanih snaga, koji nas

sjajno promiču i postižu iznimne rezultate. Sretni smo što možemo pomoći mladim perspektivnim sportašima ustupanjem vojarni i adekvatnih prostora za pripreme te što Hrvatski olimpijski odbor nastavlja suradnju s MORH-om.”

Predsjednik HOO-a zahvalio je MORH-u na nastavku uspješne suradnje: “Velik broj medalja sa svjetskih prvenstava i olimpijskih igara imaju upravo vrhunski sportaši pripadnici Oružanih snaga, a zadovoljstvo mi je najaviti da će i novih 11 sportaša uz pomoć Ministarstva obrane i potpore koju pruža

postizati vrhunske rezultate na budućim natjecanjima. Ovo je izrazito značajan program za Hrvatski olimpijski odbor jer sportašima omogućuje korištenje vrhunske infrastrukture kojom MORH raspolaže.”

Načelnik Glavnog stožera istaknuo je važnost sporta za Oružane snage Republike Hrvatske zbog borbene spremnosti njihovih pripadnika. “Sportovi koji nisu iznimno popularni, kao biatlon, streljaštvo i borilačke vještine, za OSRH su najinteresantniji. Ponosan sam što ćemo imati tako dobre vojnike koji će pridonijeti budućem razvoju OSRH,” zaključio je general Lovrić.

Taekwondošica Ana Zaninović, koja će zahvaljujući Sporazumu prvi put ući u Oružane snage Republike Hrvatske, istaknula je kako joj je čast postati njihovom pripadnicom: “Zahvalila

bih Ministarstvu obrane na pruženoj prilici i što tako podupire hrvatski sport i naš rad.”

Veslač Martin Sinković, koji je pripadnik Oružanih snaga od 2011. godine, rekao je kako je to priznanje i nagrada za ostvarene rezultate, a olakšava mu da se i dalje neometano bavi onim što najbolje zna.

Vrhunske sportaše predlaže HOO prema kriterijima sportske kvalitete (postignuti međunarodno usporedivi sportski rezultati koji su utvrđeni kao kriterij za kategorizaciju sportaša u RH); sporta koji se razvija u MORH-u (sportovi određeni prema CISM-ovoj sistematizaciji sportova: vojni sportovi (vojni petoboj, mornarički petoboj, padobranstvo, streljaštvo, orijentacijsko trčanje); borilački sportovi (džudo, taekwondo, hrvanje, boks); individualni sportovi (atletika, plivanje i spašavanje života, biatlon, skijaško trčanje, triatlon, jedrenje).

Model zapošljavanja vrhunskih sportaša u Ministarstvu obrane i OSRH započeo je 2010. godine, potpisivanjem prvog Sporazuma između MORH-a i Hrvatskog olimpijskog odbora. Sportaši dobivaju tako jasnu potvrdu o svojem radu, a MORH pridonosi vrhunskom sportu i sustavno mu pomaže te ostvaruje veću razinu sportske kulture, posebice u Oružanim snagama. ■





Foto: J. Kopl

## MINISTAR KOTROMANOVIĆ S MINISTROM OBRANE AZERBAJDŽANA

Ministar obrane RH Ante Kotromanović sastao se 10. ožujka s ministrom obrane Azerbajdžana generalom zborom Zakirom Hasanovim tijekom njegova dvodnevna posjeta Republici Hrvatskoj. Ministri Kotromanović i Hasanov osvrnuli su se na dosadašnje prijateljske odnose dviju zemalja te razgovarali o perspektivama daljnjeg proširenja i intenziviranja obrambene suradnje na bilateralnoj osnovi i u okviru NATO-ova programa Partnerstvo za mir u kojem je Azerbajdžan od 1994. godine.

Na sastanku se razgovaralo i o političkoj i sigurnosnoj situaciji na istoku Europe te nestabilnostima na Bliskom istoku i njihovu utjecaju na sigurnost u Europi, kao i o situaciji na Južnom Kavkazu,

te o aktualnim zbivanjima u jugoistočnoj Europi.

Ministri su izrazili spremnost za daljnje jačanje obrambene suradnje, koja uz doprinos razvoju obrambenih sposobnosti svakako mora biti i u potpori razvoju sveukupnih gospodarskih odnosa dviju zemalja, i zadovoljstvo uspostavljenom vojno-industrijskom suradnjom.

Ministar Hasanov i njegovi suradnici pozvani su i na ovogodišnju izložbu vojne opreme ASDA u Splitu. U pogledu regionalne sigurnosne situacije ministri su se složili kako sukobi u Iraku i Siriji, zbog svoje iznimne kompleksnosti i humanitarne katastrofe velikih razmjera, utječu ne samo na sigurnost Bliskog istoka nego i na globalnu sigurnost.

U kontekstu jugoistočne Europe ministar Kotromanović istaknuo je snažnu i kontinuiranu predanost i potporu Hrvatske euroatlantskoj perspektivi zemalja JI Europe. "Hrvatska ostaje predana pružanju podrške i pomoći tim državama na njihovu putu euroatlantskih integracija," rekao je hrvatski ministar. Istaknuo je također kako Republika Hrvatska kao članica EU-a i NATO-a nastoji snažno pridonijeti i djelovanju tih organizacija, a posebice u izgradnji međunarodnog mira i stabilnosti. Hrvatska se zalaže za jačanje odnosa NATO-a i EU-a s Republikom Azerbajdžan. Također je pozdravljen i nastavak zajedničkog angažmana u okviru NATO-ove misije u Afganistanu *Resolute Support*.

OJI

## O rodnoj ravnopravnosti na sastanku NATO-a



Brigadirka Gordana Garašić sudjelovala je 24. veljače u Bruxellesu na sastanku NATO-ova Odbora za operacije u *Resolute Support* formatu na poziv posebne predstavnice glavnog tajnika NATO-a za RVSUN 1325 (Rezolucija Vijeća sigurnosti UN-a 1325) na kojem je prezentirala postignuća i iskustva s obnašanja dužnosti savjetnice zapovjednika misije ISAF za pitanja rodne ravnopravnosti

od travnja do kraja prosinca 2014. godine.

Odbor je službeno zahvalio brigadirki Garašić (koja je u misiji ISAF obnašala dužnost kao brigadna generalica), te istaknuo kako je prvi put dužnost savjetnika za pitanja rodne ravnopravnosti obnašala osoba generalskog čina, ne samo u NATO-ovim operacijama potpore miru, već i globalno, čime je hrvatski doprinos još značajniji.

Naglašeno je također da je rodna ravnopravnost visoko pozicionirano pitanje u NATO-u, te da sve članice i partneri trebaju aktivno raditi na ispunjavanju preuzetih zadaća u okviru Akcijskog plana za implementaciju NATO/EAPC politike o ženama, miru i sigurnosti (RVSUN 1325), ne samo u operacijama potpore miru, već i u svojim oružanim snagama.

OJI



### REPUBLIKA HRVATSKA MINISTARSTVO OBRANE UPRAVA ZA LJUDSKE RESURSE SEKTOR ZA UPRAVLJANJE LJUDSKIM RESURSIMA

Na temelju članka 62. stavka 3. Zakona o službi u Oružanim snagama Republike Hrvatske (Narodne novine, br. 73/13) i točke VIII. Odluke o osnivanju Povjerenstva Ministarstva obrane za utvrđivanje prijedloga kandidata za imenovanje odnosno upućivanje na dužnosti vojnog izaslanika i druge vojno-diplomatske dužnosti te dužnosti u međunarodnim organizacijama i vojnim predstavništvima, KLASA: 023-03/13-03/1, URBROJ: 512-01-13-664 od 20. studenoga 2013., objavljuje

#### INTERNI OGLAS

za popunu dužnosti u HQ Allied Rapid Reaction Corps (ARRC), Innsworth, UK

**Dužnost: stožerni časnik/čelnik planskog tima-S01 G35 Plans B, OF-4**

– jedan izvršitelj

#### UVJETI:

- osobni čin: bojnik-pukovnik
- grana: kopnena vojska
- treća razina slijedno-rastuće časničke izobrazbe
- iskustvo u multinacionalnom radnom okruženju
- iskustvo u upravljanju planskim procesima, odabiru ljudstva u skladu s operativnim zahtjevima i nabavi
- poznavanje rada na računalu, grafike, baze, tablični prikazi
- NATO Staff Orientation Course
- NATO JOPG Comprehensive Operations Planning Course
- znanje engleskog jezika: SLP 3333 ili ALCPT ≥85%
- sigurnosni certifikat: NATO SECRET

#### POŽELJNI UVJETI:

- zapovjedno iskustvo
- Tools for Operations Planning Functional Area Systems (TOPFAS)
- Operations Planning Tool (OPT) Course
- Integrated Command and Control (ICC) Course

**Predviđeno vrijeme upućivanja na dužnost:** prosinac 2015.

Osim propisanih uvjeta kandidati moraju ispunjavati uvjete iz članka 34. Zakona o službi u Oružanim snagama Republike Hrvatske.

Za kandidate koji ispunjavaju uvjete provest će se individualni razgovor na hrvatskom i engleskom jeziku s pitanjima vezanim uz dužnost.

Prijave s dokazima za ispunjavanje navedenih uvjeta zainteresirani kandidati mogu dostaviti na adresu: Ministarstvo obrane Republike Hrvatske, Uprava za ljudske resurse, Sektor za upravljanje ljudskim resursima, Stančićeva 6, 10000 Zagreb.

**Rok za podnošenje prijava je 14 (četnaest) dana od dana objave oglasa u Hrvatskom vojniku.**

## ➔ GARDIJSKA MOTORIZIRANA BRIGADA

Gardijska motorizirana brigada planira u drugoj polovini 2016. ustrojiti i obučiti sastavnice za EUBG jačine motorizirane satnije s ojačanjima. Tako će u sastav EUBG-a 2016/II, osim motorizirane satnije, ući i Vod za opću inženjerijsku potporu iz Inženjerijske pukovnije, Nacionalni element potpore (NEP) iz sastava Zapovjedništva za potporu (ZzP) te stožerno osoblje. Zadaća GMTBR-a je priprema i obuka motorizirane satnije, kao i dijela stožernog osoblja koji generira za EUBG 2016/II. Obilazak Vukova u jeku njihovih terenskih priprema pokazao nam je koliko ozbiljno pristupaju ispunjavanju dodijeljenih zadataka...



Republika je Hrvatska, kao članica Europske unije, preuzela zadaće participiranja u funkcioniranju EUBG-a (*European Union Battle Group*). Za drugu polovinu 2016. u planu je da Gardijska motorizirana brigada ustroji i obučiti sastavnice za EUBG jačine motorizirane satnije s ojačanjima. Tako će u sastav EUBG-a 2016/II, osim motorizirane satnije, ući i Vod za opću inženjerijsku potporu iz Inženjerijske pukovnije, Nacionalni element potpore (NEP)

iz sastava Zapovjedništva za potporu (ZzP) te stožerno osoblje. Zadaća GMTBR-a je priprema i obuka motorizirane satnije, kao i dijela stožernog osoblja koji generira za EUBG 2016/II. Obilazak Vukova u jeku njihovih terenskih priprema pokazao nam je koliko ozbiljno pristupaju ispunjavanju dodijeljenih zadataka. Pripadnike 1. motorizirane bojne Vukovi Gardijske motorizirane brigade posjetili smo tijekom jednog od njihovih ciklusa uvježbavanja

# PRIPREME

na vojnom poligonu "Crvena zemlja" pokraj Knina. U prosjeku, mjesečno, provode dva tjedna na tom poligonu, zatim slijedi tjedan odmora pa tjedan dana priprema za novi odlazak na "Bralovac" – i tako već mjesecima. Dosadašnji tijekom aktivnosti, objasnio nam je bojnik Igor Gojmerac, zapovjednik 1. motorizirane bojne Vukovi Gardijske motorizirane brigade. "Moja je postrojba dobila zadaću pripre-



**Poručnik ROBERT KUREVIJA**  
zapovjednik 2. voda 2. satnije

Provodimo obuku uvježbavanja i ocjenjivanja do razine desetine, odnosno obuku na traci te situacijska gađanja. Sve skupa je zahtjevno, ali ljudi su motivirani i, kako vidim, iz dana u dan odrađujemo zadaće i napredujemo. Pripremamo se također za daljnje ocjenjivanje vodova, a onda i Satnije, što nas čeka u četvrtom i šestom mjesecu.



Napisala i snimila Lada PULJIZEVIĆ



# ZA EUBG



**Razvodnik ZORAN BREZAK**  
2. motorizirana satnija 1. bojne

Na poligonu smo zbog uvježbavanje desetina u sklopu kontinuiranog razvoja EUBG snaga. Radimo od jutra do noći, trudimo se i sve ide onako kako smo planirali. Desetine funkcioniraju i zadovoljni smo, bez obzira na to što je hladno i malo nas muči bura.



**Vojnikinja IVANA NEMEČEK**  
2. vod 2. satnija

Pripremamo se za EUBG, vrijeme nam i nije baš najbolje. Pripreme su bile dugotrajne, počele su u rujnu prošle godine, a nastavit će se i tijekom cijele ove godine. Zahtjevno je, ponekad i naporno, ali smo na kraju dana zadovoljni onim što postižemo.

miti dio deklariranih snaga za 2016. godinu. U lipnju 2014. bojna je počela s priprema, a prošlo ljeto iskoristili smo za potrebne planske procese, izradu dokumentacije, određivanje ključnog osoblja, određivanje dinamika priprema. Nakon tog dijela, od listopada prošle godine, Satnija je krenula na obuku. U ovom trenutku dosegli smo razinu obuke desetine, slijedi provedba i završetak ocjenjivanja desetina te bojno gađanje binoma i bojno gađanje timova," kaže bojnik Gojmerac.

Zimski mjeseci na Dinari mogu biti vrlo neugodni. Snažni udari bure, snježne mećave i zapusi te niske temperature otežavaju vojničke aktivnosti – no, premda promrzli i umorni, Vukovi se ne žale. Svi redom ističu kako to ni po čemu nisu izvanredni, već sasvim normalni vojnički uvjeti rada, te kako su na kraju takvih vojničkih radnih dana zadovoljni jer primjećuju da u svom radu rastu, napreduju i dosežu postavljene im ciljeve. Obuka će se nastaviti i dalje, planovi rada znaju se i za osam mjeseci unaprijed, zna se koje zadatke i kada treba ispuniti, do koje razine trebaju rasti. U planu za ovu godinu obuka je razine voda i ocjenjivanje vodova; zatim će u Simulacijskom središtu na HVU-u, na novom sustavu VBS2 provjeriti određene

procedure i SOP-ovi; slijedi samoocjenjivanje Satnije u vježbi na Crvenoj zemlji. Time će se postrojba uvježbavati za rad u svim mogućim uvjetima – od kiše, vjetrova, snijega do ljetnih žega. Na kraju, poslije svih tih napora i danonoćnog rada bit će vježba UDAR 15, u listopadu 2015., kada će biti provedeno ocjenjivanje postrojbe sukladno CREVAL-u. O putu koji je Satnija prošla, ali i onome što je još čeka, natporučnik Mario Štimac zapovjednik EUBG satnije kaže: "Satnija na Bralovcu trenutno provodi obuku razine desetine. Prošli smo obuku i ocjenjivanje pojedinačnih zadataka, a slijedi obuka razine voda i satnije. Krajnji nam je cilj uspješno proći vježbu UDAR15 u listopadu ove godine, a novi izazovi slijede u obuci koja će biti provedena nakon ocjenjivanja Satnije, na međunarodnim vježbama gdje ćemo se obučavati s pripadnicima snaga drugih zemalja koje sudjeluju u Europskoj borbenoj grupi."

Od listopada 2015. za Vukove započinje razdoblje integracijske obuke s ostalim sastavnicama EUBG-a, a zatim, u srpnju 2016., započinje šestomjesečni *stand by period* koji, po riječima bojnika Gojmerca, znači da u tom razdoblju deklarirane snage trebaju biti spremne na premještanje u roku od deset dana na udaljenost do 6000 km od Bruxellesa. ■

➔ VOJNI POLIGON "CRVENA ZEMLJA"



# TOPNIČKE I RA U ZRA

Raketni vod u sastavu raketne bitnice bojne PZO-a nominiran je za borbenu grupu mehaniziranog pješništva, a trenažna gađanja dio su njegovih kontinuiranih zadaća

Napisala i snimila Lada PULJIZEVIĆ



CILJ GAĐANJA PROVJERA JE UVJEŽBANOSTI POSLUŽITELJA I POSADA ZA GAĐANJE CILJEVA NA ZEMLJI, A SVE U SKLOPU PRIPREMA I PROVJERE SPREMNOSTI ZA GAĐANJE CILJEVA U ZRAČNOM PROSTORU NA MEĐUNARODNOJ VOJNOJ VJEŽBI ŠTIT 15 KOJA ĆE SE U TRAVNJU ODRŽATI NA POLIGONU "RT KAMENJAK"...

# RAKETNE POSTROJBE GAĐALE CILJEVE U ZRAČNOM PROSTORU

U sklopu priprema za provedbu međunarodne vojne vježbe ŠTIT 15, pripadnici bojne PZO-a Gardijske motorizirane brigade (GMTBR) proveli su početkom ožujka na vojnom poligonu "Crvena zemlja" pokraj Knina gađanje ciljeva na zemlji s jednom topničkom bitnicom te uvježbavanje raketne bitnice. Cilj je bila provjera spremnosti topničkih i raketnih postrojbi za provedbu gađanja ciljeva u zračnom prostoru i, kako nam je na kraju događanja rekao pukovnik Alen Šimunić, zapovjednik bojne PZO-a GMTBR-a postignuti rezultati gađanja bili su razlog za zadovoljstvo. "Danas smo u sklopu priprema za provedbu međunarodne vojne vježbe ŠTIT – gađanja ciljeva u zračnom prostoru, proveli gađanje ciljeva na zemlji s jednom topničkom bitnicom, a usporedno s tim proveli smo uvježbavanje raketne bitnice na imitator zračnog cilja (IZC). Cilj gađanja provjera je uvježbanosti poslužitelja i posada za gađanje ciljeva na zemlji, a sve u sklopu priprema i provjere spremnosti za gađanje ciljeva u zračnom prostoru na međunarodnoj vojnoj vježbi ŠTIT 15 koja će se od

14. do 24. travnja ove godine održati na poligonu "Rt Kamenjak". Topnička postrojba uspješno je provela gađanje ciljeva na zemlji, a raketna bitnica dostignutim rezultatima pokazuje spremnost za gađanje ciljeva u zračnom prostoru, tako da možemo biti u potpunosti zadovoljni postignutim rezultatima i očekujemo uspješno gađanje ciljeva u zračnom prostoru," zaključio je pukovnik Šimunić. Raketni vod u sastavu raketne bitnice bojne PZO-a nominiran je za borbenu grupu mehaniziranog pješništva, a takva su trenažna gađanja dio njegovih kontinuiranih zadaća. Zapovjednik raketnog voda natporučnik Mate Labrović objašnjava važnost trenažnih gađanja. "Danas smo radili sa školskom funkcionalnom raketom i poljskim trenažerom za prijenosni raketni sustav Strela S2M. Time postizemo uvježbanost strijelaca za bojno gađanje, a propisano je kako pojedinac mora ostvariti 100 uspješnih lansiranja sa školskom funkcionalnom raketom da bi mogao pristupiti bojnog gađanju. Zbog toga smo ovdje nekoliko puta godišnje. Svaki put provedemo po



**Topnička postrojba uspješno je provela gađanje ciljeva na zemlji, a raketna bitnica dostignutim rezultatima pokazuje spremnost za gađanje ciljeva u zračnom prostoru, tako da možemo biti u potpunosti zadovoljni postignutim rezultatima i očekujemo uspješno gađanje ciljeva u zračnom prostoru," zaključio je pukovnik Šimunić**

nekoliko tjedana i tako održavamo dostignuti stupanj obučenosti za bojna gađanja. Tim tempom svake godine obučimo oko deset novih ciljača i poslužitelja prijenosnog raketnog sustava. Danas smo koristili šest trenažera, sa šest raketa, gdje šest strijelaca istodobno prati jedan imitator zračnog cilja (metkić M97)," rekao nam je natporučnik Labrović. Trenažiranje za uvježbavanje i održavanje razine obučenosti strijelaca protuzrakoplovaca pokazalo je ne samo da su spremni precizno i sigurno izvršiti svoje zadaće, nego i da su vrhunski motivirani. Narednik Ivica Penić, zapovjednik desetine u raketnoj bitnici prvomvodu te ujedno i prvi dočasnik voda upravo nam je to naglasio. "Sudjelovala su 44 pripadnika naše raketne bitnice. Provede trenažna gađanja da bi se što bolje uvježbali za vojnu vježbu ŠTIT 15. Pripadnici raketne bitnice to rade odlično, svi su motivirani, svi su puni entuzijazma, svatko želi gađati i međusobno se natječu tko će biti bolji. Svi su odlični i svi se trude tako da i to utječe na postignute dobre rezultate." ■



# INTENZIVNO DVA

Početkom ožujka pripadnici Vojnoobavještajne satnije Gardijske motorizirane brigade prolazili su prvu od tri, za ovu godinu planirane, redovite terenske aktivnosti kojima održavaju visoku razinu svoje uvježbanosti i osposobljenosti. Terenske aktivnosti obilježava danonoćan intenzivan rad na uvježbavanju standardnih radnih zadaća, kao što su opće izvidničke procedure, izviđanje, vojna topografija, borbe u urbanom području i sl. Tijekom našeg posjeta uvježbavali su brze ulaske i izlaske izvidničkih vodova i timova iz helikoptera, što su vještine nužne za uspješnu provedbu helikopterskih desanata...



Prema riječima zapovjednika Vojnoobavještajne satnije Gardijske motorizirane brigade satnika Tomislava Matkovića, na kraju dvotjednog vježbovnog ciklusa, sredinom ožujka, planirano je održavanje završne vježbe na zemljištu, DINARA 15/1

Pripadnici Vojnoobavještajne satnije Gardijske motorizirane brigade prva su dva tjedna ožujka proveli na vojnom poligonu "Crvena zemlja" kod Knina. Bila je to prva od tri, za ovu godinu planirane, redovite terenske aktivnosti kojima se održava visoka razina uvježbanosti i osposobljenosti pripadnika postrojbe. Terenske aktivnosti obilježava danonoćan, intenzivan rad na uvježbavanju standardnih radnih zadaća, kao što su opće izvidničke procedure, izviđanje, vojna topografija, borbe u urbanom području i sl. Prema riječima zapovjed-

nika Vojnoobavještajne satnije Gardijske motorizirane brigade satnika Tomislava Matkovića, na kraju dvotjednog vježbovnog ciklusa, sredinom ožujka, planirano je održavanje završne vježbe na zemljištu, DINARA 15/1, u kojoj će sudjelovati svi elementi Satnije. "Tijekom vježbe radit će se na svemu onome što je u sklopu vojnoobavještajnog roda – izvidnički se elementi ubacuju u dubinu, prikupljaju se obavještajni podaci, provodi se izvješćivanje, podaci se obrađuju i zatim šalju prema nadređenima.

Koristit ćemo besposadne letjelice, a u vježbu će biti uključena i suprotna strana (OPFOR)," naveo je satnik Matković.

Kad smo ih početkom ožujka posjetili na Crvenoj zemlji, pripadnici Vojnoobavještajne satnije uvježbavali su brze ulaske i izlaske izvidničkih vodova i timova iz helikoptera, što su vještine nužne za uspješnu provedbu helikopterskih desanata.

Osim pripadnika Satnije u uvježbavanju su sudjelovali i kandidati koji prolaze selekciju za ulazak u Vojnoobavještajnu satniju. ■





Napisala i snimila Lada PULJIZEVIĆ

# OTJEDNO UVJEZBAVANJE



**natporučnik Martin Kristić,**  
zapovjednik Prvog izvidničkog voda  
u Vojnoobavještajnoj satniji Gardijske  
motorizirane brigade

Uvježbavanje za vježbu je vrlo zanimljivo. Danas je na rasporedu helikopterski desant, uvježbavamo ukrcaj i iskrcaj izvidničkog voda i timova iz helikoptera. Naša zadaća mora biti napravljena što brže i, naravno, trebamo biti što neprimjetniji. Uz uvježbavanje helikopterskog desanta idu i sve one ostale, popratne stvari kao što je maskiranje, priprema potrebne oprema i slično, a planiramo raditi i na općim izvidničkim procedurama, izvidanju, vojnoj topografiji, borbi u urbanom području i sl. Tijekom završne vježbe na zemljištu, DINARA 15/1, izvidnički će timovi prikupljati obavještajne informacije u svrhu provedbe operacije nadređenog zapovjedništva. Obuka je zanimljiva, intenzivna i zahtjevna, no sve što radimo ovdje naše su standardne zadaće.



**vojnika Tomislav  
Lonić,** pripadnik  
Vojnoobavještajne  
satnije Gardijske  
motorizirane  
brigade

Vježba protječe odlično, danas uvježbavamo helikopterski desant. Je li teško? Pa zato se i uvježbavamo da bi nam bilo što lakše. Zadovoljni smo što smo ovdje, što imamo priliku uvježbavati i što napredujemo.



## VOJNI POLIGON "CRVENA ZEMLJA"

TAKTIČKA VJEŽBA S BOJNIM GAĐANJEM PAUK 15/1 OJAČANE MOTORIZIRANE SATNIJE U NAPADU VAŽNA JE ZBOG USREDOTOČENJA I SLIJEDNOSTI OBUČAVANJA, ŠTO JE PREDUVJET IMPLEMENTACIJE CILJEVA SPOSOBNOSTI I GENERIRANJA SNAGA U SASTAV 3. BOJNE GRUPE MEHANIZIRANOG PJEŠAŠTVA (3. BGMP). NA NJOJ SU PRIPADNICI 2. MOTORIZIRANE SATNIJE 2. MTB – PAUCI TE PRIDODANE POSTROJBE DEMONSTRIRALI KOLIKO SU, NA KRAJU DVOGODIŠNJEG OBUČNOG CIKLUSA, SPOSOBNI PREUZETI I IZVRŠITI SLOŽENE ZADAĆE GAĐANJA...



# VJEŽBA S BOJNIM GAĐANJEM

Napisala i snimila Lada PULJIZEVIĆ



## Zapovjednik Hrvatske kopnene vojske general- bojnik Mate Ostović

**PAUK 15/1** bila je vježba satnijskog tipa, sa zadaćama satnije u napadu. Bila je to taktička vježba s bojnim gađanjem gdje je jedna od satnija Bojne Pauci pokazala svoju razinu uvježbanosti za izvršenje borbenih zadaća. Moram izraziti svoje zadovoljstvo onim što sam ovdje vidio i načinom izvedbe vježbe. Naravno, očekujem da će i ostale satnije unutar Bojne slijediti ovaj primjer kako bi na kraju obučnog ciklusa cijela bojna mogla uspješno izvršiti svoju taktičku vježbu s bojnim gađanjem

Na vojnom poligonu "Crvena zemlja" kod Knina 26. je veljače uspješno održana taktička vježba s bojnim gađanjem (TVBG) PAUK 15/1. Na njoj su pripadnici 2. motorizirane satnije 2. mtb – Pauci te pridodate postrojbe (vod MB 120 mm, posada MB 82 mm i desetina POVRS-a iz sastava 2. mtb – Pauci) demonstrirali koliko su, na kraju dvogodišnjeg obučnog ciklusa, sposobni preuzeti i izvršiti složene zadaće gađanja minobacačima 120 mm, minobacačima 82 mm, Fagotima, minobacačima 60 mm te RPG 22 i RGB1. Tijek provedbe vježbe PAUK 15/1 pratio je i zapovjednik Hrvatske kopnene vojske general-bojnik Mate Ostović.

U odnosu na prošlogodišnju taktičku vježbu s bojnim gađanjem, PAUK 14, kada se radilo o vježbi ojačanog motoriziranog voda u napadu, PAUK 15/1

vježba je ojačane motorizirane satnije u napadu i samim time značila je nadogradnju te uslozljavanje zadaća i njihove zahtjevnosti. Vježba PAUK 15/1 važna je zbog usredotočenja i slijednosti obučavanja, što je preduvjet implementacije ciljeva sposobnosti i generiranja snaga u sastav 3. bojne grupe mehaniziranog pješništva (3. BGMP) čija obuka, vježba i generiranje snaga započinje u 2016. godini.

Na vježbi PAUK 15/1 sudjelovalo je 244 pripadnika, od toga u primarnoj obučnoj skupini 150 pripadnika, a zapovjednik primarne obučne skupine bio je satnik Antonio Tokić. Tijekom cjelodnevnog vježbe iskorišteno je 40 komada mina 60 mm, 40 komada mina 82 mm, 40 komada mina 120 mm, 15 granata za RB 40 mm, tri granate za RPG 22 te dvije granate za FAGOT. ■



# PAUK 15/1



## NA HVU-U ODRŽANE SJEDNICE VIJEĆA STUDIJA SVEUČILIŠNIH PREDDIPLOMSKIH STUDIJA

U organizaciji Rektorata Sveučilišta u Zagrebu, na Hrvatskom vojnom učilištu "Petar Zrinski" održane su 3. ožujka odvojene sjednice Vijeća studija sveučilišnih preddiplomskih studija Vojno vođenje i upravljanje i Vojno inženjerstvo.

Sjednicama je nazočio rektor Sveučilišta u Zagrebu prof. dr. sc. Damir Boras, zapovjednik

HVU-a general-pukovnik dr. sc. Slavko Barić, prorektorica za studente, studije i upravljanje kvalitetom prof. dr. sc. Ivana Čuković-Bagić te članovi vijeća studijskih programa Vojno vođenje i upravljanje i Vojno inženjerstvo.

Usvojeni su zapisnici sjednica Vijeća studija sveučilišnih preddiplomskih studija te je

podneseno izvješće o nastavi i ispitima u zimskom semestru kao i o nastavi u ljetnom semestru.

Na sjednici vijeća Vojnog inženjerstva za voditelja studija izabran je prof. dr. sc. Davor Petrinović s Fakulteta elektrotehnike i računarstva, a za zamjenika voditelja studija pukovnik prof. dr. sc. Mirko Jakopčić s HVU-a.

Z. LOVAŠEN

## Obuka MOV CON tima Bojne za opću logističku potporu ZzP-a

U Središtu za obuku i doktrinu logistike u Požegi provedeno je krajem veljače osposobljavanje pripadnika Desetine za upravljanje prometom (*Movement control – MOV CON*) Bojne za opću logističku potporu ZzP-a za sudjelovanje na međunarodnoj vojnoj vježbi *Capable Logistician 2015*.

Obuku su proveli nastavnici i instruktori Odsjeka za izobrazbu i doktrinu prometne službe, a obuhvaćala je prometni izvid cestovnih pravaca, temeljno korištenje alata za logističko izvješćivanje (*LOGREP*) i programe sigurne i terenske vožnje. Provedena je dijelom po cestovnim pravcima Požeško-slavonske županije, a dijelom u informatičkoj učionici Središta za obuku i doktrinu logistike u Požegi te na logističkom vježbalištu "Glavica".

Nakon provedene obuke polaznici su osposobljeni za zadaće na spomenutoj međunarodnoj vježbi kao dio međunarodne integrirane logističke postrojbe za koordinaciju i nadzor prometa (*Movement Control Multinational Integrated Logistic Unit – MOV CON MILU*). Obuku su u potpunosti svladala četiri polaznika. Voditelj obuke bojnič Boris Galić zaželio im je na kraju puno uspjeha na vježbi *Capable Logistician 2015* te uručio potvrde o osposobljenosti.

A. MANDIĆ

## NATO-ova vježba CMX15

Republika Hrvatska sudjelovala je od 4. do 10. ožujka u NATO-ovoj političko-vojnoj simulacijskoj vježbi upravljanja u krizama. Vježba *CMX15* (*Crisis Management Exercise – CMX*) odvija se istodobno u sjedištu NATO-a u Bruxellesu i u zemljama članicama, a u njezinoj provedbi, uz druga tijela državne uprave, sudjeluje i MORH. NATO-ove vježbe upravljanja u krizama simulacijske su vježbe koje se provode na temelju fiktivnog scenarija i ne predviđaju stvarne vojne snage raspoređene na terenu. *CMX15* testirat će procedure Sjevernoatlantskog vijeća (*NAC*) na strateškoj političkoj i vojnoj razini. Glavni je cilj uvježbavanje mehanizama strateških političkih i vojnih konzultacija te kolektivnog odlučivanja NATO-a putem procedura i koncepata o upravljanju u krizama. Sudjelovat će civilno i vojno osoblje i u sjedištu NATO-a i u glavnim gradovima zemalja sudionica. Scenarij vježbe opisuje krizu nastalu daleko izvan NATO-ova teritorija (među dvjema zemljama koje nisu članice NATO-a).

Obuhvatit će humanitarnu i pomorsku dimenziju s implikacijama na sigurnost saveznika. U pripremi i provedbi sudjeluju i zemlje partneri Australija, Finska, Japan, Švedska i Ukrajina, a Republika Koreja, Novi Zeland i Gruzija su promatrači. Europska unija pozvana je na razmjenu informacija o razvoju situacije, zajedno s UN-ovim uredima za političke poslove i mirovne operacije, Međunarodnim odborom Crvenog križa (*ICRC*) i Međunarodnom agencijom za energiju, koji će također promatrati vježbu. Riječ je o šestoj NATO-ovoj vježbi upravljanja u krizama u kojoj sudjeluje Hrvatska, a uz Ministarstvo vanjskih i europskih poslova kao koordinatora aktivnosti, u provedbi sudjeluje i Ministarstvo obrane, Ured predsjednice Republike Hrvatske, Ured predsjednika Vlade, Ministarstvo unutarnjih poslova, Ministarstvo pomorstva, prometa i infrastrukture, Ministarstvo zdravlja, Ured Vijeća za nacionalnu sigurnost, Sigurnosno-obavještajna agencija, Državna uprava za zaštitu i spašavanje, Zavod za sigurnost informacijskih sustava i *CARNET – Nacionalni CERT*.

OJI

## Kadeti na zimskom kampu u Delnicama

Kadeti devetog i desetog naraštaja Kadetske bojne Časničke škole Hrvatskog vojnog učilišta "Petar Zrinski" proveli su od 23. veljače do 6. ožujka Zimski kamp 2 u delničkoj vojarni "Drgomalj". Sudjelovalo je 39 kadetkinja i kadeta pod vodstvom zapovjednika Kampa prvog dočasnika Kadetske bojne časničkog namjesnika Mihaela Brindzeja te voditelja kadeta stožernog narednika Krešimira Maslača i narednika Krešimira Zrnića. Pripadnik američke vojske satnik Brian A. Devlin prenosio je kadetima iskustva iz područja preživljavanja. Cjelokupnu su obuku s kadetima proveli pripadnici Zapovjedništva specijalnih snaga.

Zimski kamp obuhvaća osposobljavanje kadeta u naprednim tehnikama skijanja te osnovnim vještinama i tehnikama nužnim za uspješno djelovanje, boravak, kretanje i preživljavanje u ekstremnim zimskim i planinskim uvjetima. Poseban je naglasak stavljen i na samo borbenu djelovanje kako bi kadeti što bolje usvojili znanja i vještine nužne za dulji boravak u navedenim uvjetima, a samim tim i uspješnije izvršavali borbene zadaće za koje se obučavaju na naprednim oblicima usavršavanja.

Kruna Zimskog kampa 2 bila je provedba završne 48-satne vježbe *SITEX*. Kadeti podijeljeni u tri

desetine izvršili su zadaću kretanja po snijegu, uporabu krpilji, prelazak opasnog područja te uspostavu i osiguranje patrolne baze. Desetine su zatim krenule na pojedinačne zadaće, pronalazak *MTS-a* i prenošenje do patrolne baze, izradu skice područja i izviđanje područja.

Riječ je bila o zadnjoj obuci tijekom školovanja u programu Kadet koja objedinjuje sve naučene i stečene vještine i sposobnosti tijekom tri godine programa, a sudionici su morali primijeniti tehnike, taktike i procedure na razini vođa pješaštva.

Z. LOVAŠEN

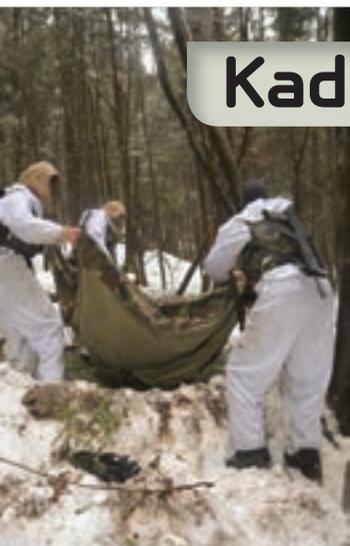




Foto: HRZ i PZO

# ODLAZAK ZRAKOPLOVNOG SAVJETODAVNOG TIMA U AFGANISTAN

Iz 91. zrakoplovne baze HRZ-a i PZO-a u vojarni "Lučko" ispraćen je 6. ožujka prvi Zrakoplovni savjetodavni tim (*Rotary Wing Mi-17 Air Advisory Team – RW Mi-17 AAT*) iz sastava 2. hrvatskog kontingenta (HRVCON) u misiji *Resolute Support*. Ispraćaju je nazočio izaslanik zapovjednika HRZ-a i PZO-a brigadir Darko Brajković te zapovjednik 91. zrakoplovne baze i Eskadrile višenamjenskih helikoptera 91. zb bojnik Saša Crnac. Tim čine dvojica pripadnika HRZ-a i PZO-a iz Eskadrile višenamjenskih helikoptera 91. zb, a čelnik je satnik Bernard Bartoluci. Riječ je o 11. AAT-u iz sastava HRZ-a i PZO-a u Afganistanu. Pripadnici HRZ-a i PZO-a kao dio AMT-a (*Air Mentoring Team*), a poslije AAT-a (*Air Advisory Team*) sudjelovali su u ISAF-u od 2010. do srpnja 2014. godine. U sastavu 438. *Air Expeditionary Wing*a prvo

su bili stacionirani na kabulskom aerodromu, a poslije u Mazar-e-Sharifu, a provodili su mentoriranje pilota i tehničara afganistanskih oružanih snaga. Završetkom ISAF-a i smanjenjem broja pripadnika koalicijskih snaga, u srpnju 2014. vraća se zadnji kontingent AAT-a. S početkom misije *Resolute Support 1*. siječnja 2015. javlja se potreba za slanjem novog kontingenta AAT-a, ovaj put samo mentora pilota i tehničara letaća. Za razliku od prethodnog angažmana, u novom će u mentoriranju sudjelovati pripadnici mađarskog, češkog, hrvatskog i američkog zrakoplovstva, pod zapovjedništvom češkog časnika, a održavat će se na kabulskom aerodromu. Mentori su već surađivali tijekom preduputne obuke za AAT-PTC na simulatoru u Češkoj te na helikopterima Mi-171Sh i Mi-8MTV u Hrvatskoj. G. SERETIN



REPUBLIKA HRVATSKA  
MINISTARSTVO OBRANE  
UPRAVA ZA LJUDSKE RESURSE

Na temelju članka 27. stavka 3. Zakona o službi u Oružanim snagama Republike Hrvatske (Narodne novine, br. 73/13) i točke II. Odluke o osnivanju Povjerenstva za utvrđivanje prijedloga izbora kandidata za popunu slobodnih ustrojbenih mjesta na temelju internog oglasa, KLASA: 023-03/14-03/1, URBROJ: 512-01-14-103 od 19. veljače 2014., objavljuje

## INTERNI OGLAS

za popunu radnog mjesta u Upravi za materijalne resurse, Sektoru za naoružanje, Službi za potporu opremanju i modernizaciji, Odjelu za razvoj politike opremanja i modernizacije

### VIŠI STRUČNI SAVJETNIK ZA RAZVOJ POLITIKE OPREMANJA

– jedan izvršitelj

#### UVJETI:

- ustrojbeni čin: pukovnik
- ustrojbeni VSSp: D01PC53
- preddiplomski i diplomski sveučilišni studij ili integrirani preddiplomski i diplomski sveučilišni studij ili specijalistički diplomski stručni studij ili preddiplomski sveučilišni studij ili stručni studij u trajanju od najmanje tri godine tehničkog, društvenog ili prirodnog smjera
- aktivno znanje engleskog jezika
- posebna vojna znanja.

Poželjno iskustvo na poslovima opremanja i modernizacije, poznavanje nacionalnog sustava obrambenog planiranja te propisa i procesa vezanih uz planove opremanja i modernizacije.

Osim propisanih uvjeta kandidati moraju ispunjavati uvjete iz članka 34. Zakona o službi u Oružanim snagama Republike Hrvatske.

Prijave s dokazima o ispunjavanju navedenih uvjeta zainteresirani kandidati mogu dostaviti na adresu: Ministarstvo obrane Republike Hrvatske, Uprava za ljudske resurse, Stančićeva 6, 10000 Zagreb.

Rok za podnošenje prijava je 14 (četnaest) dana od dana objave oglasa u Hrvatskom vojniku.

# ZAVRŠENA OBUKA IZVANBOLNIČKOG ZBRINJAVANJA OZLIJEĐENIH



Foto: A. Mandić

U Središtu za obuku i doktrinu logistike u Požezi provedena je od 2. do 6. ožujka obuka izvanbolničkog zbrinjavanja ozlijeđenih namijenjena profesionalnim medicinskim djelatnicima (liječnicima i medicinskim sestrama / tehničarima) odnosno medicinskim timovima iz sastava OSRH. Osmišljena je s ciljem stjecanja veće razine znanja i sposobnosti te uigranosti medicinskih timova da bi u slučaju potrebe za brzom, djelotvornom i sigurnom intervencijom bili bolje pripremljeni i uvježbani te uspješno zbrinuli ozlijeđenog. Trauma (kako se medicinskim rječnikom naziva ozljeda) danas je svugdje u svijetu, pa tako i kod nas, zdravstveni problem koji osobito pogađa mladu populaciju (između 20. i 40. godine života). Djelatne vojne osobe su s obzirom na specifičnost vojne službe tom zdravstvenom problemu izloženi od ostale populacije, čak i u mirnodopskim uvjeti-

ma. Učinkovito zbrinjavanje žrtava traume u izvanbolničkim uvjetima ovisi o identifikaciji ozljeda i/ili potencijalnih ozljeda te primjerenom i žurnom zbrinjavanju. Neopažene ili nepredviđene ozljede mogu završiti teškim posljedicama, posebice ako su dijagnosticirane tek nakon što su kompenzacijski mehanizmi iscrpljeni. Standardiziranim korištenjem medicinske opreme i sredstava uvježban medicinski tim stječe više sposobnosti i kompetencije za provođenje specifičnih postupaka po propisanom protokolu. Cilj protokola je osiguravanje kvalitetne skrbi i sigurnosti bolesnika, ali i profesionalne sigurnosti i zaštite medicinskih timova. Obuku izvanbolničkog zbrinjavanja ozlijeđenih uspješno je završilo svih sedam polaznika, a voditeljica Odsjeka za izobrazbu i doktrinu zdravstvene službe pukovnica Vesna Majić, dr. med., uručila im je potvrde. A. MANDIĆ

# Polaznici U.S. Air War Collegea u posjetu HRZ-u i PZO-u

Polaznici U.S. Air War Collegea predvođeni brigadrom Barryjem Jonesom posjetili su 10. ožujka Zapovjedništvo HRZ-a i PZO-a u 91. zb u vojarni "Pukovnik Marko Živković" na Plesu. Američke je polaznike pozdravio zapovjednik HRZ-a i PZO-a general-bojnik Dražen Šćuri, a pukovnik Ivica Mandušić iz Odjela A-5 HRZ-a i PZO-a održao im je prezentaciju o ustroju, zadaćama te planovima budućeg razvoja grane. Uz temeljne zadatke prikazan je doprinos HRZ-a i PZO-a sustavu nadzora zračnog prostora Republike Hrvatske, kao i potpora

ostalim granama OSRH. Naglašena je i uloga koju izvršava u suradnji s civilnim institucijama (medicinski letovi, traganje i spašavanje te protupožarna zaštita). Nakon predavanja američki su polaznici obišli stajanjnu 91. zrakoplovne baze te borbeni avion MiG-21 UMD (popularnu *kockicu*), transportni avion An-32B i višenamjenski helikopter Mi-171Sh. Polaznici su također upoznati s radom Dežurnog borbenog dvojca te su im objašnjene taktičko-tehničke karakteristike aviona MiG-21bisD koji se nalazi u njegovu sastavu. G. SERETIN



Foto: G. Seretin

➔ PREDSTAVLJAMO - ČASNIČKI NAMJESNIK DAVOR PETEK

# PRVI DOČA

Poziv za nominaciju za mjesto prvog dočasnika Zapovjedništva za operacije NATO-a upućen je svim zemljama članicama, a časnički namjesnik Davor Petek prvi je koji je izabran na tu dužnost, a nije pripadnik američke vojske. General Breedlov osobno ga je izvijestio o izboru. "Ovo je veliko priznanje ne samo meni nego našem OS-u u cjelini. Pokazati hrvatsku zastavu u ovom Zapovjedništvu na tako visokoj razini za mene je iznimna čast," kaže Petek. Službena ceremonija primopredaje održat će se 19. lipnja u Monsu...

Prvi dočasnik OSRH časnički namjesnik Davor Petek imenovan je za prvog dočasnika Zapovjedništva za operacije NATO-a (ACO - *Allied Command Operations*) smještenog u Vrhovnom zapovjedništvu savezničkih snaga u Europi (*Supreme Headquarters Allied Powers Europe - SHAPE*) u Monsu u Kraljevini Belgiji.

Za tu ga je dužnost odabrao general Philip M. Breedlov vrhovni zapovjednik Savezničkih snaga u Europi (SACEUR-a) i zapovjednik američke vojske u Europi. Upravo će Petek biti njegov glavni savjetnik za vojnike i dočasnike u NATO-u. Za časničkog namjesnika Peteka ovo je velika čast, odgovornost ali i priznanje. "Moram pokazati da general Breedlov nije pogriješio u odabiru, a ujedno i opravdati povjerenje nadređenih u OSRH koji su me nominirali za ovu dužnost." Poziv za nominaciju za poziciju prvog dočasnika Zapovjedništva za operacije NATO-a



# SNIK OSRH ZAPOVJE

upućen je svim zemljama članicama, a Petek je prvi koji je izabran na tu dužnost, a nije pripadnik američke vojske.

General Breedlov osobno ga je izvijestio o izboru.

Priznaje da ga je imenovanje na ovu dužnost doista zateklo.

"Ostao sam iznenađen. Najiskrenije. Poziv na razgovor s generalom Breedlovom, što je značilo da sam ušao u uži krug, značilo mi je

jako mnogo. Ovo je veliko priznanje ne samo meni nego našem OS-u u cjelini jer se kod izbora uzimalo u obzir i što su oružane snage učinile u razvoju dočasničkih zborova, što i kako moji kolege i kolegice rade u misijama. Dojmovi se još nisu slegli. Polako će sve doći na svoje mjesto," kaže Petek.

Što se tiče samog posla tu neće, napominje, biti velikih promjena. Dužnost prvog dočasnika na bilo kojoj razini je ista, a to je da savjetuje zapovjednika o profesionalnom razvoju vojnika i dočasnika. "To ću raditi i na novoj dužnosti, samo ne na nacionalnoj nego na međunarodnoj razini. Savjetovat ću zapovjednika o razvoju, obuci i osposobljavanju vojnika i dočasnika zemalja članica NATO-a i Partnerstva za mir, mentoriranju vojnika i dočasnika i predstavljati njihove potrebe vodstvu NATO-a." Pojašnjava i kako će mu dio zadaća biti i profesionalni razvoj osoblja u Zapovjedništvu za operacije, suradnja s podređenim zapovjedništvima Zapovjedništva za operacije, te standardizacija znanja, vještina i kompetencija vojnika i dočasnika koji odlaze u operacije potpore miru. Naime, časnički namjesnik Petek napominje kako vojnici i dočasnici dolaze iz zemalja u kojima su različiti sustavi školovanja i obuke, a NATO nastoji uspostaviti jednak standard za sve. "Od svakog vojnika i dočasnika iz bilo koje savezničke vojske očekuje se da obavi jednak posao

“Želim zahvaliti svim vojnicima i dočasnici OSRH bez čijeg uspješnog i kvalitetnog rada Dočasnički zbor OSRH ne bi bio prepoznat kao jedan od najboljih u NATO savezu. Upravo je ta činjenica rezultirala mojim odabirom na novu dužnost”

Leida PARLOV, snimio Stjepan BRIGLJEVIĆ

# POSTAO PRVI DOČASNIK ZAPOVJEDNIŠTVA ZA OPERACIJE NATO-A

na isti način, odnosno kad vojnici iz različitih zemalja rade zajedno isti posao da to bude prema istim standardima,” pojašnjava Petek.

Dužnost prvog dočasnika OSRH bila mu je velika čast, a ova na koju odlazi vrhunac je karijere, siguran je, bilo kojeg dočasnika. Vojnu karijeru započeo je odmah nakon završene srednje škole 1993. u legendarnoj 1. gardijskoj brigadi Tigrovi na što je posebno ponosan. Obnašao je niz dužnosti i napredovao od vojnika, vođe skupine, zapovjednika desetine, operativnog dočasnika...S dočasnici-ma i časnicima 1. gardijske brigade razvijao je Dočasnički zbor 1. gardijske brigade te provodio niz obuka sa svrhom uspostave dočasničkog lanca potpore. U lipnju 2003. raspoređen je u Zapovjedništvo 1. korpusa u Odjel za operativne poslove, a već sljedeće godine preuzima dužnost prvog dočasnika Središta za borbenu obuku. Obnašao je i dužnost prvog dočasnika Hrvatske kopnene vojske, a na dužnost prvog dočasnika Oružanih snaga Republike Hrvatske postavljen je 1. listopada 2012.

U nedavnom intervjuu za Hrvatski vojniki Petek je kazao kako se uloga dočasnika u OS-u promijenila nabolje. Zanima nas hoće li na novoj dužnosti imati mogućnosti na tome dodatno raditi. “Naravno da mogućnosti za poboljšanje uvijek ima. Naša se uloga drastično promijenila. Naravno, stalno se moramo dokazivati, pokazati zapovjednicima da smo najbolji stručnjaci u onome o čemu govorimo, za što smo odgovorni. Samim time što dolazim iz Hrvatske, na što sam ponosan, na ovoj ću dužnosti promicati Dočasnički zbor OSRH. Mislim da ću najviše pomoći svojim savjetima, kaže Petek te napominje

kako prvi dočasnik nema mogućnost zapovjedanja nego mu autoritet dolazi od zapovjednika u čije ime govori. Na izboru mu je čestitao i još uvijek aktualni prvi dočasnik Zapovjedništva za operacije časnički namjesnik Richard T. Small kojeg poznaje još od trenutka kad je preuzeo tu dužnost. “Mi dočasnici zemalja članica Saveza redovito se susrećemo na brojnim zajedničkim aktivnostima, a komuniciramo i na dnevnoj bazi,” kaže časnički namjesnik Petek.

Plan aktivnosti za prvih šest mjeseci na novoj dužnosti ima, a očekuje da će veći dio svog trogodišnjeg mandata provoditi na putu, obilazeći postrojbe i vojnike zemalja članica Saveza i konzultirajući se s njima. To mu zasigurno neće biti problem jer iza sebe ima itekako bogato međunarodno iskustvo. U dva je navrata sudjelovao u operaciji ISAF u Afganistanu gdje je u sklopu svog drugog mandata bio na dužnosti prvog dočasnika (*Command Senior Enlisted Leader*) *Unified Training Advisory Group* u sastavu *NATO Training mission Afghanistan (NTM-A)* koja je između ostalog obuhvaćala savjetovanje prvih dočasnika afganistanskog Zapovjedništva za obuku i doktrinu i njemu podređenih obučnih središta i škola. Za postignute rezultate u ISAF-u odlikovan je medaljama *US Army Meritorious Service Medal* i *NATO Meritorious Medal*. U *Joint Forces Command HQ Brunssum* u Kraljevini Nizozemskoj, radio je na dužnosti stožernog dočasnika gdje je bio i voditelj mobilnog tima za obuku (*Joint Mobile Training Team*) s kojim je provodio obuku i tečajeve u zemljama NATO-a i PzM-a (Partnerstva za mir). U istom je razdoblju obnašao i dužnosti prvog dočasnika *Knowledge Managemet Directorate (J5/7)* u JFC

**“Strogo se pridržavam pravila i to tražim od svih dočasnika i vojnika s kojima radim. Mi smo pripadnici OS-a i ako mi ne poštujemo zakone i pravilnike, tko će ih poštovati. Jedna od dočasničkih odgovornosti jest upravo red i stega. Mi moramo svakodnevno kontrolirati i ispravljati ono što nije dobro”**



**Očekuje da će veći dio svog trogodišnjeg mandata provoditi na putu, obilazeći postrojbe i vojnike zemalja članica Saveza i konzultirajući se s njima, no to mu neće biti problem jer iza sebe ima bogato međunarodno iskustvo**

HQ te predsjednika dočasničke organizacije (*Other Ranks Association*). Na zahtjev NATO škole Oberammergau i Oružanih snaga Švicarske provodi tečajeve u NATO školi i Švicarskoj vojnoj akademiji.

Kaže kako mu je sustav omogućio izobrazbu i dodatna usavršavanja, a da su mu najviše pomogli njegovi prvi dočasnici i zapovjednici koji su mu bili nadređeni. Ljudi od kojih je učio, koji su ga savjetovali, ukazivali na propuste. “Ni ja nisam imao iskustva kad sam počeo raditi. I sad učim. Od svakog se može nešto naučiti.” Iako dvoji je li ili nije strog, beskompromisan je kad je riječ o poštivanju zakona i pravilnika koji propisuju funkcioniranje oružanih snaga. “Strogo se pridržavam pravila i to tražim od svih dočasnika i vojnika s kojima radim. Mi smo pripadnici OS-a i ako mi ne poštujemo zakone i pravilnike, tko će ih poštovati. Jedna od dočasničkih odgovornosti jest upravo red i stega. Mi moramo svakodnevno kontrolirati i ispravljati ono što nije dobro.” Na pitanje kako uspostaviti autoritet odgovara - radom. “Ako niste stručnjak, ako ne pokažete da znate o čemu govorite, da niste spremni prvi poštivati sve to što tražite od svojih vojnika, ne možete imati autoritet.” Sve to tijekom cijele vojne karijere nastoji pokazivati svojim primjerom. Odlazak na dužnost prvog dočasnika Zapovjedništva za operacije za njega je “prilika da dokažem da OS, a pogotovo naši dočasnici mogu puno više dati nego što nam se nekad pruži prilika da to pokažemo. Pokazati hrvatsku zastavu u ovom Zapovjedništvu na tako visokoj razini za mene je iznimna čast.”

Službena ceremonija primopredaje održat će se 19. lipnja u Monsu u Belgiji. ■

➔ VOJNA TEHNIKA // NOVOSTI



## DVA NOVITETA IZ ŠVICARSKE

Švicarska je tvrtka Brügger & Thomet (B&T) na izložbi vojne i policijske opreme Enforce Tac održanoj 4. i 5. ožujka u Nürnbergu, SR Njemačka, predstavila dva prototipa novih modela osobnog naoružanja. Riječ je o kratkoj strojnici P26 i kompaktnom karabinu TP380. Prema navodima portala Jane's od 8. ožujka, oba su oružja u kalibru 9 mm, serijska proizvodnja može započeti već u travnju, a isporuka kupcima u lipnju. Preciznije, P26 koristi metke 9 x 19 mm Parabellum, a duljina cijevi iznosi 175 mm. Konstrukcija sa zatvorenim zatvaračem uglavnom se temelji (oko 60%) na polimernim materijalima. Spremnici na strojnici moći će imati 15, 20, 25 ili 30 metaka, s time da se mogu rabiti i oni s MP9, prethodne kratke strojnice tvrtke B&T. Oružje karakterizira sklopivi kundak, integrirani kružni ciljnik otvorenog tipa te četiri NATO STANAG 4694 šine.

TP380 koristi metke 9 x 17mm (.380 ACP), također ima sklopivi kundak, a masa iznosi samo 950 grama. Spremnici mogu imati 15 ili 30 metaka, cijev je duga 128 mm i ima mogućnost postavljanja prigušivača.

D. VLAHOVIĆ



Foto: B&T

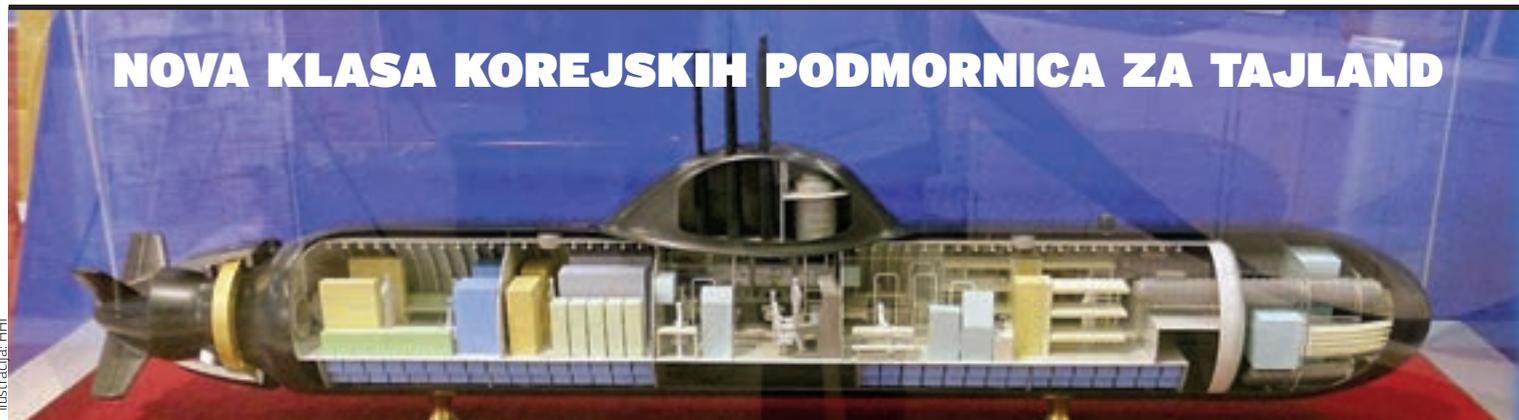


## ITALIJA NARUČILA HA

Tijekom međunarodnog velesajma vojne industrije IDEX 2015 održanog od 22. do 25. veljače u Abu Dhabiju, Ujedinjeni Arapski Emirati, talijansko je ratno zrakoplovstvo objavilo kako su naručena tri besposadna sustava P1HH HammerHead koje proizvodi talijanska tvrtka Piaggio Aerospace. Svaki sustav čine dvije besposadne letjelice P1HH HammerHead te zemaljska postaja iz koje se upravlja letjelicom te sustavima na njoj. Sva bi tri HammerHead sustava s pratećom opremom trebala do kraja 2016. biti isporučena pa bi talijansko ratno zrakoplovstvo ujedno postalo i prvi operater na tom besposadnom sustavu. P1HH HammerHead je MALE (*Medium Altitude Long Endurance*) besposadni sustav namijenjen u prvom

redu za obavljanje zadaća izviđanja i nadzora iz zraka (*Intelligence, Surveillance & Reconnaissance – ISR*). Usto, HammerHead je sposoban i za obavljanje COMINT (*Communications Intelligence*), ELINT (*Electronic Intelligence*) te SIGINT (*Signals Intelligence*) zadaća. Prema navodima predstavnika tvrtke Piaggio Aerospace, cilj je da na tržištu besposadnih sustava HammerHead bude rame uz rame s američkim sustavom MQ-9 Reaper te izraelskim sustavom Heron TP. Prema performansama, HammerHead se može smatrati samim tehnološkim vrhom među MALE besposadnim sustavima zahvaljujući činjenici što se temelji na platformi najbržeg dvomotornog turboelisičnog poslovnog aviona na svijetu

## NOVA KLASA KOREJSKIH PODMORNICA ZA TAJLAND





## MMERHEAD

Piaggio Aero P.180 Avanti II, odnosno integriranju naprednog elektrooptičkog senzorskog paketa Selex ES SkyiSTAR koji čine sustavi FLIR EO/IR StarSafire 380HD i radar Seaspray 7300 E.

Prvi je prototip, odnosno tehnološki demonstrator HammerHead Demo, prvi put predstavljen svjetskoj javnosti prije dvije godine, tijekom velesajma IDEX 2013. HammerHead Demo korišten je kao platforma za razvoj proizvodnog prototipa, a tijekom 2013. i 2014. obavio je pedesetak probnih letova. Piaggio Aerospace krajem 2014. završava prvi proizvodni prototip koji dobiva oznaku *Prototype 001* te 22. prosinca uspješno obavlja prvi probni let. U odnosu na HammerHead Demo, *Prototype 001* odlikuje povećan raspon

### Raspon krila HammerHeada

iznosi 15,60 m, duljina trupa je 14,40 m, a visina 3,98 m. Najveća masa prilikom polijetanja iznosi 6146 kg, od čega može ponijeti do 910 kg korisnog tereta. Pogonski blok čine dva turboelisa motora Pratt & Whitney PT6A-66B, svaki jakosti 850 KS, koji omogućuju postizanje najveće brzine od 737 km/h, te fantastičnu brzinu penjanja od 15 m/s. Vrhunac leta HammerHeada iznosi 13 716 m, najveći dolet je 2795 km, dok najveća autonomija boravka u zraku iznosi do 16 sati.

krila čime se htjelo odgovoriti na nešto povećanu masu letjelice. U razvoju P.1HH HammerHeada, uz tvrtku Piaggio Aerospace (koja je u većinskom vlasništvu tvrtke Mubadala iz Ujedinjenih Arapskih Emirata), sudjelovalo je i talijansko ratno zrakoplovstvo te tvrtke Finmeccanica i Selex ES. Tvrtka Piaggio Aerospace navodi kako na osnovi aviona Piaggio Aero P.180 Avanti II završava novi avion MPA (*Multi-purpose Patrol Aircraft*), s ljudskom posadom koji će također biti namijenjen za obavljanje ISR zadaća.

I. SKENDEROVIĆ

Južnokorejska je tvrtka Hyundai Heavy Industries (HHI) odlučila ponuditi povjerenstvu za nabavu tajlandske ratne mornarice projekt podmornice oznake HDS-500RTN. Povjerenstvo će procijeniti taktičko-tehničke značajke ponuđene platforme i razmotriti ispunjava li postavljene uvjete kako bi prije kraja desetljeća započeo postupak nabave do triju podmornica. Iako tehnički opis kao ni specifikacije podmornice oznake HDS-

-500RTN nisu objavljeni, izvori bliski visokim dužnosnicima tvrtke HHI navode da je riječ o podmornici tzv. džepnog tipa koja će omogućiti izvršavanje operativnih zadaća u relativno plitkim vodama Tajlandskog (Sijamskog) zaljeva. Spomenuti su izvori također naveli da je oblikovno rješenje podmornice isključivo nastalo u skladu s taktičko-tehničkim zahtjevima tajlandske mornarice.

M. PTIĆ GRŽELJ

## PORTUGAL RAZMATRA NABAVU LPD-a

Portugalsko ministarstvo obrane objavilo je kako agencija za nabavu vojne opreme (DGRDN) razmatra nabavu rabljenog desantnog broda tipa LPD (*Landing Platform Dock*). Odabran je Siroco (L9012) koji je trenutno u uporabi francuske ratne mornarice, ali konačna odluka još uvijek, zbog financijskih razloga, nije donesena. Cijena od 80 milijuna eura osim dobave plovila uključuje i nabavu povezane opreme, prijenos tehnologije i obuku. Portugal stoga razmatra usmjeravanje sredstava koja su bila namijenjena modernizaciji dviju fregata. Dugoročni plan razvoja portugalskih oružanih snaga za razdoblje od 2015. do 2026. ne predviđa kupnju desantnog plovila Siroco, ali predviđa modernizaciju triju MEKO 200PN fregata klase Vasco da Gama i dviju fregata tipa M klase Bartolomeu Dias.

Siroco je u prosincu 1998. uveden u operativnu uporabu francuske ratne mornarice te je drugo plovilo u klasi desantnih brodova Foudre. Prvi je brod u klasi rođan krajem 2011. čileanskoj ratnoj mornarici i danas nosi ime Sargento Aldea. Iako je 2013. namjeravala kupiti Siroco, nova je vlada krajem 2014. objavila kako ipak ne traži drugi desantni brod za vlastitu flotu. Temeljna razlika između tih dvaju brodova klase Foudre jest u površini helikopterske palube: Siroco ima nešto veću od Foudrea. Službeno povlačenje Siroca iz aktivne uporabe francuske mornarice najavljeno je za lipanj 2015. nakon zadnje operativne zadaće u Gvinejskom zaljevu. Iako će Siroco biti povučen iz uporabe, neće biti, kao što je planirano, zamijenjen četvrtim desantnim brodom klase Mistral čija je gradnja otkazana tijekom 2013.

Brazilska mornarica također je pokazala interes za kupnju broda kao i drugih plovila u sastavu francuske ratne mornarice, ali čini se da je to otkazano, vjerojatno zbog proračunskih ograničenja. Domaći će proizvođači prema ugovoru o licenciji izgraditi dva desantna plovila u programu PRONAnf.

M. PTIĆ GRŽELJ



Foto: Austal



## AUSTRALSKI OPHODNI BROD ZA MALEZIJU

Malezijska državna novinska agencija Bernama izvijestila je 27. veljače da je domaća agencija za pomorski nadzor (MMEA) nabavila od Australije prvi ophodni brod klase Bay. Arnhem Bay prvi je od dva plovila donirana sukladno međdržavnom ugovoru vrijednom 0,9 milijuna američkih dolara i potpisanom u veljači 2014. Brod je ponovno kršten pod imenom

Kapal Maritim (KM) Perwira. Dostava drugog plovila očekuje se do sredine ove godine. Brodovi klase Bay nalazili su se od 1999. u uporabi australske carinske i granične službe. Australaska je vlada 2010. najavila kako će klasa Bay biti zamijenjena novim većim ophodnim brodovima klase Cape koju će činiti ukupno osam plovila.

Duboke V-forme trupa, brodovi klase Bay imaju iznimno malu istisninu od 30,2 tone. Bili su klasificirani prema propisima klasifikacijskog društva Det Norske Veritas +1A1 LC R1 Patrol EO. Svaki brod ima po dva dizelska motora MTU 16V.2000M70. Snaga svakog motora iznosi 1050 kW pri 2100 okretaja u minuti. Brod pokreću dva četverokrilna brodska vijka



**Brodovi klase Bay** projektirani su za 12 članova posade, a omogućen je prijevoz dodatnih osam putnika ili 12 u slučajevima kratkotrajnih operacija.

promjera 1,3 metra preko povratnog reduktora ZF BW255. Propulzijski sustav omogućuje brzinu od 20 čvorova uz 80 % snage glavnih motora. Ophodna brzina manja od pet čvorova održiva je dulje vrijeme što u konačnici osigurava tegalj plovila istisnine do 150 t.

Pri malim brzinama i nemirnom moru veću stabilnost broda pružaju krilni stabilizatori Austal Ocean Leveller. Brod je opremljen i dvjema gumenim brodicama koje nosi na sohamu sa svake strane na krmenom dijelu.

M. PTIĆ GRŽELJ



Foto: Bell Helicopter

## POLETIO DRUGI BELL 505 JET RANGER X

Nakon što je u studenom 2014. uspješno poletio prvi prototip, krajem veljače ove godine tvrtka Bell Helicopter provela je prvi probni let s drugim prototipom lakog jednomotornog helikoptera Bell 505 Jet Ranger X. Oba će prototipa idućih mjeseci obaviti razne serije testiranja odnosno postupke certificiranja što bi trebalo biti okončano do početka 2016.

Bell 505 Jet Ranger X smatra se generacijskim nasljednikom lakog višenamjenskog helikoptera Bell 206 Jet Ranger. Isti je od 1966. do 2010. proizveden u više od 7500 primjeraka te u raznim inačicama vrlo uspješno korišten za vojne, policijske, obučne i transportne potrebe. U konstrukcijskom dijelu, Bell 505 Jet Ranger X naslijedio je od helikoptera Bell 206L-4 Long Ranger glavni rotor. Tu svaka daljnja sličnost prestaje jer je 505 Jet Ranger X izveden u potpuno novom dizajnu, a na tržištu helikoptera nastojat će zauzeti svoje mjesto između Robinsona R66 i Airbusa EC-120, u odnosu na koje će imati određene prednosti. Riječ je u prvom redu o pristupu prema kojem laki jednomotorni helikopteri ne moraju isključivati integriranje novih naprednih tehnologija. Bell 505 Jet Ranger X odlikuje integriranje dvokanalnog FADEC (*Full Authority Digital Engine Control*) digitalnog sustava za praćenje rada motora odnosno potrošnje goriva. U pilotskoj je kabini integriran *glass cockpit* Garminov paket avionike G1000H koji će znatno smanjiti radno opterećenje pilota. Posebnost je helikoptera Bell 505 Jet Ranger X veliko povećanje volumena kabinskog prostora, i to za gotovo 50 %, što olakšava smještaj jednog pilota i do četiri putnika. Osim toga, dizajn prednjeg dijela pilotima osigurava osjetno bolju preglednost.

I. SKENDEROVIĆ

**Unatoč uspješnom operativnom iskustvu** s Rolls-Royceovim (nekadašnjim Allisonovim) motorima Model 250, za 505 Jet Ranger X po prvi je put odabran europski turbovratilni motor Turbomeca Arrius 2R koji omogućuje maksimalnu snagu od 504 KS, odnosno postizanje maksimalne brzine od 232 km/h. Najveća nosivost korisnog tereta iznosi do 680 kg, a najveći dolet 644 km.

Posada američkog LCS-a USS Forth Worth tijekom ceremonije rotacije. Zasad je posada klase Zumwalt definirana na samo 130 članova, plus 28 pripadnika osoblja zaduženog za leteće platforme na brodu

## RATNA MORNARICA

(III. dio)

# RAZARAČI KLASE ZUMWALT KAPITALNI BROD AMERICKE FLOTE

Kao što je navedeno u prethodnim nastavcima, visokoautomatizirani brodski sustavi izravno su utjecali na veliko smanjenje brojnosti Zumwaltove posade. Konačan se broj zaustavio na samo 158 članova od kojih je dio u zrakoplovnom odjeljku. Riječ je zapravo o drastičnom smanjenju, čak većem od 50 % u odnosu na razarače klase Arleigh Burke, čija posada broji oko 320 članova. Takva je odluka bila povod brojnih kritika od kojih je najveći broj bio koncentriran na potencijalnu brojčanu nedovoljnost posade da se kvalitetno uhvati ukoštac s rješavanjem problema poput šteta i kvarova te posebice zahtjevima za žilavošću i borbenom otpornošću broda. Unatoč kritikama, često potkrijepljenim stvarnim primjerima iz života i rada površinske flote američke mornarice (USN), brojčanost i struktura posade Zumwalta definirana je uporabom softvera nazvanog *Human System Integration* (HSI) u čije su stvaranje

▲  
**Iako ga je američka mornarica na neki način već preuzela, USS Zumwalt još je u fazi ispitivanja i sigurno neće postati operativan prije 2016.**

bile uključene brojne američke javne i privatne civilne organizacije iz vrlo širokog pomorskog spektra. Glavni je aspekt HSI-ja široka primjena automatizacije za razne misijske sustave iz čega je proizišao stav da je puno bolje i funkcionalnije usvojiti i primijeniti tzv. višenamjenske nadzorne stanice (*Multi-Modal Watch Station* – MMWS) umjesto velikog broja nadzornih konzola ili čak skupina konzola namijenjenih nadzoru određenih, pojedinačnih ili specifičnih sustava, odnosno upravljanju tim sustavima. Primjenom MMWS-a znatno se skraćuju i ubrzavaju procesi tehničke analize te konsolidacije inženjerskih procesa i smanjuju se tehničke intervencije ionako reducirane posade.

### EKSPERIMENTI NA DVJEMA KLASAMA

Jedan je od prvih uspjeha HSI-ja bilo smanjenje opsega posla oko održavanja, rada i manipulacije IPS-om (*Inte-*

*grated Power System*; vidi tekst *Ratni stroj na električni pogon*, HV 468, op. ur.) i ASCM raketnim sustavom Tomahawk, što se automatski odrazilo i na broj osoblja koje ih opslužuje. Sustav HSI primjenjuje se usporedno s uvođenjem inovacija i tehnoloških poboljšanja postojećih sustava, ali i stalnim testiranjima različitih konfiguracija smanjenja broja posade serijom aktivnosti definiranih programom OME (*Optimal Manning Experiments*) u koje su bile uključene četiri plovne jedinice klase Arleigh Burke i Ticonderoga. Prebacivanjem na kopno određenih tehničkih funkcija koje su se dosad uobičajeno obavljale na brodovima, selektivnom primjenom određenih komercijalnih komponenti na brodskim sustavima te preinakom različitih operativnih postupaka koji su se pokazali uspješnim prilikom testiranja na spomenutim četirima plovnim jedinicama – dokazano je da je, prema



Foto: US Navy

Igor SPICIJARIĆ



Foto: General Dynamics via US Navy

zaključcima programa OME, na njima moguće smanjenje broja posade za 20 do 25 %. Naučene lekcije iz tih testiranja korištene su za konačno definiranje posade Zumwalta (pri čemu se nije diralo u broj potrebnog osoblja zrakoplovne skupine). Prema početnim pokazateljima, broj članova temeljne posade Zumwalta trebao je iznositi 95, ali je i za najveće zagovaratelje smanjivanja to ipak bila presmiona odluka. Stoga se broj na koncu konsolidirao na 130 članova (bez zrakoplovne skupine).

### SIGURNOST I KVALITETA

Rezultat je spomenute odluke sigurnost osoblja odnosno broda i povećana kvaliteta života i rada na brodu. Analizirani su poslovi i radne obveze za svakog člana posade, u različitim situacijama i okolnostima te su ispitivani vremenski rokovi potrebni za cjelovitu i ispravnu provedbu svake aktivnosti

u stvarnom vremenu. Ispitivanja su pomogla da se shvati gdje je moguće ili zaista potrebno primijeniti automatizaciju procesa na ugrađenim brodskim sustavima, utjecala su i na poželjne ergonomske intervencije na ugrađenoj opremi te poboljšanje radnog sučelja na relaciji čovjek-stroj, a pomogla su i pri eliminaciji nekih stavki koje nisu toliko važne u svakodnevnim postupcima i radu posade. Definiranje optimalnog brojnog stanja posade za razarače klase Zumwalt trajalo je gotovo deset godina. Generirana je baza podataka koja je na koncu sadržavala više od 25 000 zadataka, od prikupljanja otpada pa do lansiranja raketnih projektila. Baza je posebno razrađena za svakog člana posade sa svim njegovim zadacima (borbenim rasporedima), od svakodnevnih do borbenih tijekom misijskog razdoblja od 120 dana. Prilikom tih analiza trebalo je uzeti u obzir i udio žena u posadi prema postotku koji se temelji na trenutačnim

Klasa Zumwalt bit će izgrađena u samo tri primjerka pa je zbog toga još uvijek nejasno što će i kakav će biti koncept uporabe. Međutim, uzimajući u obzir njihovu sadašnju i buduću (elektromagnetski top) paljebnu moć, kao i predispozicije za napad na kopnene ciljeve, moguća je uporaba u pomorskim scenarijima, misijama i zadacima bitno različitim od onih za koje su se tradicionalno koristili razarači klase Arleigh Burke

statističkim podacima američke mornarice. Sve su zaključke analizirali različiti odbori koji su tražili povratne informacije o tome kako će se sve iznesene činjenice odraziti na izbor i broj budućih operatera, odnosno članova posade.

### NADZOR NAD BRODOM

Rezultati smanjenja broja posade primjenom HSI softvera postaju još impresivniji kad se usporede istovrsne kategorije na razaraču klase Arleigh Burke i Zumwalta. Spomenimo funkciju nadzora nad brodskom platformom i navigacijom. U *normalnim* je okolnostima po jednoj službenoj smjeni (gwardiji) uključeno najmanje deset osoba, plus barem još jedna očekuje li se neka iznenadna situacija. Raspoređene su po cijelom brodu i obavljaju dužnosti nadzora iz relativno uskog kruga odgovornosti. Zahvaljujući primijenjenim mjerama, prije svega onim integriranim u TSCE (*Total Ship Computing Environment*; vidi tekst *Ratni stroj na električni pogon*) okruženju, na Zumwalta će za tu zadaću biti potrebna tek dva operatera po smjeni te još jedan očekuju li se neke hitne intervencije. Slično je i s funkcijom navigacije.

U normalnim uvjetima klasa Arleigh Burke zahtijeva deset operatera (časnika, dočasnika i mornara) na zapovjednom mostu, a na Zumwalta tu će zadaću moći obaviti samo jedan časnik odgovoran za palubnu stražu na mostu i dvojica njegovih pomoćnika. Časniku odgovornom za palubnu stražu dostupni su prema potrebi i drugi asistenti, npr. kormilar ili izvidnik (radarski motritelj).

Dva od tri operatera za vrijeme službe na integriranom zapovjednom mostu, koji se nalazi na drugoj palubi broskog nadgrađa, a dizajniran je u obliku potkove, raspolažu velikim brojem panoramskih zaslona. Oni im omogućuju da preko vanjskih videokamera montiranih po nadgrađu i trupu broda imaju cjelovit uvid u sve vanjske dijelove broda, ali i pogled na sve što se događa u okruženju od 360 stupnjeva oko broda. Zahvaljujući primjeni moćne elektrooptike i digitalnom zumiranju slike, zadatke izvidnika poprimile su novo značenje. Osim preko TV ekrana, dežurni tim na zapovjednom mostu prima vanjske zvučne informacije preko vrlo razgranate vanjske mreže mikrofona za pasivno slušanje (*Acoustic Detection System – ADS*).

## RATNA MORNARICA



Foto: Stars and Stripes

Spomenuta mreža uključuje brojne mikrofone i zvučnike preko kojih se prenose zvučni signali koji se koriste tijekom plovidbe.

### BRODSKO MISIJSKO SREDIŠTE

Na Zumwaltu je tradicionalno borbeno-informatičko središte (*Combat Information Center – CIC*) zamijenjeno brodskim misijskim središtem (*Ship Mission Center – SMC*) koje se nalazi nešto povučeno unatrag, na istoj razini s glavnom palubom i dio je segmenta tzv. treće palube (*Level O-3*). Na trećoj palubi i u neposrednom susjedstvu SMC-a nalazi se prostor za planiranje operacija i kontrolu kompleksa koji se također može koristiti kao radno-zapovjedni prostor nekih drugih ukrcanih snaga. Svaki operater odgovoran za palubnu stražu u SMC-u raspolaže MMWS terminalom, a za taktičke funkcije nadzora operacija namijenjeni su veliki taktički TV ekrani raspoređeni duž zidova SMC-a. SMC tako povezuje sve funkcije koje su prije bile pod nadležnosti CIC-a i brodskog nadzornog središta (*Ship Control Center – SCC*), tj. nadzorno je središte plovne platforme. Drugi, pričuvni SMC, koji bi se koristio u slučaju nužde ili uništenja glavnog, smješten je u krmi Zumwalta uz brodski zdenac.

### PODJELA POSADE

Posada razarača Zumwalt podijeljena je u tri funkcionalna područja. Prvih je 57 operatera uključeno u obavljanje službenih straža (smjena, gvardija), 49 je na poslovima održavanja, a 22 na funkcijama potpore. Zbroj daje 128 članova posade od kojih je

**Fotografija iz 2003. prikazuje primjenu eksperimentalnog programa Optimal Manning na razaraču USS Milius klase Arleigh Burke. Dočasnik Kevin Ortega sam se brine o čistoći svojeg rublja jer na brodu ne postoji služba koja bi to obavljala. Mnogi su aspekti programa primijenjeni radi smanjenja posade na Zumwaltu**

**Demonstracija komponenti IPS-a (Integrated Power System), jednakog onom ugrađenom na USS Zumwalt, u probnom postrojenju američke mornarice u Philadelphiji**



većina dodatno podijeljena u timove spremne za intervencije prilikom saniranja posljedica borbenih šteta i kvarova kad se plovna jedinica nalazi u stanju I, odnosno u borbenom režimu. Tomu treba dodati i zapovjednika broda te njegova zamjenika pa se tako dolazi do stvarnog broja od 130 članova. Na koncu, treba dodati i 28 članova zrakoplovnog odjela koji uključuje posade dvaju helikoptera, ili u drugoj inačici, posadu jednog helikoptera i operatere triju UAV-a, tehničko osoblje te osoblje za nadzor slijetanja i polijetanja letjelica. Unutar odjela nalazi se i tim za hitne intervencije.

### HRABRA ODLUKA

Prema organizacijskom grafikonu, temeljnu posadu od 130 članova čini 16 časnika, 24 dočasnika i 90 specijalista. Specijalisti su smješteni u četverokre-

vetnim kabinama opremljenim sanitarnim čvorovima i informatičkim vezama integriranim u brodsku web-mrežu. Časnici i dočasnici smješteni su u jednokrevetnim i dvokrevetnim kabinama.

Svakako treba podsjetiti da razarač Zumwalt uz smještajne kapacitete za 158 ustrojbeno ukrcanih osoba, raspolaže dodatnim prostorom i kapacitetima za smještaj još trideset osoba (pripadnike specijalnih snaga, članove ukrcanih združenih stožera, medicinskog osoblja itd). Odluka o samo 130 članova svakako je bila iznimno izazovna, ali vodstvo američke mornarice vjeruje da joj je prethodio dugotrajan i dobro artikuliran proces koji je poštivao kriterije sigurnosti i radne funkcionalnosti na brodu. Mora se naglasiti da je raspoređivanje tek 16 časnika u posadu Zumwalta rezultat metodologije obuke časničkog kadra



Foto: B/W



Foto: Raytheon

Ovako izgleda dio futurističke unutrašnjosti Zumwalta. Svi su najbitniji brodski sustavi, od radara i oružja nadalje, potpuno kompjuterizirani

koja je na snazi u američkoj mornarici. U tom dijelu zapravo ne postoji stroga podjela na *tehničare* i *pomorce* koja se može primijetiti u mnogim europskim mornaricama. Američkim pomorskim časnicima, bez obzira na to iz kojih škola dolaze (pomorske akademije, OCS ili NROTC), nakon ukrcaja na brodove flote dodjeljuju se dužnosti i rotiraju se na zapovjednim dužnostima različitih brodskih odjeljaka (navigacija/oružje/operacije itd.). Time stječu potpuno znanje i profesionalno iskustvo potrebno za raspoređivanje na više zapovjedne dužnosti i poslove veće razine odgovornosti.

### U SLUŽBI OD 2016.?

Nedvojbena složenost i primjena ekstremnih tehnoloških inovacija bile su poticaj američkim brodograditeljima za modularni način gradnje Zumwalta s pomoću brodskih blokova. Riječ je o modernoj metodologiji koju su usvojile sve velike svjetske brodograđevne tvrtke. Specifičnosti tog pristupa gradnje na Zumwalta se očituju u podjeli plovne platforme na čak devet blokova koji su u tamošnjem brodograđevnom žargonu nazvani *ultrajedinicama*, a sastoje se od modularno ugrađenih skupina elemenata. Prva ultrajedinica koja je bila izgrađena i postavljena na montažnu liniju bila je tzv. *temeljna kutija* s kompletnom kobilicom broda. Na nju su se zatim nadograđivale sljedeće četiri ultrajedinice koje čine najveći dio trupa. Nakon spajanja s pramčanom i krmenom ultrajedinicom, montirane su zadnje dvije ultrajedinice: IDHA (nadgrađe broda) i brodski hangar. Izgradnja razarača Zumwalt započela je u veljači 2009.

Nakon službene ceremonije krštenja broda 12. travnja 2014., nastavljaju se aktivnosti na konačnoj montaži opreme, završnom opremanju i potrebnim podešavanjima. Zbog iznimne složenosti, slobodno se može reći *futurističkog* ratnog broda, proces isporuke ratnoj mornarici provest će se u dvije faze. Od početka ljeta 2014. brod je i službeno pod *starateljstvom* američke mornarice i trenutačno se nalazi u fazi završnih priprema za početak intenzivnih lučkih ispitivanja, a potom i testiranja na moru. Temeljita testiranja Zumwalta, posebice njegovih borbenih sustava, trebala bi se protegnuti tijekom čitave 2015. Prođu li sva u okviru predviđenih normi, nakon dobivanja certifikata o punoj operativnoj sposobnosti Zumwalt bi do proljeća 2016. trebao biti u aktivnoj uporabi američke mornarice.

### ZUMWALT ILI ENTERPRISE?

Izgradnja drugog broda iz serije, razarača DDG-1001 Michael Monsoor, započela je u ožujku 2010. Dosad je na njemu završeno između 80 i 90 % radova, a opremanje teče po planu. Vremenski plan lučkih i plovnih ispitivanja identičan je za sva tri broda iz klase. Isporuca Monsoora ratnoj mornarici predviđena je u razmaku od godinu dana nakon isporuke Zumwalta. Radovi na DDG-1002 Lyndon Johnson, trećem u klasi, započeli su 4. travnja 2012. Njegovo je porinučje planirano za listopad 2016., nakon čega slijedi isporuka američkoj mornarici (listopad 2018.) i početak testnog razdoblja te konačan ulazak u operativnu uporabu u studenom 2019. godine.



Ilustracija: US Navy

Promotivni plakat drugog broda klase Zumwalt USS Michael Monsoor. Ime je dobio po američkom specijalcu kojem je, zbog herojskog djela 2006. u Iraku, posmrtno dodijeljena Medalja časti

### KLASA ZUMWALT - GLAVNE TEHNIČKE KARAKTERISTIKE

<b>Deplasman puni u borbenim okolnostima</b>	15 745 tona 16 030 tona
<b>Dimenzije</b>	
<b>duljina preko svega</b>	185,9 m
<b>širina</b>	24,5 m
<b>gaz</b>	8,4 m
<b>Sustav za generiranje električne energije</b>	- dvije grupe plinskih turbina, svaka od 36 MW snage s plinskim turbinama tipa MT-30 - dvije grupe plinskih turbina tipa LM500, svaka od 3,9 MW - ukupna snaga: 79,8 MW - visokonaponska mreža: 4160 V
<b>Propulzijski sustav</b>	- dva električna motora po 34,6 MW tipa Advanced Induction Motor - dvije propellerske osovine, propeleri s pet krila fiksnog koraka; dva kormila
<b>Brzina maksimalna trajna krstareća</b>	30 čvorova 20 čvorova
<b>Doplov</b>	4500 NM brzinom od 20 čvorova
<b>Oružni sustav</b>	- 80 ćelija lansera Mk-57 za vertikalno lansiranje: • krstarećih projektila TOMAHAWK Block IV, • projektila površina-zrak EVOLVED SEA SPARROW (ESSM) • protupodmorničkih projektila ASROC - 2 topa tipa AGS kalibra 155/62 mm (svaki po 608 granata) - 2 topa tipa Mk-46 kalibra 30 mm - dva helikoptera tipa MH-60R SEAKNIGHT ili helikopter tipa MH-60R i tri besposadne letjelice (UAV) s vertikalnim uzlijetanjem / slijetanjem tipa MQ-8B/C FIRE SCOUT - dva gumena RHIB jurišna čamca od 7 i 11 m
<b>Glavni elektronički sustavi</b>	- višenamjenski radar AN/SPY-3 - integrirani sonarni sustav AN/S00-90 sastavljen od sonara AN/SOS-60 i AN/SOS-61 te aktivnog tegljenog višenamjenskog sonara AN/SOR-20 - sustav CEC AN/USG-2; MIDS podatkovna veza - sustav za elektronsko ratovanje, za pasivni nadzor EO/IR - komunikacijski sustav, za lansiranje radarskih i IC protumjera - sustav za nadzor uzlijetanja i slijetanja letjelica - protutorpedni sustav AN/SLO-25 NIXIE - integrirani informatički brodski sustav TSCE
<b>Posada</b>	ukupno 158, od toga 130 članova temeljne posade i 28 članova zrakoplovne skupine

Slučajno ili ne, prvi se kapetan Zumwalta zove James Kirk (desno), jednako kao i kapetan svemirskog broda Enterprise iz popularnog serijala *Zvezdane staze*



Foto: US Navy

## RATNA MORNARICA

Zanimljivo je napomenuti da će se futuristički razarač Zumwalt uskoro pridružiti američkoj mornarici pod zapovjedništvom kapetana bojnog broda Jamesa Kirka, slučajno ili ne imenjaka zapovjednika svemirskog broda Enterprise u znanstveno-fantastičnom serijalu *Zvezdane staze*.

Klasa Zumwalt imat će matičnu bazu u San Diegu, Kalifornija, što se uklapa u sliku velikog strateškog rebalansa SAD-a na azijsko-pacifičko područje. U skladu s tom odlukom očekuje se da će se 60 % američkih pomorskih potencijala fokusirati na područje zapadnog Pacifika. U prvom redu zbog cijene koja trenutno prelazi sedam milijardi dolara po plovnoj jedinici te složenosti, klasa Zumwalt bit će izgrađena u samo tri primjerka pa je još uvijek nejasno što će i kakav će biti koncept uporabe. Međutim, uzimajući u obzir njihovu sadašnju i buduću (elektromagnetski top) paljbenu moć kao i predispozicije za napad na kopnene ciljeve, moguća je uporaba u pomorskim scenarijima, misijama i zadaćama koji će biti bitno različiti od onih za koje su se tradicionalno koristili razarači klase Arleigh Burke. Oni su se obično ubacivali kao rotacijski elementi plovnih sastava koji djeluju u sklopu borbene skupine okupljene oko nosača zrakoplova ili amfibijskih jurišnih brodova.

### VRHUNSKI PROJEKT

Donijeti u nekoliko rečenica općenito stajalište o razaraču Zumwalt krajnje

Količina moderne tehnologije čini da klasa Zumwalt izgleda kao nekakav uljez naprema svemu onom na što smo tradicionalno naviknuti kad promatramo svjetske flote

je nezahvalna zadaća. Nedvojbeno je riječ o vrhunskom projektu američke znanosti i vojne brodogradnje. Može se reći da je posrijedi tehnološki najnapredniji površinski plovni projekt koji se na mornaričkom obzoru pojavio u zadnjih četvrt stoljeća, a možda i dulje. Količina moderne tehnologije čini da izgleda kao nekakav uljez naprema svemu onom na što smo tradicionalno naviknuti kad promatramo svjetske flote. Zumwalt je usto i eksperimentalna platforma, zamišljena i konstruirana u prvom redu oko trenutačno najmodernijeg operativnog topničkog sustava (AGS), koji je tek međukorak prema operativnoj primjeni elektromagnetskog brodskog topa. Treba naglasiti da se, unatoč velikom broju inovativnih tehnologija, uz Zumwalt vežu i određene neodumice o kojima će tek vrijeme moći donijeti pravi sud. Riječ je o *tumblehome* obliku trupa broda i njegovoj stabilnosti o kojoj će se brinuti i održavati je u optimalnim granicama čitav niz superosjetljivih senzora. Oni će podatke o fizičkom, tj. prostornom položaju broda u svakom trenutku slati središnjem brodskom računalu koje će potom uključivati izvršne elemente sustava (pumpe morske vode, tj. potrebnog balasta), koji će vodu prebacivati s jednog kraja broda na drugi. O brzini reagiranja superosjetljivih senzora ne treba dvojiti, ali treba istaknuti da brodske pumpe i cjevovodi imaju i svoja tehnička ograničenja.

Unatoč velikoj vatrenoj i samoobrambenoj moći, razarači klase Zumwalt morat će, zbog uloženi golemih financijskih sredstava, djelovati pod zaštitom moćnih rodaka iz klase Arleigh Burke

### SAMI ILI POD ZAŠTITOM?

S druge strane, unatoč činjenici da su na njih ugrađene vrhunske *stealth* tehnologije, razarači klase Zumwalt nisu niti apsolutno *nevidljivi* niti *neranjivi* kakò se u tisku može pročitati. Njihova je zamjetljivost u nekim fizički mjerljivim poljima (radarskom, termičkom, akustičkom) zaista spuštena na minimalne vrijednosti za brod dug 186 m čiji maksimalni deplasman prelazi 16 000 tona. Naposljetku, brod vrijedan više milijardi dolara, uza sve borbene potencijale nikad i ni pod kojim uvjetima neće moći djelovati samostalno – jednostavno zato što je kao i svaki drugi površinski brod osjetljiv na dalekometni raketni ili torpedni udar. Ratni brod s tolikim borbenim sposobnostima i koncentracijom ugrađenih vrhunskih tehnologija jednostavno postaje kapitalni brod flote. S obzirom na tu činjenicu, sasvim je sigurno da će potencijalni protivnik u borbi s takvim *kapitalcem* nastojati uporabiti najsofisticiranija oružja poput, npr., balističko-krstarećih protubrodskih raketnih projektila. Zbog svega nabrojenog, vrlo je vjerojatno da će osnovnu funkciju, odnosno projekciju udarne sile prema kopnu – razarači klase Zumwalt morati ostvarivati uz pratnju itekako moćnih razarača klase Arleigh Burke, nuklearnih lovaca podmornica i *zračnog kišobrana* s još dugo vremena nezamjenjivih američkih nosača zrakoplova. ■



Ilustracija: Huntington Ingalls Industries

Vedran SLAVER

PROTUZRAČNA OBRANA

# FLAADS

## BUDUĆNOST KRALJEVSKOG PZO-a

Ministarstvo obrane Ujedinjenog Kraljevstva u siječnju je objavilo da je krajem prošle godine potpisalo ugovor s tvrtkom MBDA za razvoj i proizvodnju PZO sustava FLAADS u vrijednosti 228 milijuna funti. Riječ je o sustavu modularnog karaktera koji treba postati osnova protuzračne obrane kopnene vojske i brodova ratne mornarice Ujedinjenog Kraljevstva. Imat će mnogostruko poboljšane sposobnosti, ne samo u dometu i efikasnosti već i u velikoj fleksibilnosti uporabe

*Rapier Field Standard C*, sadašnji PZO sustav kratkog dometa britanske kopnene vojske, kao i mornarički sustav za blisku obranu *Vertical Launch Seawolf* potječu još iz druge polovice šezdesetih godina prošlog stoljeća. Naravno, riječ je o znatno moderniziranim inačicama koje su još uvijek relevantne na bojištu. No, na Otoku ipak namjeravaju zamijeniti te veterane, i to sustavom FLAADS (*Future Low-Altitude Air Defense System*) koji je razvila tvrtka MBDA.

Rapier je relativno laki sustav za točkastu obranu. Ima automatsko radio vođenje po crti ciljanja na osnovi informacije ciljничkog radara ili ciljничkog infracrvenog optičkog bloka, kojim se može koristiti i u motrilačkoj ulozi što je prednost jer sustav onda ne emitira signale koje



## PROTUZRAČNA OBRANA

Foto: MBDA



**Pogled s prednje strane MAN-a na lansiranje projektila CAMM-L. Raketa vuče korijen iz zrak-zrak rakete kratkog dometa AIM-132 ASRAAM**

protivnik može detektirati. Inačica *Rapier Field Standard C* u naoružanju je britanske vojske od 1996. a još je poznata i pod izvoznim imenom *Jernas*. *Rapier* ima domet od oko 8 km i raketa leti brzinom od 2,5 Macha.

*Vertical Launch Seawolf* je pak zadnja inačica sustava koji je ušao u sastav britanske ratne mornarice 1979. i bio vjerojatno prvi brodski PZO sustav koji je mogao presretati krstareće protubrodске rakete. *Seawolf* je vatreno krštenje doživio tijekom rata za Falklande. Tada je zabilježeno potvrđeno rušenje dva i nepotvrđeno još tri argentinska aviona s osam ispaljenih raketa. Inačica s okomitim lansiranjem razvijena je 80-ih godina prošlog stoljeća i ima raketu s dodanim velikim startnim motorom čime je povećan domet sa 6,5 na 10 km i poboljšana, potpuno automatiziran sustav navođenja koji ima isti princip rada kao i *Rapier*.

### NEVIDLJIVE RAZLIKE

Osnova sustava FLAADS je njegova raketa CAMM (*Common Anti-air Modular Missile*) koja je zapravo zajednička ili vrlo slična mornaričkoj i kopnenoj inačici. Naime, sudeći

**Rapier Field Standard C (Rapier FSC) u naoružanju je britanske vojske od 1996., ima domet oko 8 km i raketa leti brzinom od 2,5 Macha**

prema imenima CAMM-L (*land* - kopneni) i CAMM-M (*maritime* - mornarički) MBDA pravi razliku između raketa, no prema javno dostupnim izvorima nije jasno koja je razlika i ima li je uopće. CAMM raketa vuče korijen iz zrak-zrak rakete kratkog dometa AIM-132 ASRAAM od koje je posudila određene elemente što je donekle skratilo i pojeftinilo razvoj. Operativni domet CAMM-a iznosi više od 25 kilometara s time da je krajnji domet leta rakete oko 60 kilometara što bi i u praksi moglo biti relevantno protiv sporih, "kooperativnih" ciljeva. Minimalni je domet kilometar. Raketa leti brzinom od 3 Macha, mase je 99 kg, dužine 3,2 metra i promjera 166 mm. Sustav

vođenja je aktivni radarski, odnosno u nosu rakete je radar koji joj omogućuje da samostalno zahvaća i navodi se prema cilju. Posjeduje također i dvosmjerni datalink preko kojeg može dobivati ažurirane podatke o cilju sa zemlje, odnosno matičnog broda prije nego dođe dovoljno blizu cilju da ga zahvati vlastitim radarom. Ovakvim načinom vođenja omogućeno je i djelovanje protiv ciljeva koji nisu izravno vidljivi s mjesta lansiranja rakete.

### FLEKSIBILNOST KAO ADUT

FLAADS je konceptualno sličan drugim suvremenim zapadnim PZO sustavima koji su proizašli iz zrak-zrak raketa kao što je norveš-

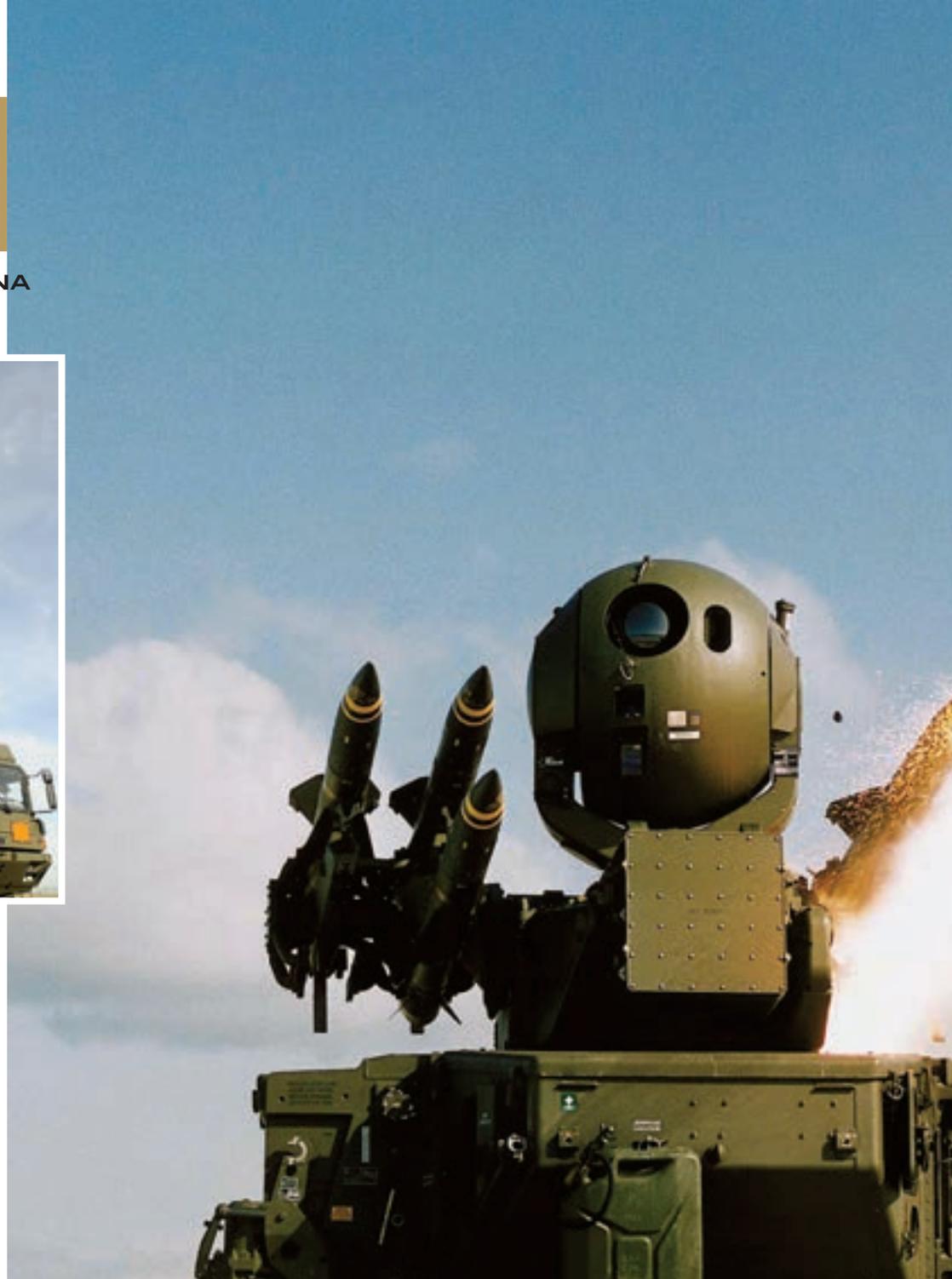




Foto: MoD UK

ko-američki NASAMS, francuski VL MICA ili njemački IRIS-T SL. Elementi kopnenog FLAADS-a paletizirani su okomiti lanseri s 12 raketa koji se mogu postaviti na prikolicu bilo kojeg standardnog vojnog kamiona konfiguracije pogona 4x4 i nosivosti četiri tone. Dio sustava je i zapovjedno-upravljačko središte smješteno u kontejner, također jednostavno prevozivo kamionom. Sustav nema ni svoj motrilački radar već se praktički može povezati na bilo koji izvor zračne slike što ga čini iznimno fleksibilnim i otpornim.

Mornarički FLAADS, sada *rebrandiran* u *Sea Ceptor*, također se odlikuje fleksibilnošću i otvorenošću sustava. Dakle, ne iziskuje specifične dodatne podsustave na brodu osim naravno one vezane za lansiranje i komunikaciju s raketom. Kako je sustav relativno malih dimenzija i s druge strane pruža solidan domet, *Sea Ceptor* je prilično zanimljiv i za ugradnju na manje brodove reda veličine korvete koji su do sada nosili samo sustave kratkog dometa i na sebi nemaju super moćne radarske sustave. Pogodnost za manje brodove jest i što se raketa izbacuje iz lansera pneumatski i motor se pali tek u zraku što pak znači da ima manje ograničenja za ugradnju lansera na brod. Primjerice, sustavi primjereni korvetama kao što su IAI/RAFAEL Barak-1, Denel Umkhonto, i MBDA Crotale NG zahtijevaju složeniju i veću infrastrukturu na brodu, a učinkovit domet im ne prelazi 15 km.

### IZ RAZNIH LANSERA

Čak 75% softvera *Sea Ceptora* je pak preuzeto iz PAAMS sustava velikog dometa koji se koristi Aster raketama. CAMM-M se može lansirati iz postojećih lansera sustava *Sea Wolf* na fregatama klase Type 23 Duke, ali i iz višenamjenskih vertikalnih lansera SYLVER A50/A70 kojima se koriste na razaračima klase Type 45 Daring, primarno za lansiranje raketa Aster. Type 45 nosi ukupno 48 raketa Aster no umjesto njih 12 može primiti 48 CAMM-M raketa (uz zadržavanje 36 Astera). Time se potencijalni broj ciljeva koji se mogu presresti znatno povećava što je vrlo korisno u slučaju masovnih napada protubrodskim raketama. Kako bi proširila tržište, MBDA je u suradnji s američkim Lockheed Martinom omogućila lansiranje

Zanimljiva fotografija zakamufliranog PZO sustava s projektilima CAMM-L



Foto: MBDA

Britanska vojska računa na FLAADS kao na temelj svojeg kopnenog PZO-a, dužit će ga Royal Artillery, regimentalno uređeni dio kopnene vojske



Foto: MBDA

## PROTUZRAČNA OBRANA

Foto: MoD UK



CAMM-M i iz vrlo raširenih okomitih lansera Mk.41 koje koriste i novozelandske fregate ANZAC (HMNZ Te Kaha i Te Mana). Ti brodovi će u sklopu modernizacije dobiti Sea Ceptor umjesto RIM-7 *Sea Sparrowa*. MBDA navodi da se CAMM-M raketa može sekundarno koristiti čak i protiv površinskih ciljeva.

### DOMAĆI INTERES

Prema Strategiji obrambene industrije iz 2005. raketna je tehnologija definirana kao strateški bitna za Ujedinjeno Kraljevstvo. Stoga je razvoj

▲  
**Ispaljivanje projektila Sea Wolf iz lansirnih sustava na fregati HMS Portland (Type 23) 2009. godine u vodama blizu Gibraltara. Raketa je uspješno debitirala u Falklandskom ratu**

ove cijele obitelji sustava britansko ministarstvo obrane odlučilo zadržati u zemlji i osnovalo je 2008. godine "Tim za složeno oružje" odnosno partnerstvo ministarstva i tvrtki MBDA UK, Thales UK, QinetiQ i Roxel UK Ltd za šest projekata među kojima je i FLAADS. Slijedom toga MBDA je u kolovozu 2009. prikazala prvi prototip kopnene inačice sustava. U daljnjem razvoju prednost je dana mornaričkoj inačici potpisivanjem početnog ugovora od 330 milijuna funti u ožujku 2010. U siječnju 2012. potpisan je i sljedeći ugovor

za mornaricu od 483 milijuna funti za fazu demonstracije sustava, sada već pod nazivom *Sea Ceptor*. U rujnu 2013. slijedio je i prvi ugovor za proizvodnju *Sea Ceptora* u iznosu od 250 milijuna funti. Tada je mornarica objavila i točne platforme koje će se od 2016. opreмати *Sea Ceptorom*; to su fregate klase Type 23 Duke, Type 26 na kojima će ovaj sustav biti osnovni PZO sustav te razarači klase Type 45 kod kojih će *Sea Ceptor* nadopunjavati sustav Aster. Od tada su *Sea Ceptor* odabrali ratna mornarica Novog Zelanda za mo-



dernizaciju svoje dvije fregate klase ANZAC, što je već navedeno, te Brazil koji ovim sustavom planira opremiti četiri nove korvete domaće proizvodnje Tamandare s početkom isporuke brodova 2019.

### OBJAVA UGOVORA

Intenzivniji rad na kopненоj inačici s ugovorom od 36 milijuna funti počinje početkom prošle godine. Postavljeni je cilj procjena prilagodbe i razvoja osnovnog sustava upravljanja i nadzora za kopnenu primjenu te za integraciju raketa na statične ili kamionske lansere.

U siječnju 2015. objavljeno je da je Ministarstvo obrane Ujedinjenog Kraljevstva krajem 2014. potpisalo ugovor s tvrtkom MBDA za razvoj i proizvodnju PZO sustava FLAADS u vrijednosti 228 milijuna funti. Novi sustav bi do 2020. godine trebao u potpunosti zamijeniti *Rapier Field Standard C* u sastavu Kraljevskog topništva (*Royal Artillery*). Rapier je sada u sastavu pet bitnica te iako nije objavljen broj FLAADS sustava u ugovoru pretpostavlja se da će se nabaviti ekvivalentni broj novog sustava. Zanimljivo je da je ovaj ugovor potpisan pola godine prije isteka prethodno spomenutog ugovora.

### PUNI KRUG U RAZVOJU

Postoji i treća komponenta ove porodice raketa pod nazivom CAMM-A. Ona bi mogla postati nasljednik zrak-zrak rakete AIM-132 ASRAAM od koje je i sama potekla a zbog sličnog dometa može biti i alternativa američkom AIM-120 AMRAAM-u. Ipak, Britanci su za zamjenu AMRAAM-a prema sadašnjim planovima namijenili raketu velikog dometa Meteor koju je također razvila MBDA. CAMM-A je još uvijek u konceptualnoj fazi i tek će se vidjeti hoće li se krenuti u ostvarenje i ovog potencijala rakete.

FLAADS, odnosno *Sea Ceptor*, odnosno CAMM, po konceptu i sposobnostima je među svojom konkurencijom na tržištu najbliži sustavu VL MICA i to istog proizvođača (istina, francuskog ogranka MBDA-e). Najveća je razlika što raketa sustava VL MICA osim u inačici s aktivnim radarskim vođenjem kao CAMM dolazi i u inačici sa slikovnim infracrvenim vođenjem (IIR). VL MICA možda ima i nešto manji domet. Naime, prema brošuri MBDA domet VL MICA-e iznosi 15 do 20 km protiv mlaznih borbenih aviona. Kako obje rakete lete brzinom od 3 Macha moguće je da CAMM (dometa "više od 25 km") sporije gubi energiju dok je s druge strane MICA možda boljih manevarskih sposobnosti sudeći po ekstenzivnijim upravljačkim površinama. Naravno, pitanje dometa raketnih sustava je vrlo složeno i ovisi o nizu parametara, a ni raspoložive informacije u ovom slučaju ne pružaju osnovu za ozbiljnije zaključke i usporedbe. ■



Ilustracija: MBDA

**Grafički prikaz mornaričke rakete CAMM-M lansirane iz sustava *Sea Ceptor* u trenutku paljenja glavnog motora rakete**



Ilustracija: MBDA

***Sea Ceptor* je namijenjen instalaciji na fregate klase *Type 23 Duke*, zatim *Type 26* te na razarače klase *Type 45***



Foto: MoD UK

**Atraktivan trenutak ispaljivanja rakete iz *Rapiera FSC* u režiji 20 komando bitnice *Royal Artilleryja* u Benbeculi u Škotskoj**

## VOJSKE SVIJETA

Foto: US DoD

# ORUŽANE SNAGE PROTIV KRIMINALNOSTI

Prema nedavnoj UN-ovoj studiji, u Latinskoj Americi 2012. je počinjeno 134 519 ubojstava ili trećina od ukupnog broja ubojstava u svijetu (440 tisuća, bez poginulih u ratnim žarištima), a njezina 574 milijuna stanovnika čine tek osam posto svjetskog stanovništva.

U Latinskoj Americi dogode se ukupno 23,4 ubojstva na 100 tisuća stanovnika ili gotovo dvostruko više nego u Africi koja se često pogrešno smatra najnasilnijim kontinentom. Za razliku od dijelova južne Afrike gdje je stopa nasilnih

▲  
**Poklik ohrabrenja skupine gvatemalskih specijalaca uoči međunarodnog vojnog natjecanja Fuerzas Commando 2012 održanog u Kolumbiji. Uz SAD, pomoć u obuci vojskama koje se bore protiv narkokartela pruža i Kolumbija koja ima prilično iskustvo u takvim operacijama**

zločina u opadanju, Latinska Amerika bilježi od 1995. njihov stalan rast. Podaci na kojima se temelji istraživanje oslanjaju se na nacionalne statistike, a za pojedine je dijelove Afrike u kojima se one ne vode podatke pribavila Svjetska zdravstvena organizacija.

## NACIONALNI PROSJEK

Gledano po državama, veliki Brazil ima 50 tisuća ubojstava godišnje (ili čak svako deseto počinjeno u svijetu), a zajedno s Meksikom, Venezuelom i Kolumbijom 107 tisuća ili svako če-

tvрто u svijetu. U Meksiku je od 2006. otprilike 130 tisuća ljudi izgubilo život u borbama između kartela i snaga sigurnosti, a još se 22 tisuće smatraju nestalima, pri čemu su zločini vrlo često počinjeni iznimno brutalno. U Kolumbiji se aktivnost narkokartela djelomično isprepliće s dugotrajnim političkim sukobom te se procjenjuje da je samo od devedesetih godina do danas poginulo 450 tisuća ljudi. Među deset zemalja u svijetu prema kriteriju ubojstava *per capita*, Latinska Amerika ima čak pet vodećih, a uku-

Hrvoje BARBERIĆ



Foto: US DoD

**Borba protiv kriminala u Hondurasu u velikoj je mjeri u nadležnosti Vojne policije za javni poredak (*Policía Militar de Orden Público*)**



Foto: Fuerzas Armadas de Honduras

**Zamaskirani honduraški snajperisti na vježbi kod glavnog grada Tegucigalpe. Njihova je zemlja na neslavnom prvom mjestu u svijetu po broju ubojstava po stanovniku**

## IAKO SU MEDIJSKI NAJVIŠE PRAĆENI VELIKI BRAZIL I MEKSIKO, MALE LATINSKOAMERIČKE ZEMLJE KAO ŠTO JE HONDURAS ODSKAČU PO BROJU KRIMINALNIH AKTIVNOSTI. VLADE U RJEŠAVANJE PROBLEMA UKLJUČUJU I NACIONALNE ORUŽANE SNAGE

neučinkovite državne institucije i raširenost korupcije, a slijedi rastuća trgovina narkoticima i prodaja na unosnom američkom tržištu te s tim povezano organizirano nasilje. Tu je i duboko ukorijenjena kultura nasilja i *mačizam*, ekonomska nejednakost te neumjerena urbanizacija koja je u protekla tri desetljeća stvorila siromašne *slamove* oko velikih gradova. Svjetska je recesija 2008. dodatno pogoršala situaciju jer su male regionalne ekonomije izgubile značajan broj radnih mjesta, a deseci tisuća sezonskih radnika vratili su se s rada u SAD-u. Eskalaciji nasilja pomoglo je širenje utjecaja moćnih meksičkih narkokartela, prije svega *Los Zetas* koji je agresivno ušao u Belize, Salvador, Gvatemalu i Honduras. Te se zemlje nalaze na iznimno aktivnom krijumčarskom putu od Kolumbije do Meksika. Urbane bande, koje su uključene u tradicionalne kriminalne aktivnosti kao što su iznude, prostitucija i oružane pljačke, također su postale utjecajnije i brojnije, što je dodatno došlo

do izražaja deportacijom kriminalaca iz SAD-a u matične zemlje. Američki je kongres u izvještaju iz veljače 2014. procijenio da je u Salvadoru 20 tisuća članova bandi, Hondurasu 12 tisuća, a 22 tisuće u Gvatemali. Kao odgovor na takvu situaciju, sve više latinskoameričkih zemalja angažira svoje oružane snage u borbi protiv kartela koji i sami često poprimaju karakteristike malih vojski. U Gvatemali je umirovljeni general Otto Pérez Molina izabran za predsjednika na osnovi obećanja o angažmanu vojske u borbi protiv kriminala. U Salvadoru gdje vlada ljevičarski Front Farabundo Martí također je angažirana vojska na razbijanju narkobandi, a slično je i u Belizeu i Hondurasu.

### NAJOPASNJI NA SVIJETU

Najopasnija zemlja u regiji, ali i na svijetu, srednjoamerički je Honduras s čak 90,4 ubojstva na 100 tisuća stanovnika 2012. godine (taj je broj 2013. pao na 83 ubojstva). Primjera radi, ratno žarište Afganistan imao je 2012. stopu ubojstava od 6,5 na 100 tisuća stanovnika, koja je otprilike jednaka broju ubijenih u ratnom sukobu. Iako Honduras nije bio suočen sa građanskim ratom kao većina susjednih zemalja, služio je kao polazna točka za borbu protiv sandinista u Nikaragvi te je vjerojatno najslabija od četiri srednjoameričke zemlje suočene s rastom utjecaja meksičkih kartela. Honduras je istodobno i jedna od najsiromašnijih zemalja u regiji, s dugom poviješću lošeg vodstva i raširenom korupcijom. Kao ilustracija rasprostranjenosti kulture nasilja u Hondurasu može poslužiti prošlogodišnje ubojstvo kandi-

# ALA

pno sedam (Lesoto, Svazi i Južnoafrička Republika jedine su zemlje izvan Latinske Amerike među prvih deset.) Otprilike 90 % žrtava su muškarci, a stopa ubojstava među muškarcima u dobi od 15 do 29 godina četiri je puta veća od svjetskog prosjeka. Ipak, treba napomenuti da pojedine južnoameričke zemlje, npr. Čile i Argentina, imaju znatno manje stope ubojstava.

### PUT NARKOTIKA

Glavni su uzroci takvog stanja u većini latinskoameričkih zemalja

## VOJSKE SVIJETA

datkinje za miss svijeta koje je dobilo velik publicitet u svjetskim medijima.

### NOVI ČAMCI POVRATAK AVIONA

U Hondurasu vojska ima 13 nepopunjenih pješačkih bojni te jednu bojnu za specijalne operacije. Jedna pješačka bojna nadzire granicu sa Salvadorom, a dvije bojne novoosnovane Vojne policije za javni poredak raspoređene su u glavnom gradu Tegucigalpi i industrijskom gradu San Pedro Suli. U operaciji Armadillo pokrenutoj 2012. uništeno je 60 ilegalnih zračnih uzletišta koja su koristili krijumčari droge, a veliki su uspjesi postignuti i u presretanju krijumčarskih kanala morem. Dio tog uspjeha honduraška mornarica duguje i nabavi na leasing 2012. godine dvaju patrolnih čamaca Damen Stan Patrol 4207 iz Nizozemske, a u tijeku je nabava još šest patrolnih čamaca Damen Interceptor 1102. Nedostaci zračnih snaga kompenzirani su vraćanjem u uporabu zrakoplova Embraer EMB-312 Tucano i helikoptera Bell 412 koji su bili prizemljeni zbog nedostatka održavanja. Strana je pomoć bila i konkretna jer su, primjerice, u operaciji Armadillo američke snage sudjelovale sa zračnim transportom.

### SMANJENJE SNAGA

U Salvadoru je smanjen broj pripadnika oružanih snaga s nekadašnje 63 tisuće tijekom građanskog rata osamdesetih godina na 15 tisuća 2013. godine. Osim toga, salvadorske su oružane snage bile angažirane u humanitarnim misijama te u međunarodnim misija-



Foto: US DoD

**Najosposobljenijim i najopremljenijim dijelom gvatemalske vojske smatraju se pripadnici brigade Kaibil raspoređene na kritično granično područje s Meksikom i Belizeom**

ma u Iraku, Afganistanu, na Haitiju i drugdje. Proteklih je godina povećan angažman vojske u borbi protiv kartela tako da je 2013. godine 6300 vojnika ili gotovo polovina kopnene vojske bilo angažirano na toj zadaći. Salvadorska nacionalna strategija povećanja javne sigurnosti i borbe protiv kartela odvija

se oko tri točke, odnosno plana. Prvi je Zeus koji obuhvaća izravnu borbu protiv organiziranog kriminala te uključuje 2600 vojnika. Plan San Carlos predviđa povećanu sigurnost u zatvorskom sustavu i u njemu je angažirano 1800 vojnika, a Sumpul podiže sigurnost na graničnim područjima i znači



Foto: US DoD

Salvadorski vojnici u akciji. Gotovo polovina kopnene vojske angažirana je u borbi protiv narkokartela i drugih kriminalnih pojava



Foto: Ejército de Guatemala

Gvatemalski pilot u kabini zrakoplova. Ratno zrakoplovstvo raspolaže s desetak različitih vrsta letjelica, ali jedino Cessna A-37 Dragonfly ima ofenzivne sposobnosti



angažman 700 vojnika. Velik je problem salvadorske vojske bilo zastarjelo naoružanje koje potječe iz osamdesetih godina pa je danas operativno samo osam helikoptera UH-1H Huey od 50 koliko ih je Salvador imao tijekom građanskog rata. Iznimku čini pet satnija za specijalne operacije i padobranske

bojne koje su solidno opremljene te čine okosnicu borbe protiv organiziranog kriminala.

### KAIBIL I GRANIČNO PODRUČJE

Vojska Gvatemale ima oko 22 tisuće pripadnika, od toga 20 tisuća u kopnenoj vojsci. Strukturirana je u šest

brigada (veličine bojne) razmještenih širom zemlje te pet dobro opremljenih brigada namijenjenih za posebne zadatke. Među njima se ističe brigada Kaibil specijalnih snaga kao dobro vođena i profesionalna postrojba koja nosi glavnu operaciju protiv narkokartela. Kaibil je 2012. raspoređen na područje Peténa koje se nalazi između granice s Meksikom i Belizeom. Gvatemala je kao način borbe protiv kartela usvojila osnivanje operativnih grupa pa je Tecún Umán uspostavljen 2013. blizu granice s Meksikom. Jezgru operativne grupe čini novoosnovana brigada brdskog pješništva te elementi nacionalnih policijskih snaga, a velikim je dijelom opremljena iz američke vojne pomoći koja uključuje 53 vozila Jeep CJ-8. Uspostavljena je i operativna grupa Lempira duž granice s Hondurasom te grupa Atlacatl na granici sa Salvadorom.

### LATINSKOAMERIČKI FENOMEN

Osim reorganizacije koja je oružane snage tih zemalja odmaknula od tradicionalnih zadataka, vidljivo je da proteklih godina dobivaju znatnu pomoć izvana u vojnom materijalu, u prvom redu iz SAD-a, ali i iz Kanade, Čilea, Kolumbije i Velike Britanije. To pokazuje da i izvan granica Hondurasa, Gvatemale, Belizea i Salvadora postoji interes i dobra volja da se problemi riješe ili barem umanje. Unatoč tomu, većina poznavatelja prilika u regiji vjeruje da će tek uklanjanje okolnosti koje su dovele do razvoja takve situacije dugoročno smanjiti postojeću razinu nasilja. Problem postaje veći zbog činjenice da je područje četiriju država *tranzitno*, tj. njihova je sudbina povezana sa stanjem u Kolumbiji i Meksiku. U svakom slučaju, oružane snage u borbi protiv kriminala i nasilja, s naglaskom na narkokartelima, fenomen je koji je zainteresirana stručna javnost imala priliku pratiti u Kolumbiji, a vjerojatno će tako biti i u drugim latinskoameričkim zemljama. ■

### VOJNA POMOĆ ZA BELIZE

Bivša britanska kolonija Belize ima najmanje oružane snage u regiji. Meksičkom kartelu *Los Zetas* suprotstavlja se tisuću vojnika ustrojenih u dvije pješачke bojne. Belize dobiva određenu vojnu pomoć iz Kanade, Velike Britanije i SAD-a koji je zadnjih godina donirao Fordove kamione F450, taktička vozila Jeep J8, patrolne čamce Boston Whaler te drugu opremu.



Unatoč velikoj pomoći u opremi i obuci koju američka vojska pruža srednjoameričkim zemljama, ponekad može biti i obratno. Na slici je pripadnik gvatemalskih specijalnih snaga koji poučava marince preživljavanju u džungli, u ovom slučaju pripremi ribe za jelo



## KONJANICI SREDIŠNJE AZIJE II. DIO

# SABLJA

**BROJNO KONJANIŠTVO BILO JE JEDINO KOJE JE, BRZIM TEMPOM KAKAV SU IMALI ARAPSKI OSVAJAČI, MOGLO IZVODITI OPERACIJE NA DUGIM SMJEROVIMA BORBENIH DJELOVANJA... GLAVNU JE OPERATIVNU SNAGU ČINILO LAKO KONJANIŠTVO...**

Velike promjene u središnjoj Aziji počinju ekspanzijom Arapa od VII. pa do početka VIII. stoljeća. Nakon što je pod vodstvom Muhameda uspostavljeno jedinstvo Arabije i plemena koja su je naseljavala, energija se usmjerava na vanjsku ekspanziju. Ona započinje već tijekom vladavine Muhamedova nasljednika Abu Bakra koji je organizirao prve osvajačke pohode na Perziju, Siriju i Palestinu. U nizu brzih akcija osobito se istaknuo Abu Bakrov vojskovođa Halid ibn al-Valid koji je dobio nadimak *Sablja Alahova*. Taj je vojskovođa nastavio voditi arapsku vojsku te je nakon smrti Abu Bakra, pod vodstvom novog vladara Omara I., 20. kolovoza 636. potukao bizantsku vojsku u Bitki kod Yarmouka. (To je vjerojatno jedna od ključnih bitaka cijelog ranog srednjeg vijeka koja je u velikoj mjeri pridonijela dalekosežnim povijesnim procesima čije posljedice sežu i do današnjih dana.) Potom je uspješno osvojena Sirija i Palestina, a tijekom 639. i 640. slabo branjena Mezopotamija. Nakon odlučujuće Bitke kod Nahavanda 642., srušena je država Sasanida nakon čega cijela Perzija pada u ruke arapskih osvajača. Nakon te bitke više nije bilo organiziranog otpora i arapske snage ulaze u središnju Aziju te zauzimaju gotovo cijeli Horasan i Beludžistan. Za samo jedno desetljeće i s nekoliko desetaka tisuća ratnika osvojeno je golemo područje od Amudarje do Nila te od Armenskog gorja do Perzijskog zaljeva na jugu.

### OSLABLJENI BIZANT I PERZIJA

Osim u političkom jedinstvu i vrlo čvrstoj ideološko-moralnoj motivaciji utemeljenoj na islamu kao

novoj religiji te u arapskom ratničkom duhu, uzroke tako munjevitih uspjeha potrebno je potražiti i u slabosti protivnika. Bizant i Perzija bili su iscrpljeni dugogodišnjim međusobnim sukobima koji su završili tek 629., neposredno prije arapske ekspanzije. Njihove vojne snage nisu dozezale niti najmanje arapske ekspedicijske kontingente. Osim toga, Bizant je vodio borbe sa Slavenima na Balkanu i Langobardima u Italiji, dok je državi Sasanida manjkala jedinstvena etnička osnova i opća motivacija stanovništva za pružanje otpora. Njezina se vlast temeljila na izdvojenim vojnim garnizonima koji su utjerivali velike namete stanovništvu te na strogim vjerskim dogmama koje je nametala središnja vlast. Stoga je dolazak arapskih osvajača za većinu stanovništva države Sasanida značio manji teret, a islam znatno prihvatljiviju religiju. Osim toga, vojna vještina i ratnička taktika arapskih snaga odigrali su važnu ulogu u toj ekspanziji.

### TIMSKI RAD I STEGA

Brojno konjaništvo bilo je jedino koje je, brzim tempom kakav su imali arapski osvajači, moglo izvoditi operacije na dugim smjerovima borbene djelovanja. Lako konjaništvo činilo je glavnu operativnu snagu, a s obzirom na to da su ga činili borci neskloni bilo kakvim borbenim postrojkima, Muhamed je propisao kako "Bog voli one koji se za Njegovu stvar bore u čvrstom borbenom postroju". Takav je pristup uvelike pridonio da Arapi postanu disciplinirani timski igrači i prihvate vojničku stegu. Iz

arapskih izvora tog vremena može se zaključiti kako je njihova vojska bila podijeljena na konjanike s dugim kopljima za udar, konjanike s kratkim kopljima za bacanje i konjanike s lukom i strijelama. Obično su konjanici s dugim kopljima bili zaštićeni djelomičnim ili cjelovitim oklopom (uglavnom od žičanog prediva, s pojedinačnim čeličnim pločama za zaštitu vitalnih dijelova tijela), te raznim vrstama kaciga, kao i okruglim štitovima male do srednje veličine. Upravo su arapski laki konjanici razvili oružje za blisku borbu zakrivljenog sječiva naoštrenog samo na jednoj strani – sablju. Nju su tijekom VIII. stoljeća vrlo široko prihvatili gotovo svi nomadski narodi središnje Azije i dali joj konačan oblik, relativno malo promijenjen sve do današnjih dana, uglavnom samo na dršku i zaštitu ruke. S prostora središnje Azije sablja se proširila na prostor istočne Europe, ali i na Indijski potkontinent, dok su je zapadnoeuropski narodi upoznali u borbama sa Saracenicima tijekom križarskih ratova.

### ČVRSTI I RASPRŠENI POSTROJ

Bolje naoružani i opremljeni arapski konjanici bili su u prvom borbenom redu, nešto slabije opremljeni i naoružani u drugom i tako sve do petog reda. Prvi i četvrti red vodili su borbu u čvrstom, zbijenom (koliko je to bilo moguće konjaništvu u konkretnim uvjetima bojišta) borbenom postroju, a drugi i treći u raspršenom. Ta je taktika s kombinacijom borbenih postroja karakteristična samo za arapske konjanike i pokazala se



Marinko OGOREC

# I PET REDOVA



iznimno učinkovitim. Prvi je red zaustavljao udar protivnika ili je lomio njegov sređeni borbeni postroj, zatim je nastupala pojedinačna borba u metežu, u kojoj su bili daleko učinkovitiji rastresiti postroji drugog i trećeg reda. Četvrti, čvrsto zbijeni red protivniku je onemogućivao zaobilaznje borbenog postroja te udare u bokove i pozadinu.

## PROMJENA DRUŠTVENE STRUKTURE

Za vrijeme vladavine Valida I. nastavljena je do 715. ekspanzija Arapa u središnju Aziju. Tijekom 712. prodrli su i na donji tok Inda te pobijedili indijskog kralja Dahira u Bitki kod Raora. Nakon toga zaustavljeno je daljnje nadiranje Arapa prema Indiji, ali je, gotovo cijelo vrijeme vladavine dinastije Omejida (661. – 750), nastavljeno u središnju Aziju. Vladavina Omejida započinje dolaskom Muavija I., sina Abu Sufjana. Prodor Arapa u središnju Aziju prouzročio je dalekosežne društvene, gospodarske i kulturološke posljedice – u prvom redu širenje islama. Procesom islamizacije, koji je tekao sve brže, uskoro je stvorena masa nearapskih naroda koja je osim islama prihvatila i arapski jezik (ili njegove izvedenice prilagođene novim društvenim okolnostima), te se nametnula u ekonomskom, političkom i javnom životu. Fuzija civilizacija podređenih naroda te one arapskih osvajača stvorila je

vrlo raznovrsnu i bogatu muslimansku sredinu koja je počela redefinirati društvenu strukturu srednjoazijskog prostora.

## PUT SVILE

S arapskom je ekspanzijom došlo do još jedne pojave – stvaranja gradova i stacionarnog oblika života u tradicionalno nomadskom području. Arapska struktura vojnih logora na strateški važnim područjima, kojom je omogućeno držanje na okupu operativnih vojnih snaga, ubrzo se pretvorila u važna središta gospodarskog razvoja iz kojih su razvijeni tadašnji veliki gradovi. Neki od tih velikih gradova, npr. Taraz i Hazrat-e Turkestan na prostoru današnjeg Kazahstana, ili Buhara na području današnjeg Uzbekistana, postaju strateška trgovačka središta na poznatom Putu svile i time primaju utjecaje i zapadnih i istočnih kultura i religija. U tom razdoblju ponovno počinje razvoj moćnih država, u prvom redu turkijskih naroda (posebno Seldžuka). Među njima dominira Horezm koji je zauzimao golem prostor gotovo cijelog Turkeстана, današnjeg Afganistana, zapadnog Pakistana i dijelove Perzije. O njemu postoji malo relevantnih podataka, kao i o drugim državama iz tog razdoblja, u prvom redu državi Hsi-Hsio. Ujgurskom Kanatu i Karakitajskom Carstvu. Poznato je da su bile posrijedi visokorazvijene civilizacije koje su napredovale upravo zahvaljujući trgovini između Dalekog istoka i Europe preko Puta svile. Bila su to razmjerno stabilna carstva, u suživotu i relativno mirnim međusobnim odnosima, no vrlo je brzo došlo do velikih potresa i restrukturiranja srednjoazijskih društvenih zajednica pod pritiskom novih osvajača – Mongola. ■

**Arapski konjanik u galopu (Eugène Delacroix, 1849.). Premda kao motiv nije poslužilo razdoblje ranog srednjeg vijeka, tu su dva glavna simbola ondašnjih ratnika: konj, jedan od temelja vojne moći koja je bila važna za arapsku ekspanziju, te sablja, tipično arapsko hladno oružje koje se proširilo u mnoge dijelove Azije, Europe i Afrike**

U prošlom broju Hrvatskog vojnika prikazan je prvi dio osvrta na presudu Međunarodnog suda pravde u Haagu od 3. veljače 2015. u predmetu Tužba Republike Hrvatske protiv Republike Srbije zbog povrede odredbi Konvencije o sprečavanju i kažnjavanju zločina genocida. U njemu je razmatrana reakcija Suda na hrvatsku Tužbu, odnosno razmatrani su pitanje nadležnosti Suda za događaje prije 27. travnja 1992. i hrvatski dokazi glede *actus reus* genocida, a u ovom broju prikazat će se reakcija Suda na hrvatske dokaze glede genocid-

ma Hrvatske. Sud je razmatrao i kontekst u kojem se događaju zločini, a za što je Hrvatska dokazivala da se događao na području na kojem Srbija želi stvoriti Veliku Srbiju. Iznimno je važno što se Sud raspravljajući o tome osvrnuo na zaključke MKSJ-a, i s njima se izrijeком složio, utvrdivši da su politička vodstva Srbije i Srba u Hrvatskoj zajednički dijelili cilj stvaranja etnički homogene srpske države, i da je to bio kontekst u kojem su se događali zločini koji čine *actus reus* genocida. Kako, međutim, prema zaključcima

da je postojao obrazac ponašanja prema kojem su vršena genocidna djela prema zaštićenoj grupi Hrvata, Sud je zaključio da iz počinjenja tih genocidnih djela ne proizlazi kao jedini mogući zaključak namjera da se Hrvati unište u cijelosti ili djelomično kao grupa. Zločini koji čine elemente genocida i koji su počinjeni stoga nisu počinjeni sa specifičnom namjerom koja se traži da bi se ti događaji okarakterizirali kao genocid. S obzirom na to da je Sud zaključio da nema ove posebne namjere, koja je nužan element

ovom pitanju. U presudi se navodi da je Srbija skrenula pažnju na kontroverzije koje su proizašle iz presude Žalbenog vijeća u predmetu Gotovina, no Sud navodi da nije predočen nikakav dokaz, prije ili nakon presude MKSJ-a, koji bi neoborivo pokazao da su hrvatske vlasti ciljano namjeravale granatirati gradska područja koja su naseljavali Srbi. Sud dalje navodi da se takva namjera posebice ne može iščitati iz Brijunskih transkripata niti je moguće utvrditi da je takva namjera nedvojbeno ustanovljena na temelju izjava osoba koje su svjedočile

HRVATSKI MEMORIJALNO-DOKUMENTACIJSKI CENTAR DOMOVINSKOG RATA U SURADNJI S HRVATSKIM VOJNIKOM OBJAVLJUJE AUTENTIČNE DOKUMENTE I MEMOARSKO GRADIVO VEZANO UZ DOMOVINSKI RAT

# OSVRT NA PRESUDU SUDA PRAVDE U

ne namjere – *dolus specialis* i na sadržaj protutužbe Srbije, te razlozi zbog kojih, kao povjesničar, mislim da pokretanje Tužbe nije bilo uzalud.

## RAZMATRANJE HRVATSKIH DOKAZA GLEDE GENOCIDNE NAMJERE (*DOLUS SPECIALIS*)

S obzirom na to da je Sud utvrdio postojanje *actus reus*, Sud je razmotrio dokaze kojima se dokazuje posebna namjera za počinjenje genocida. Sud je u tom smislu utvrdio da su Hrvati koji su živjeli na napadnutim područjima činili zaštićenu grupu i predstavljali su njezin bitan dio. Nadalje, Sud je utvrdio postojanje obrasca ponašanja pri počinjenju zločina te je naveo da je postojao sličan *modus operandi* u različitim dijelovi-

MKSJ-a, djela koja čine *actus reus* genocida nisu bila počinjena s namjerom da se unište Hrvati, već s namjerom da ih se prisili da napuste navedena područja da bi se mogla stvoriti etnički homogena srpska država. Sud je zaključio da se iz navedenog ne može zaključiti da je genocidna namjera jedini razumni zaključak koji se može izvući iz tog konteksta. Nadalje, Sud je razmatrao i priliku za počinjenje genocidnih djela i to između ostalog i kroz tretman logoraša kao i ukupan broj ubijenih. Sud je tako zaključio da JNA i srpske snage nisu ubile sve Hrvate koje su zarobili te da broj ubijenih predstavlja relativno mali broj žrtava u odnosu na veličinu grupe koja je bila ciljane. Dakle, iako je sud utvrdio

za utvrđivanje genocida, presudio je da se tužba mora odbiti u cijelosti.

## PROTUTUŽBA SRBIJE

Razmatrajući protutužbu Srbije protiv Hrvatske Sud je kao mogući *actus reus* razmatrao ubijanje članova grupe kao posljedica granatiranja gradova u tzv. Krajini, prisilno raseljavanje, ubijanje u kolonama, ubijanje osoba srpske nacionalnosti koje su ostale nakon Oluje na oslobođenom području, zlostavljanje te uništenje i pljačkanje imovine.

Sud se u velikoj mjeri osvrnuo na presudu MKSJ u predmetu Gotovina i zaključio da nije došlo do ubijanja članova grupe kao posljedica granatiranja. Naime, Sud navodi da bi samo iznimno mogao odstupati od odluka MKSJ-a po

pred Sudskim vijećem MKSJ-a u predmetu Gotovina, a koje su navedene i kao svjedoci Srbije u ovom predmetu.

Glede raseljavanja, Srbija je tvrdila da je došlo do prisilnog masovnog raseljavanja Srba kao posljedica političkog plana hrvatskih vlasti. Hrvatska je osporila takav zahtjev pozivajući se na utvrđenja iz obje presude MKSJ u predmetu Gotovina (prvostupničke i one konačne donesene povodom žalbe) te tvrdila, između ostalog, da je do odlaska došlo na temelju odluke o evakuaciji donesene od tzv. Vrhovnog vijeća obrane Republike Srpske Krajine. Sud je utvrdio da prisilno raseljavanje, čak i ako bi se dokazalo, u ovom slučaju ne može predstavljati element genocida. Sud je također zaključio da je došlo

do ubijanja u kolonama, iako ne može utvrditi broj ubijenih te da postoji ozbiljna sumnja je li to učinjeno sistematski. Sud je utvrdio da se iz popisa HHO-a i Veritasa ne može utvrditi broj ubijenih osoba koje su ostale nakon Oluje, no potvrdio je da je došlo do određenih ubijanja, a što Hrvatska nije negirala u postupku. S obzirom na navedeno, Sud je zaključno utvrdio da je uvjeren da je tijekom i nakon operacije Oluja došlo do zločina protiv srpskog stanovništva koji potpadaju pod *actus reus* genocida.

Glede *genocidne namjere*, Sud je razmatrao Brijunski transkript i zaključio da on, čak ni uz sve ostale predočene dokaze i prikaz političkog i vojnog konteksta, ne

temeljem članka IX Konvencije o genocidu i da nije mogao ulaziti u pitanja kršenja drugih pravila međunarodnog prava za koje strane ostaju odgovorne. (Presuda je dostupna na *web*-stranici Međunarodnog suda pravde: <http://www.icj-cij.org/docket/files/118/18422.pdf>)

Već sam u prošlom broju Hrvatskog vojnika spomenuo da nisam očekivao da će Sud presuditi postojanje genocida (s obzirom na okolnosti u kojima se presuda donosila, a koje su utjecale na njezin sadržaj, to nije bilo realno očekivati), ali da sam se nadao da bi Srbija mogla biti proglašena odgovornom za nespriječavanje genocida, barem na području

vedenom intervjuu: "Presudi Međunarodnog suda pravde ne treba pripisivati veće negativno značenje od onog koje doista zaslužuje. Da bi se smanjilo nezadovoljstvo i razočaranje ishodom parnice, posebno u ratom napaćenim sredinama, treba imati u vidu da se u nadležnost Suda ubrajalo samo pitanje državne odgovornosti zbog povrede Konvencije o genocidu. Odluka Suda da genocida nije bilo ne znači stoga da događaji koji su dali povoda parnici ne predstavljaju druge izvanredno teške zločine protiv čovječnosti i ratnog prava. Bilo bi stoga pogrešno kad bi zločinima pogođene osobe pomislile da im se presudom Međunarodnog suda pravde odriče status žrtve

presuda Međunarodnoga kaznenog suda za bivšu Jugoslaviju, ali samo u nepovezanim fragmentima zbog izoliranih činjeničnih utvrđenja u postupcima protiv određenih osoba. Tome nasuprot, presuda Međunarodnog suda pravde pruža sad panoramsku sliku strahota koje su se tijekom rata dogodile u Hrvatskoj."

Stoga, bez obzira na ishod spomenute tužbe Hrvatske protiv Srbije, može se zaključiti da je ona bila potrebna da bi se svjetska javnost na cjelovit način upozнала s događajima iz Domovinskog rata, a posebice s njegovim uzrokom (hrvatski pravni tim je u pripremi za proces prikupio obiman materijal i izvore o Domovinskom ratu, koji su preve-

# MEĐUNARODNOG (II. DIO) HAAGU, 3. VELJAČE 2015.

može utvrditi postojanje specifične namjere za počinjenje genocida. Sud je nadalje utvrdio i da nije bilo obrasca ponašanja u postupanju hrvatskih vlasti prije, za vrijeme i nakon operacije Oluja. Dokazani slučajevi nisu provedeni na razini koja bi ukazivala na genocidnu namjeru. S obzirom na sve navedeno, Sud je utvrdio da Srbija nije dokazala genocidnu namjeru te da stoga nije bilo genocida tijekom i nakon operacije Oluja pa ne mogu opstati drugi zahtjevi iz protutužbe te je presudio da se protutužba mora u cijelosti odbiti.

Sud je i u kontekstu tužbe i u kontekstu protutužbe ukazao na potrebu da strane "nastave suradnju glede rješavanja sudbine nestalih". Također je naglasio da je zahtjeve rješavao

Vukovara. I prof. dr. sc. Mirjan Damaška, profesor emeritus na američkom Sveučilištu Yale i član hrvatskog pravnog tima, u intervjuu koji je dao za HTV nakon donošenja spomenute presude rekao je da bi se "složio s brazilskim sucem (Cancado Trindade, op. a.) da se u nekim epizodama, posebno iz istočne Slavonije, mogla utvrditi genocidna namjera, ako ne srpskog državnog vodstva, a ono određenih grupa pod njegovom kontrolom".

U tom smislu ni ja nisam zadovoljan presudom, ali držim da ona nema toliko negativno značenje, kako joj se pripisuje u dijelu medija, koji na taj način utječu i na mišljenje javnosti. Stoga bih ovdje citirao mišljenje prof. dr. sc. Mirjana Damaške izrečeno u na-

teških kaznenih djela. Naprotiv, obrazlažući zaključak većine sudaca da Hrvatska nije dokazala genocidnu namjeru Srbije, presuda jasno utvrđuje postojanje tih zločina. Bila bi još veća pogreška pomisliti da okolnost što Srbija nije osuđena za genocid znači da se ne može smatrati agresorom. Država može biti odgovorna za genocid, a da nije počinila agresiju, baš kao što može počinuti agresiju, a da ne bude odgovorna za genocid. Unatoč gubitku parnice, s njom povezani troškovi i naponi hrvatskog pravnog tima nisu ostali potpuno bez ploda. Iz presude se stječe jasna slika o kalvariji kroz koju je Hrvatska prošla tijekom Domovinskog rata. Saznanje o teškim stradanjima naših ljudi međunarodna je javnost, doduše, mogla dobiti i iz

deni na engleski jezik i već su dostupni i stručnoj javnosti u inozemstvu). Važnost spomenute tužbe Hrvatske protiv Srbije jest i u tome što su otvorena neka pitanja o kojima do sada nije raspravljano na Međunarodnom kaznenom sudu za bivšu Jugoslaviju u Haagu (npr. odgovornost srbijanskog vodstva i vrha JNA za agresiju na Hrvatsku i počinjenje zločina). Dakako, posebna važnost je i u samoj činjenici da se Međunarodni sud pravde u Haagu (koji je zadužen za sporeve među državama) proglasio nadležnim za spomenutu tužbu, jer to potvrđuje zaključak da rat u Hrvatskoj nije bio građanski. ■

(U sljedećem broju Hrvatskog vojnika osvrtno na sadržaj presude kroz prizmu povjesničara)



Njemački ovčar jedan je službenih vojnih pasa OSRH koji se uzgaja u Obučnom centru vodiča i službenih pasa "Satnik Krešimir Ivošević" u Dugom Selu

Najveće vojno priznanje Viktorijin križ u Velikoj Britaniji i nekim zemljama Commonwealtha ustanovljeno je tijekom Krimskog rata



## FILATELIJA



Važnost psa u oružanim snagama najbolje prikazuje albanska marka sa slike izdana povodom 25 godina od uspostave državne granice

Psi su redoviti pratitelji vojnika u posebnim zadacima



Australski vojnik Ben Roberts-Smith odlikovan je prestižnim odlikovanjem Viktorijin križ za zasluge u vojnim misijama u Afganistanu

# MARKE U SLUŽBI ZAHVALNOSTI

Do danas je izdano oko pet tisuća maraka koje prikazuju ne samo različite pasmine pasa već i pse kroz različite teme kao što su umjetnost, film, povijest, književnost. Gotovo da i nema zemlje koja nije izdala jednu ili više maraka s motivom psa, najboljeg čovjekova prijatelja

Ivo AŠČIĆ

Već su tisućama godina čovjek i pas neraskidivo povezani. I dok je pas čovjeku u početku isključivo bio pomoćnik u lovu, danas mu pomaže na različite načine. Zbog svojih iznimnih vrлина kao što su plemenitost, hrabrost, odanost, vjernost, privrženost i nagona da štiti svoga vlasnika i čuva određeni prostor, prepoznat je kao vrlo zanimljiv partner u različitim službama od općeg interesa. Najpoznatije su svakako one u vojsci, policiji, vatrogascima, službi traganja i spašavanja. Od nekoliko stotina službeno priznatih pasmina pasa odabiru se samo najprikladnije pasmine za pojedine namjene. Tako se primjerice zlatni retriver koristi u službi traganja i spašavanja, njemački ovčar u policiji, belgijski malinois u vojsci i labrador retriever u vatrogastvu. Ovo ne znači da se u jednoj službi ne može koristiti više pasmina pasa ili da se psi jedne pasmine ne mogu osposobiti za različite službe.

Prikazivanje pasa na poštanskim markama započelo je još krajem XX. stoljeća. Prva zemlja koja je objavila psa na marki bila je Newfoundland (od 1949. godine pokrajina Kanade) 1887. godine. Do danas je izdano oko pet tisuća maraka koje prikazuju ne samo različite pasmine pasa već i pse kroz različite teme kao što su umjetnost, film, povijest, književnost. Gotovo da i nema zemlje koja nije izdala jednu ili više maraka s motivom psa, najboljeg čovjekova prijatelja.

Važnost uporabe pasa u sigurnosno-zaštitnim službama prepoznali su i Ujedinjeni narodi koji su prije desetak godina počeli s njihovim angažmanom. Oni su svojim postrojbama koje se bave zaštitom i sigurnosti objekata, osoblja, izaslanika i posjetitelja u New Yorku 2004., Ženevi 2008. i Beču 2011. pridružili i postrojbu sa psima. Prije nego što dođu u službu i dobiju licenciju

za rad, vodiči pasa prolaze zahtjevna testiranja i intervjue koje provode sigurnosne službe UN-a i lokalna policija te prolaze zajedno sa psima zahtjevnu obuku koja uključuje snalaženje u prostoru, pretraživanje zgrada, pronalazak unesrećenih osoba, otkrivanje droga, eksplozivnih naprava i oružja i sl. U suradnji s kinolozima psi se još od najranije životne dobi za službu u UN-u "regrutiraju" iz svih krajeva svijeta ovisno o sposobnostima i potrebama za određene poslove. I Hrvatska je u nekoliko navrata izdavala marke s motivom pasa: 1995. (Hrvatske autohtone pasmine: istarski kratkodlaki gonič, istarski oštrodlaki gonič i posavski gonič), 2001. (dalmatinski pas i hrvatski ovčar) i 2013. (hrvatski ljubimci: bison, njemački ovčar, jorkširski terijer i zlatni retriver). Bogat opus na markama RH govori o razvoju i tradiciji kinološke kulture u Hrvatskoj. U Oružanim snagama RH službeni se vojni psi koriste već od 1992. godine, prvo za po-

trebe Vojne policije a poslije i za Počasno-zaštitnu bojnu i Bojnu za specijalna djelovanja. Hrvatski vojnik je u nekoliko navrata pisao o Obučnom centru vodiča i službenih pasa "Satnik Krešimir Ivošević" u Dugom Selu, te uložio pasa u Oružanim snagama RH i međunarodnim misijama. Snimljen je i film Zanimanje - vojni pas. Značajan je broj zemalja koje su izdale marke s motivima vojnih pasa. Neke od njih su: psi s vojnicima na granici (Albanija 1965. i 1970., Kuba 1978., Bugarska 1949.), pas s vojnikom u ophodnji (Hong Kong, Kina 2011.), pas s izviđačima (Nikaragva 1983).

### PRIZNANJE VOJNICIMA

Australija je ove godine, prvi put od kada izdaje marke iz serije "Australijske legende", u znak priznanja za zasluge i pothvate svojih vojnika u međunarodnim vojnim misijama izdala pet maraka s motivima nositelja odlikovanja Viktorijin križ (engl. Victoria

Cross). Viktorijin križ je najviše vojno priznanje za hrabrost u ratu koje se dodjeljuje u Velikoj Britaniji, ali i u nekim zemljama Commonwealtha kao što je Australija. Od njegova osnivanja 1856. ovo je odlikovanje dobilo stotinu australskih vojnika. Prvi je put to bilo tijekom Burskog rata od 1899. do 1902. godine u kojem su za australski vojnici borili na strani južnoafričkih kolonija i Velike Britanije.

Prve marke iz ove serije izdane su 1997. godine, te tako prvi put u povijesti, osim članova kraljevske obitelji, na australskim su se markama pojavili motivi živućih osoba. Tako su do sada prikazivane zaslužne osobe koje pridonose razvoju i promociji Australije (znanstvenici, umjetnici, sportaši). O jednoj takvoj osobi, pjevačici Kylie Minogue, pisao je i Hrvatski vojnik u 441. broju.

Na ovogodišnjim se markama nalaze motivi stožernog narednika Keitha Paynea (r. 1933.), najstarijeg živućeg nositelja Viktorijin križa, koji je odlikovan za hrabrost u spašavanju ranjenih vojnika u Vijetnamskom ratu 1969., deseterika Camerona Bairda (r. 1981.), posthumno odlikovan Viktorijinim križem, koji je poginuo u Afganistanu u lipnju 2013. te još Marka Donaldsona (r. 1979.), Daniela Keighrana (r. 1983.) i Bena Roberts-Smitha (r. 1978.), zaslužnih pripadnika australskih oružanih snaga u vojnim operacijama u Afganistanu (od 2008. do 2010.).

Sva četiri živuća ovogodišnja dobitnika Viktorijin križa izjavila su da su ponosni što se njihov lik našao na poštanskim markama Australije ali da se nisu prijavili u svoje oružane snage da bi jednog dana bili poznati. Ovo je izvrsna prilika, zaključuju oni, da se pokaže ne samo u Australiji već i u svijetu doprinos australskih vojnika miru, ali jednako tako primjer mlađim naraštajima koji će sutra biti pripadnici oružanih snaga. ■



Pažljivim proučavanjem omotnice prvog dana, na kojoj su ispisana imena nositelja Viktorijina križa, zamijetit će se ime Starcevich, L.T., podrijetlom Hrvat (po ocu), koji se istaknuo u II. svjetskom ratu 1945., tijekom operacija u Borneu 1945.



**Brodovi rumunjske ratne mornarice viju na krmi zastavu koja se ne razlikuje od one koju ističu drugi brodovi, a koristi se i na kopnu – plavo-žuto-crvenu okomitu trobojnicu**

# RUMUNJSKE VOJNOPOMORSKE ZASTAVE

Takva se trobojnicu na brodovima koristi od 1867. godine, u nizu varijacija sukladno promjenama režima. Vojnopomorska zastava tad je imala državni grb u sredini. Nakon Drugog svjetskog rata novi je državni grb, promijenjen u detaljima nekoliko puta, dodan i na sve kopnene i pomorske zastave (uz kratkotrajnu zamjenu vojnopomorskih bijelo-plavih zastava sovjetskog tipa pedesetih godina), a nakon prevrata 1989. uklonjen je iz zastava, pa tako i vojnopomorskih.

Vojnopomorska pramčana zastava koja se ističe u svečanim prilikama kad je brod usidren ili u luci kvadratnog je oblika, u bojama nacionalne trobojnice s dvama bijelim ukrštenim sidrima u sredini plave pruge. Pramčana zastava uvedena je u rumunjsku ratnu mornaricu nakon Drugog svjetskog rata, prvo prema sovjetskom modelu, a ubrzo potom istovjetna

današnjoj s tadašnjim grbom. Nakon prevrata 1989. uvedena je pramčana zastava svijetlo plave boje prema obrascu zapovjednih zastava bez zvjezdica, ali se pokazala nepopularnom te je ubrzo uvedena današnja zastava. Ratni brodovi ističu i plamenac okomito razdijeljen u nacionalnim bojama. Potječe iz XIX. stoljeća, a u XX. je prošao jednake promjene kao i vojnopomorska zastava.

Nazočnost najviših državnih dužnika i vojnih zapovjednika koji nisu u strukturi ratne mornarice, na ratnim se brodovima ističe rangovnim zastavama kvadratnog oblika okomito razdijeljenim u nacionalnim bojama, koje su uvedene u današnjem obliku sredinom devedesetih godina. Zastava predsjednika ima plavi obrub koji je odijeljen od trobojnice bijelim rubom, a ukrašena je i zlatnim resama. Zastava predsjednika vlade takva je bijelo obrubljena

trobojnicu sa žutim obrubom i bez resa. Zastava ministra obrane trobojnicu je s bijelim slovom "M" u sredini plave pruge, a zanimljivo je da je jedina koja je potpuno jednaka zastavi korištenoj prije Drugog svjetskog rata. Načelnik GS-a ima takvu trobojnicu s četirima bijelim petokrakim zvijezdama u plavoj pruzi. Zapovjedne zastave označuju nazočnost pomorskih časnika na brodu. Svijetlo su plave boje s nacionalnom trobojnicom u uglu, koso postavljanim tamno plavo obrubljenim sidrom u drugom kvadrantu te odgovarajućim brojem žutih zvijezda u donjem dijelu. Načelnik stožera RM-a ima četiri zvijezde, njegov zamjenik tri, zapovjednik flote ili flotile dvije, a zapovjednik grupe broдова jednu. Zapovjednik odreda ima svijetlo plavi plamenac s trobojnicom uz koplje i sidrom u slobodnom kraju. Svijetlo plava boja zastava temelji se

na suvremenom rumunjskom grbu koji je usvojen 1992. godine na osnovi povijesnih obrazaca. Zlatni orao u kljunu drži križ, a u pandžama mač i buzdovan. Na štitu prikazuje povijesne grbove zemalja koje čine Rumunjsku: Vlašku (u crvenom zlatni orao praćen suncem i polumjesecom), Moldaviju (u crvenom srebrna glava bivola okružena zlatnom zvijezdom i srebrnim cvijetom i polumjesecom), sjedinjen grb Banata (u crvenom zlatni uspravljani lav drži srebrnu sablju) i Oltenije (tj. Male Vlaške, u crvenom zlatni lav izlazi iz zidanog mosta nad plavim valovima), Transilvanije (tj. Sedmogradske odnosno Erdelja, razdijeljen, gore u plavom iz crvenog podnožja izrasta srebrni orao praćen zlatnim Suncem i srebrnim polumjesecom i dolje u zlatnom sedam crvenih kula) te Dobruđe (u plavom dva zlatna dupina). ■

## 1. ZDRUG RIJEČNI - SISAK

U Sisku je 1991. osnovana Riječna flotila "R" – Sisak koja je 13. studenog te godine preimenovana u 1. zdrug riječni – Sisak. Postrojba je preživjela više preustroja te je ukinuta tek 2001. godine.

Zastava 1. zdruga riječnog – Sisak raskoljenog je slobodnog kraja, tamno plave boje zastavnog polja s dvjema okomitim prugama uz koplje, crvene i bijele boje. U sredini se nalazi znak postojbe: kvadratnog oblika postavljenog na jedan od vrhova sa zlatno obrubljenim crvenim rubom u kojem je zlatni troplet i u sredini zlatno obrubljeno raskoljeno plavo-zeleno polje u kojem je zlatno obrubljen žuti mač ispred dva ukrštena sidra s užetom. ■

S. Grubar i V. Posavec znak su, prema literaturi, izradili 1995., iako se čini da su i znak i zastava nastali koju godinu prije. Plava i zelena jesu boje Siska prema njegovu grbu iz XIX. stoljeća. Uzdignut mač simbol je obrane, a tzv. admiralitetska sidra (obavijena užetom) simbol su ratne mornarice. Zastava 1. zdruga riječnog – Sisak veličine je 90 × 190 cm, širina pruga uz koplje je 20 cm, a dubina raskola 25 cm. Obrubljena je duž vanjskih rubova žutim pozamanterijskim resama četiri centimetra širine. Zastavni rukav posuvračen je dio crvene pruge. Zastava se čuva u zbirci zastava Glavnog stožera Oružanih snaga Republike Hrvatske. Slična zastava Zdruga, ali bogatije izrade, čuva se i u Gradskom muzeju Sisak. ■



Zastava 1. zdruga riječnog - Sisak

Dodatne informacije o zastavama postrojbi OSRH, fotografije zastava u uporabi, saznanja o nastanku i korištenju zastave, kao i ispravke i ostalo što bi moglo pomoći u izradi cjelokupne povijesti zastava naših postrojbi, molimo javite na [zastavehv@gmail.com](mailto:zastavehv@gmail.com). Unaprijed zahvaljujemo.

**MULTIMEDIJA**

## Predstavljeni Galaxy S6 i S6 Edge

Predstavljajući novi Galaxy S6 i S6 Edge Samsung je napomenuo kako nema boljih pametnih telefona na svijetu. Pošto smo sve više mobilni i plaćamo u pokretu najavljen je i *Samsung Pay*. Novi će Galaxy S6 očekivano imati i mogućnost bežičnog punjenja. Sve su nove izmjene došle kao rezultat korisničkih zahtjeva. Novi Samsung Galaxy S6 ima i potpuno novi dizajn i konačno je postao - metalni. Ne samo to, u Samsungu kažu kako je taj metal iznimno čvrst. Što se tiče ekrana Galaxy S6 ima 5-inčni Super AMOLED ekran QHD rezolucije od 2560 x 1440 točaka (577 ppi), zaštićen novim Corning Gorilla Glass 4 staklom, najtvrdim do sada. Čini se kako su poradili i na svom TouchWiz UI sučelju koji je pojednostav-

ljen. Operativni bi sustav trebao biti novi Android 5.0 Lollipop. Model S6 Edge ima još neke dodatke u svom zakrivljenom dijelu, nešto što smo već vidjeli na Edge jedinici, a dvojka ima to još jednostavnije riješeno. Za procesor očekujemo 8-jezgreni i 64-bitni razvijen 14-nanometarskom tehnologijom koja je oko 20 posto jača. Riječ je o Exynos 7420 procesoru (4 jezgre Cortex-A53 na 1,3 GHz i 4 jezgre Cortex-A57 na 1,9 GHz), uz Mali-T760 grafiku. Ekran je 5,1 inčni QHD rezolucije od 2560 x 1440 točaka (577 ppi), prekriven Corning Gorilla Glass 4 zaštitom (s obje strane uređaja). Spomenut je i Gear VR koji bi na Galaxy S6 trebao izgledati fantastično. Baterija je izdržljivija i kažu kako

se najbrže puni – za samo deset minuta dobit ćete snagu za četiri sata rada, dok se do 100 posto baterija puni dvostruko brže od iPhonea 6. Podržano je i bežično punjenje, iako snaga baterije nije spomenuta, ali pretpostavljamo kako bi mogla biti oko 3000 mAh. Samsung Galaxy S6 i S6 Edge imat će 3 GB DDR4 RAM-a (80 posto brži od DDR3), 32 GB, 64 GB ili 128 GB interne memorije. Kamere bi trebale biti pravi biser – prednja od 5 MP (otvor blende f/1.9, 1080p@30fps, HDR u realnom vremenu, *dual videocall*) i stražnja od 16 MP (autofokus, dvostruka LED bljeskalica, otvor blende f/1.8, OIS, HDR, geo-tagiranje, 2160p@30fps...). Treba samo pričekati cijenu.

## Sony Morpheus - pogled u budućnost



Sony je najavio poboljšanu inačicu svoje virtualne kacige s čijom prodajom namjerava početi 2016. Novu inačicu Morpheus kacige sada odlikuje OLED zaslon za razliku od prijašnje gdje je bio LCD. Ta nova značajka donosi promjene u prikazu življih boja. Također, ima mogućnost prikazati i do 120 fps. Još neke od značajki su smanjena stopa kašnjenja okretanja glave s 0.04 na 0.018 sekundi, rezolucija zaslona od 1800p te vidno polje koje obuhvaća 100

stupnjeva. Shuhei Yoshida, šef Sonyjeva Worldwide Studia naglasio je kako se još uvijek radi o prototipu te ostavio mjesta nenajavljenim poboljšanjima prije same prodaje. Uređaj je opisan kao prilagodljiv i podržava različite slušalice. Iako nije bežičan, ima dugu žicu koja ne bi trebala smetati u igranju. Uređaj je predstavljen na konferenciji za *developere* videogigara GDC u San Franciscu. Zasad još nema informacija o cijeni ovog *gadgeta*.

## Haier uređaj zna sve o vašem kretanju

Bilo to pozitivno ili ne, danas se velik broj modernih uređaja može pratiti kako bi se utvrdilo gdje se točno nalazi osoba koja se njime koristi. Kompanija Haier je na Svjetskom mobilnom kongresu u Barceloni (MWC 2015) predstavila novu liniju proizvoda namijenjenih za praćenje. Osnovna ideja ovog dizajna jest da svojim korisnicima omogući praćenje kretanja djece, ljubimaca i starijih članova obitelji kojima je potreban nadzor. Svaki se uređaj kontrolira preko aplikacije koja zabrinutoj osobi pruža precizan uvid u kretanje onoga koji nosi dotični *gadget*. Moguće je postaviti i određene parametre, odnosno



“sigurne zone“. Ako osoba napusti sigurnu zonu, aplikacija će automatski poslati upozorenje. Iako na tržištu postoje slični

proizvodi, kompanija Haier naglašava da je novitet u dizajnu uređaja ugrađen mikroskop koji funkcionira poput monitora za bebe i korisniku omogućuje da, ako je potrebno, čuje zvukove u okruženju uređaja. Spektar proizvoda koje je predstavio kineski div Haier prilagođen je različitim korisnicima. Uređaj za djecu izgleda kao sat atraktivnog dizajna s remenom u jarkoj boji koji je djeci lijep i zanimljiv dodatak. Uređaji za starije su nešto ozbiljnijeg dizajna i tamnijih boja, dok uređaji za ljubimce izgledaju kao klasične ogrlice za pse, ali s malim uređajem kao dodatkom. Cijena uređaja je do 200 američkih dolara.

## iPhone 6 i LG G3 najbolji na sajmu u Barceloni

GSMA, grupacija koja stoji iza organizacije sajma Mobile World Congress, proglasila je najbolje od najboljeg. U kategoriji za najbolji pametni telefon (*Best Smartphone*) nagradu su podijelila dva modela, a to su iPhone 6 (najviše zbog svog većeg ekrana u odnosu na prethodne modele), te LG G3 (inovacije, vrhunski uređaj po pristupačnoj cijeni, *Knock Code*, dizajn). Podsjetimo, prošlogodišnji pobjednik bio je HTC One. Očekivalo se kako bi pobjednik kategorije trebao biti ponovno HTC One M9 ili novi Samsung Galaxy S6, no to se nije dogodilo. U kategoriji najboljih pametnih telefona do 100 dolara pobjedu je odnijela Motorola Moto E, za koju kažu kako je napravljena vrlo kvalitetno, cijenom

je pristupačna svima, ima najbolji ekran u klasi i bateriju koja može potrajati. Najbolja nosiva tehnologija (*Best Wearable Mobile Technology*) ponovno odlazi Motoroli za njihov Moto 360 pametni sat. Klasično je dizajniran, radi na Android Wear, nudi velik broj korisnih informacija na intuitivan način i vrlo je jednostavan za korištenje. U kategoriji tablet uređaja najboljim je proglašen Microsoftov Surface Pro 3, riječ je o *puno-krvnom* tabletu koji ima i više nego dovoljnu procesorsku snagu, te kvalitetu i veličinu ekrana da ga s lakoćom možete koristiti i kao vrlo elegantno i lagano prijenosno računalo. Po svojim tehničkim karakteristikama više je laptop nego tablet.



## Ipad Pro stiže, ali kasni

Prema najnovijim glasinama vezanim uz iPad Pro tablet imamo dobru i lošu vijest. Dobra je kako će se zaista proizvoditi, a loša je kako se u trgovinama neće pojaviti prije jeseni. Razlog je, kažu internet-ski izvori, proizvodne prirode. No, zastoj u proizvodnji može značiti puno toga. Isti izvori tvrde kako je problem u 12,9 inčnim ekranima čija je isporu-

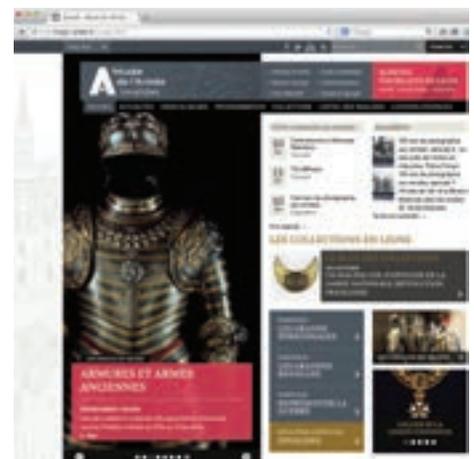
ka odgođena za duže razdoblje. Novi iPad Pro tablet bi trebao konkurirati moćnim i velikim tabletima drugih proizvođača, kao što su Samsung, Asus, Lenovo, ili HP. Samsung i Asus svoje tablete još nisu predstavili, a modeli Lenovo Yoga Tablet 2 Pro i HP Pro Slate 12 već su ovdje. Ono što je ostalo otvoreno pitanje jest - zašto ekrani toliko kasne?

[www.musee-armee.fr](http://www.musee-armee.fr)

Francuska je jedna od zemalja s najbogatijom vojnom poviješću, a sudeći prema web-stranici, njihov vojni muzej opravdava tu reputaciju. Fizički, muzej se nalazi u Parizu, u kompleksu zvanom Hôtel National des Invalides. Stranica je dostupna i na drugim jezicima: engleskom, španjolskom, njemačkom, talijanskom, ruskom, pa čak i na dva dalekoistočna, koja, priznajemo, nismo uspjeli dešifrirati. Osim klasičnog predstavljanja velike kolekcije muzeja, vrijedi napomenuti i da se u muzeju stalno održavaju posebne izložbe, konferencije, prezentacije i simpoziji i sve je to odgovarajuće popraćeno. Naravno, izložci se ne odnose samo na Francusku, nego i na francuske aktivnosti i povijest zemalja koje su nekada bile dio njezine kolonijalne ekspanzije. Zapravo, ne treba previše trošiti riječi: stranica obećava ugodno i zanimljivo surfanje, a grafički je iznimno privlačna, te pregledna. No, nemojte očekivati previše materijala, jer vas vlasnik stranice zapravo želi motivirati da posjetite muzej i sâm Grad Svjetlosti. Ako ne želite previše istraživati po početnoj stranici i podlinkovima, predlažemo da odmah "skinete" ponuđeni .pdf s brošuram muzeja, gdje ćete na nekoliko stranica naći osnovne informacije.

D. VLAHOVIĆ

## WEB-INFO



Sveti Pavao kaže: *I kad bih imao svu vjeru da bih i gore premještao, a ljubavi ne bih imao - ništa sam! (! Kor 13,2)*

# BOG NIJE FORMULA KOJU TREBA RAZUMJETI, VEĆ OSOBA KOJU TREBA VOLJETI

Knjiga o Jobu snažno je razmatranje o ljudskoj boli. Činjenica koja se ne može zanijekati jest: ljudski se život odvija unutar okvira patnje i nestalnosti. Čovjek može ići na Mjesec i proizvoditi računala, ali - kako kaže Job - *Život moj je samo lahor*, ili kako priznaje psalam: *Čovjekov život je poput poljske trave koja danas jest, a sutra se već baca u peć*. Dakle, čovjek je meteor koji prolazi i ništa više? J. P. Sartre je napisao: *Čovjek, to je beskorisna muka*. Mi se ne slažemo. Prije njega A. Camus je rekao: *Jedina razložna pretpostavka je samoubojstvo*. Mi odbijamo ovu pretpostavku. Zašto? Jer donosimo veliku vijest: ljudska bol ruši lažne nade, ali ne kako bi uništila nadu, već kako bi usmjerila čovjeka prema istinskoj nadi.

A postoji li takva nada? Da! Zove se Isus Krist. U Njemu smo susreli Boga, upoznali Boga koji je *s-nama-Bog*, Boga koji je milostiv, spreman da nas spasi. Dopuslimo da nam ova sigurnost ugrije srce i život.

U Markovu Evanđelju čitamo kako Isus djeluje u sinagogi u Kafarnaumu; sada - kaže evanđelist - izlazi iz sinagoge i ide u Petrovu kuću. Zašto? Jer je Božji prostor djelovanja posvuda: u hramu i izvan njega. Bog je milosrdan i vjeran i to je posvuda i sa svima. Ušavši u kuću - pripovijeda Marko - *a punica Šimunova ležala u ognjici. I odmah mu kažu za nju. On*

**Dovoljno ste šutjeli. Vrijeme je da prestanete šutjeti! Vičite stotinama tisuća jezika. Vidim da je snagom šutnje svijet propao.**

**SV. KATARINA SIJENSKA**

**Nemoj se žaliti na svoja vremena. Ako ih smatraš zlima, pitaj se što si napravio da ih učiniš boljima.**

**T. CAREYLE**

**Istina koja nije ugrijana toplinom srca je izdana istina.**

**J. SULIVAN**

*pristupi, prihvati je za ruku i podiže. I pusti je ognjica. I posluživaše im.* (Mk 1,30-31). Nameće se sljedeće razmišljanje. Isus vraća zdravlje, ali Evanđelje nam jasno poručuje kako zdravlje nije dobro koje se zadržava za sebe, već ulaže u druge: kao što je, između ostalog, i čitav život dobro koje se ulaže. Ono što netko zadržava za sebe, propada: bilo koja to stvar bila, pa čak i zdravlje. Krist, naprotiv, daruje zdravlje bolesnoj ženi ne kako bi je vratio u lagodan život, već kako bi preko zdravlja živjela ljubav. Kaže Pascal: *Sva tjelesa, nebeski svod, zvijezde, zemlja sa svojim kraljevstvima nisu ravna ni najmanjem duhu. Sva tjelesa i sve duše zajedno ne vrijede koliko najmanji čin ljubavi*. A Paul Claudel dodaje: *Kad budeš imao Boga u srcu, imat ćeš gosta koji ti neće dati odmora, jer će sve postati prilika za življenje ljubavi*. Je li takav i naš život? Sveti Pavao kaže: *Jao meni ako evanđelja ne navješćujem, ta dužnost mi je* (1 Kor 9,16). A mi? Jesmo li prigrlili Božju ljubav? Živimo li kako bismo je naviještali i prenosili drugima? Kaže još Evanđelje: *I ne dopusti zlodusima govoriti jer su ga znali* (Mk 1,34).

Zašto Isus nalaže šutnju? Piše sveti Jakov: *Ti vjeruješ da je jedan Bog? Dobro činiš! I đavli vjeruju, i dršću* (Jak 2,19). Očito je đavlova vjera vjera bez ljubavi: mrtva vjera. A pred Bogom

ova vjera nema nikakve vrijednosti. Bog, zapravo, nije formula koju treba usvojiti, već osoba koju treba voljeti toliko da živi u nama. Je li takva naša vjera? Sveti Pavao kaže: *I kad bih imao svu vjeru da bih i gore premještao, a ljubavi ne bih imao - ništa sam!* (! Kor 13,2). A sveti Jakov dodaje: *Što koristi, braćo moja, ako tko rekne da ima vjeru, a djela nema? Može li ga vjera spasiti? Tako i vjera: ako nema djela, mrtva je u sebi* (Jak 2,14.17).

Ispitajmo svoju vjeru: je li to živa vjera?

Je li to vjera koja rađa djela milosrda?

Molitva nas čini milosrdnijima.

Misa i pričest nas sve više obraćaju k milosrđu, ili ne?

Posljednja misao: Marko izvještava da *rano ujutro, još za mraka, ustane, iziđe i povuče se na samotno mjesto i ondje se moljaše* (Mk 1,35). To je jedan detalj Isusova dana u Kafarnaumu, koji duboko opisuje Njegovu osobu: On ne može ništa učiniti bez Oca, Njegov dan nije potpun ako ga ne započne i ne završi s molitvom. Uistinu je potrebno moliti kako bismo dali smisao i sadržaj našim djelima. Ali, ima li za nas molitva ovu snagu i takav utjecaj na dan? Razmišljali smo, tijekom dvije nedjelje, o Isusovu danu u Kafarnaumu. Ako Krist uistinu živi u nama, naši bi dani trebali sličiti Njegovim danima. Jao nama jer nije tako!

Tiskana i audiovideo izdanja MORH-a možete kupiti po **pristupačnim cijenama** u prodavaonici vojne opreme **"Hrvatski vojnik"** u Zvonimirovoj ulici 5 u Zagrebu te kantinama tvrtke

**"Pleter-usluge d.o.o.":** vojarna "Croatia" i hotel "Zvonimir" u Zagrebu; vojarna "Pukovnik Predrag Matanović" u Petrinji; Požega 1 u Požegi; Gašinci u Đakovačkoj Satnici; Bosut u Vinkovcima; Zemunik u Zadru; Knin 1 u Kninu; Lora 2 u Splitu i u hotelu "Rakitje" u Rakitju.



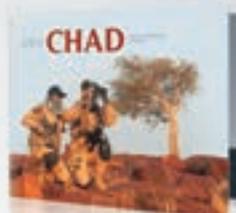
### KNJIGE

Pozdrav iz Chaghcharana  
10 godina sudjelovanja RH u međunarodnim mirovnim misijama  
Suvremeno oklopništvo  
Hrvatski vojnik u službi zajednice  
Razvoj streljačkog naoružanja



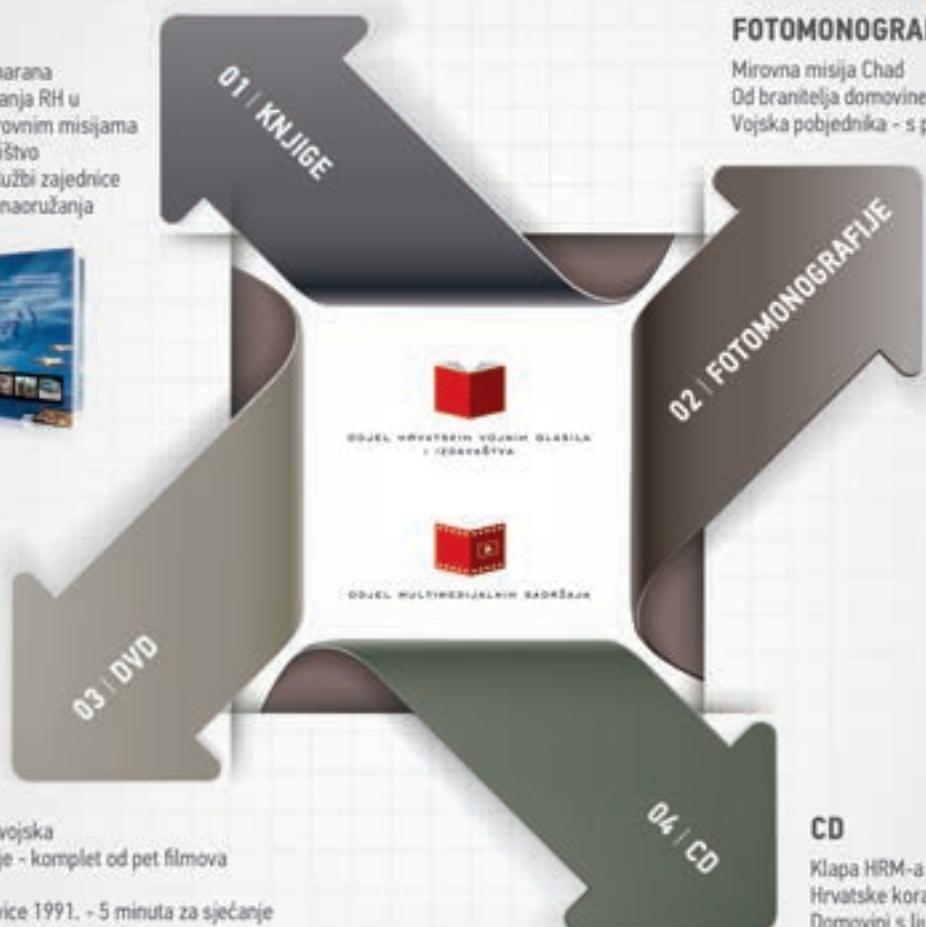
### DVD

Hrvatska kopnena vojska  
5 minuta za sjećanje - komplet od pet filmova  
20 godina Tigrova  
Krvavi Uskrs - Plićvice 1991. - 5 minuta za sjećanje  
VRD Bljesak - 5 minuta za sjećanje  
Akrobatska grupa "Kriša Oluje"  
Čuvari svjetskog mira  
VRD Oluja - 5 minuta za sjećanje  
Zanimanje vojni pas  
Mirovna misija Chad  
15 godina operacije Maslenica  
Kadetski bal  
Klapa HRM "Sv. Juraj" - Najbolje od klape



### FOTOMONOGRAFIJE

Mirovna misija Chad  
Od branitelja domovine do čuvara svjetskog mira  
Vojska pobjednika - s ponosom u budućnost



### CD

Klapa HRM-a "Sv. Juraj" - Najbolje od klape  
Hrvatske koračnice  
Domovini s ljubavlju



